

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΜΣ «Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων»

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τίτλος:

**«Σχεδιάζοντας Καινοτόμες Ψηφιακές Δραστηριότητες στο
Νηπιαγωγείο. Η χρήση του Διαδραστικού πίνακα στη διδασκαλία
της γλώσσας»**

**«Designing Innovative Digital Activities in Kindergarten. The use of
Interactive whiteboard in language teaching»**

Μεταπτυχιακές φοιτήτριες:

Δρακωνάκη Καλλιόπη

Κουρμούλη Ιωάννα

Επιβλέπων Καθηγητής:

Ψαρομήλιγκος Ιωάννης

Ακαδημαϊκό Έτος 2022-2023

Πρόλογος

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι να διαπιστωθεί αν η διδασκαλία του μαθήματος της γλώσσας στο νηπιαγωγείο μέσω του διαδραστικού πίνακα επηρεάζει τη συμμετοχή των μαθητών στο μάθημα, την κατανόηση των διαδραστικών δραστηριοτήτων και αν έχει θετικά αποτελέσματα στα παιδιά. Επιπλέον, να διερευνηθεί αν η χρήση του στη διδασκαλία στο νηπιαγωγείο παρακινεί, ενθουσιάζει και οδηγεί με εποικοδομητικό και ευχάριστο τρόπο τα παιδιά να κατανοήσουν τη γνώση και τις δεξιότητες που θέλουμε να τους διδάξουμε και τέλος, πώς μια εκπαιδευτική μονάδα, όπως είναι ένα νηπιαγωγείο, μπορεί να αξιοποιήσει το περιεχόμενο που παράγεται από τους εκπαιδευτικούς, στο μέλλον.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τα παιδιά ενθουσιάζονται και συμμετέχουν ευχάριστα χωρίς να δυσανασχετούν και να κουράζονται σε όλες τις καινοτόμες ψηφιακές δραστηριότητες που γίνονται μέσω του διαδραστικού πίνακα. Ακόμα και οι αδιάφοροι, οι συνεσταλμένοι, οι αδύναμοι μαθησιακά καθώς και οι υπερκινητικοί μαθητές παρακολουθούν, κατανοούν και επιδιώκουν αυτοβούλως να συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες οι οποίες απαιτούν χρήση του διαδραστικού πίνακα.

Ευχαριστίες

Η συγγραφή της συγκεκριμένης μεταπτυχιακής διατριβής αποτέλεσε μια πρωτόγνωρη εμπειρία για εμάς. Με την παρουσίασή της ολοκληρώνονται οι Μεταπτυχιακές μας σπουδές στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Σχολή Διοικητικών Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Διοίκησης Εκπαιδευτικών Μονάδων.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά όλους τους καθηγητές του παραπάνω μεταπτυχιακού προγράμματος για τις γνώσεις και τις δεξιότητες που μας προσέφεραν καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής μας.

Ιδιαίτερος όμως θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ξεχωριστά τον επόπτη μας κο Ψαρομήλιγκο Ιωάννη, Επίκουρο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, για τις ιδιαίτερα πολύτιμες συμβουλές, την ουσιαστική καθοδήγηση, την εξαιρετική συνεργασία καθώς και τον χρόνο που αφιέρωσε σε εμάς.

Θα θέλαμε επίσης να εκφράσουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στους μικρούς μαθητές του 3^{ου} Νηπιαγωγείου Παλλήνης που μας εμπιστεύθηκαν και μας προσέφεραν την αγάπη και τη βοήθειά τους προκειμένου να καταστεί εφικτή η υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας.

Τέλος, δε μπορούμε να μην αναφερθούμε στις οικογένειές μας, οι οποίες με την υποστήριξη και την αμέριστη υπομονή που έδειξαν, έκαναν εφικτή της εκπόνηση από εμάς της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

15 Ιανουαρίου 2023

Δρακωνάκη Καλλιόπη

Κουρμούλη Ιωάννα

Μέλη Επιτροπής Εξέτασης

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΨΑΡΟΜΗΛΙΓΚΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΑΚΟΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑΝΝΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	8
Εισαγωγή.....	10
ΜΕΡΟΣ Α΄: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ.....	12
Κεφάλαιο 1: Ο διαδραστικός πίνακας στο Νηπιαγωγείο και η χρήση του.....	13
Κεφάλαιο 2: Εφαρμογή – Αντιλήψεις – Ρόλος της Διοίκησης στην αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα στο Νηπιαγωγείο.....	16
2.1 Πρακτική εφαρμογή του διαδραστικού πίνακα στην Ελλάδα και το εξωτερικό και εκσυγχρονισμός του ελληνικού θεσμικού πλαισίου για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. και ειδικότερα του διαδραστικού πίνακα στα νηπιαγωγεία	16
2.2 Στάσεις και αντιλήψεις των Ελλήνων και των ξένων νηπιαγωγών σχετικά με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα.....	18
Κεφάλαιο 3. Ο ρόλος της διοίκησης ως προς την αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα στα νηπιαγωγεία.....	22
3.1 Η Διεύθυνση του νηπιαγωγείου και οι ιδιαιτερότητες ηγεσίας στα νηπιαγωγεία.....	22
3.2 Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.....	23
Κεφάλαιο 4: Ψηφιακές δραστηριότητες και υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στον διαδραστικό πίνακα στο νηπιαγωγείο.....	25
4.1 Ψηφιακές δραστηριότητες που δύναται να εφαρμοστούν στο Νηπιαγωγείο.....	25
4.2 Ψηφιακό υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στον διαδραστικό πίνακα.....	26
ΜΕΡΟΣ Β΄: Η ΕΡΕΥΝΑ.....	28
Κεφάλαιο 1: Ποιοτική μέθοδος έρευνας.....	29
1.1. Σκοπός της έρευνας.....	29
1.2. Ερευνητικά ερωτήματα.....	29
1.3. Υλικό της έρευνας.....	29
1.4. Δείγμα.....	30
1.5. Μέθοδος συλλογής δεδομένων.....	30
1.6 Αξιοπιστία, εγκυρότητα της έρευνας και περιορισμοί.....	31

Κεφάλαιο 2: Ανάλυση της έρευνας.....	33
2.1 Εισαγωγικά.....	33
2.2 Σχεδιασμός μαθήματος.....	33
2.3 Περιγραφή των δραστηριοτήτων.....	34
2.4 Ανάλυση των δραστηριοτήτων.....	35
2.4.1 Προβολή και ανάγνωση του παραμυθιού και προβολή του στο διαδραστικό πίνακα – Τι έκαναν τα παιδιά κατά την διάρκεια της αφήγησης	35
2.4.2 Φτιάχνω παζλ.....	35
2.4.3 Παιχνίδι «Κάρτες μνήμης».....	36
2.4.4 Δραστηριότητα «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα».....	36
2.4.5 Δραστηριότητα «Βάζω τα ζώα με της σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι».....	37
2.4.6 Δραστηριότητα «Λύνω το κρυπτόλεξο».....	37
2.4.7 Δραστηριότητα «Φτιάχνω το σταυρόλεξο».....	37
2.4.8 Δραστηριότητα «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο».....	37
Κεφάλαιο 3: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων.....	39
3.1 Πλέγμα παρατήρησης.....	39
3.2 Αποτελέσματα.....	65
Κεφάλαιο 4: Συμπεράσματα.....	67
4.1 Παρουσίαση συμπερασμάτων.....	67
4.2 Προβληματισμοί και προοπτικές.....	71
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	75
Παράρτημα I (Απομαγνητοφώνηση).....	80
Παράρτημα II (Εικόνες – σύνδεσμοι).....	92
Παράρτημα III (φωτογραφικό υλικό από την υλοποίηση των δραστηριοτήτων της έρευνας).....	93

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη ΔΡΑΚΩΝΑΚΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ του ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, με αριθμό μητρώου ΔΕΜ 2130, φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, δηλώνω υπεύθυνα ότι: «Είμαι συγγραφέας αυτής της διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.

Η Δηλούσα

Δρακωνάκη Καλλιόπη

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη ΚΟΥΡΜΟΥΛΗ ΙΩΑΝΝΑ του ΧΡΗΣΤΟΥ, με αριθμό μητρώου ΔΕΜ 2149, φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, δηλώνω υπεύθυνα ότι: «Είμαι συγγραφέας αυτής της διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.

Η Δηλούσα

Κουρμούλη Ιωάννα

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διαπιστωθεί αν η διδασκαλία του μαθήματος της γλώσσας στο νηπιαγωγείο μέσω διαδραστικού πίνακα επηρεάζει τη συμμετοχή των μαθητών στο μάθημα, την κατανόηση των διαδραστικών δραστηριοτήτων και αν έχει, εν γένει, θετικά αποτελέσματα στα παιδιά. Επιπλέον, σκοπός είναι να διερευνηθεί αν η χρήση του στη διδασκαλία στο νηπιαγωγείο παρακινεί, ενθουσιάζει και οδηγεί με εποικοδομητικό και ευχάριστο τρόπο τα παιδιά να κατανοήσουν τη γνώση και τις δεξιότητες που επιθυμούμε να τους διδάξουμε. Τέλος, επιχειρήσαμε να διερευνήσουμε πώς μια εκπαιδευτική μονάδα όπως είναι ένα νηπιαγωγείο μπορεί να αξιοποιήσει το περιεχόμενο που παράγεται τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και τα παιδιά και να διατυπώσουμε προτάσεις για τη διαχείριση αυτού του περιεχομένου από την πλευρά της διεύθυνσης του νηπιαγωγείου. Για την έρευνα επισκεφτήκαμε το 3^ο Νηπ/γείο Παλλήνης στους μαθητές του οποίου εφαρμόσαμε τις καινοτόμες ψηφιακές δραστηριότητες που σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε μέσω του διαδραστικού πίνακα. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά, ανεξαρτήτως ικανοτήτων και ενδιαφέροντος, ενθουσιάζονται και συμμετέχουν ευχάριστα χωρίς να δυσανασχετούν και να κουράζονται σε όλες τις καινοτόμες ψηφιακές δραστηριότητες και επιδιώκουν αυτοβούλως να συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα.

Λέξεις κλειδιά: Διαδραστικός πίνακας, Διδασκαλία της γλώσσας, Ποιοτική μέθοδος, Καινοτόμες ψηφιακές δραστηριότητες, Διοίκηση της Εκπαίδευσης.

Abstract

The purpose of this paper is to determine if in the language teaching in the kindergarten through the use of the interactive whiteboard the participation of students, the understanding of the interactive activities are influenced and if it has positive effects on children. Moreover, our purpose is to investigate whether its use in kindergarten teaching motivates, excites and leads children to understand the knowledge and skills we wish to teach them in a constructive and pleasant way.

Finally, we attempted to investigate how an educational organization such as a kindergarten can utilize the content produced by both teachers and children and to formulate proposals for further use of this content from the principals' point of view. In the context of our research we visited the 3rd Kindergarten of Pallini, where we

applied the innovative digital activities that we designed and implemented through the interactive board. The results of the research showed that all children, regardless of their skills and level of interest, are excited and participate happily without getting bored and tired in all the innovative digital activities and voluntarily seek to participate actively in all the activities using the interactive whiteboard.

Keywords: Interactive whiteboard, Language teaching, Qualitative method, Innovative digital activities, Education administration.

Εισαγωγή

Τα παιδιά έρχονται στο νηπιαγωγείο έχοντας ήδη αναπτύξει ορισμένες μορφές κοινωνικής γνώσης και κατανόησης, συνεπώς παρατηρείται περιορισμένη ικανότητα να συντονίσουν την συμπεριφορά τους με αυτή των άλλων παιδιών, μερική αδυναμία να εκφράσουν τις ιδέες τους και δυσκολία να αντισταθούν στο πειρασμό να μονοπωλήσουν την δραστηριότητα ή τον διάλογο. Ως συνέπεια, για την εξάσκηση των παιδιών στην μάθηση σε ομάδες, ο/ η νηπιαγωγός πρέπει να επικεντρωθεί σε δύο επίπεδα: στο επίπεδο της κατάκτησης των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την συνεργατική μάθηση και στο επίπεδο της εισαγωγής της συνεργατικής μεθόδου ως μορφής διδασκαλίας (Μπιρμπίλη, 2005). Η νηπιαγωγός στην προσπάθειά της να κινητοποιήσει όλους τους μαθητές για να συμμετέχουν, πρέπει να τονίζει κάθε φορά ότι για την επίτευξη των στόχων της ομάδας, απαιτούνται διαφορετικές ικανότητες και δεξιότητες που κανένα παιδί δεν τις διαθέτει όλες (Μπιρμπίλη κ.α., 2014). Στις εν λόγω δεξιότητες συμπεριλαμβάνονται και αυτές του ‘ψηφιακού γραμματισμού’, πιο απλά, η εισαγωγή των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση. Οι Νέες Τεχνολογίες ηλεκτρονικός υπολογιστής - πολυμέσα επιτρέπουν την καταγραφή, επεξεργασία, αποθήκευση κειμένου, ήχου, κινούμενης εικόνας και βίντεο και προσφέρουν δυνατότητες διασύνδεσης κειμένου και πολυμέσων και τηλεπικοινωνίας μεταξύ ανθρώπων και συσκευών και συσκευών μεταξύ τους.

Οι Νέες Τεχνολογίες, ή αλλιώς ΤΠΕ, έχουν εισέλθει τα τελευταία χρόνια στην καθημερινή ζωή όλων των πολιτών στις ανεπτυγμένες κοινωνίες και έχουν επηρεάσει όλες τις δραστηριότητές τους. Όπως είναι αναμενόμενο, δεν θα μπορούσαν να μην έχουν επηρεάσει και το εκπαιδευτικό σύστημα και συγκεκριμένα την οργάνωση της λειτουργίας των εκπαιδευτικών μονάδων και τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση την ίδια στιγμή προχώρησε σε λύσεις που βελτιώνουν την εκπαιδευτική εμπειρία και από την άλλη, οδήγησε σε προβληματισμό από την πλευρά των εκπαιδευτικών και των γονέων των μαθητών (Τάσση, 2014).

Μία από τις ΤΠΕ που βρίσκουν εφαρμογή στο εκπαιδευτικό σύστημα, γύρω από την οποία γίνεται ιδιαίτερος λόγος, είναι ο διαδραστικός πίνακας. Πρόκειται για ένα νέο ψηφιακό μέσο που χρησιμοποιείται ευρέως στην εκπαιδευτική διαδικασία και επιτρέπει τον εμπλουτισμό της, παρέχοντας διαφορετικά κίνητρα στους μαθητές, τα οποία και διατηρούν έντονο το ενδιαφέρον τους. Το νέο αυτό ψηφιακό μέσο χρησιμοποιείται εδώ και χρόνια με μεγαλύτερη συχνότητα στα δημοτικά σχολεία, στα γυμνάσια και στα λύκεια και με μικρότερη στα νηπιαγωγεία (Καράκιζα, 2016; Παναγιωτοπούλου, 2018).

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως στόχο να μελετήσει και να διαπιστώσει εάν η διδασκαλία του μαθήματος της γλώσσας στο νηπιαγωγείο μέσω του διαδραστικού πίνακα έχει θετικά αποτελέσματα στα παιδιά. Επιπλέον, επιδιώκει να καταδείξει τη

σπουδαιότητα και χρησιμότητα του διαδραστικού πίνακα στην τάξη του Νηπιαγωγείου, καθώς όχι μόνο οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες γίνονται πολύ πιο ευχάριστες, ενδιαφέρουσες και εποικοδομητικές για τους μικρούς μαθητές, αλλά παρατηρούνται ευχάριστες αλλαγές στη συμπεριφορά τους και ο εκπαιδευτικός γίνεται πολύ πιο δημιουργικός. Τέλος, μέσω της παρούσας εργασίας, επιδιώκεται να διερευνηθεί εάν η χρήση του διαδραστικού πίνακα στη διδασκαλία στο νηπιαγωγείο οδηγεί με εποικοδομητικό και ευχάριστο τρόπο τα παιδιά να κατανοήσουν τη γνώση και τις δεξιότητες που επιθυμούμε να τους διδάξουμε.

Στο πρώτο μέρος, γίνεται αναφορά στην πρακτική εφαρμογή του διαδραστικού πίνακα στα νηπιαγωγεία της Ελλάδας και του εξωτερικού καθώς και στον ρόλο της Διοίκησης στην αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα στο Νηπιαγωγείο και στις στάσεις και αντιλήψεις των Ελλήνων και των ξένων νηπιαγωγών σχετικά με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα στο νηπιαγωγείο. Στην συνέχεια, γίνεται αναφορά στη χρήση του διαδραστικού πίνακα και τις ψηφιακές δραστηριότητες και το υλικό που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο νηπιαγωγείο.

Το δεύτερο μέρος είναι αφιερωμένο στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε καθώς καταγράφονται αναλυτικά τα εργαλεία και τα πορίσματά της. Η μεθοδολογία της έρευνας ήταν ποιοτική και διεξήχθη με τη μέθοδο της παρατήρησης σε μαθητές του 3^{ου} Νηπιαγωγείου Παλλήνης, ενώ οι δραστηριότητες έγιναν από τη νηπιαγωγό του τμήματος, η οποία τυγχάνει να είναι η μία εκ των ερευνητριών της παρούσας διπλωματικής, καθώς βέβαια και με τη συμμετοχή της δεύτερης ερευνήτριας κατόπιν αδείας που ζητήθηκε γι' αυτήν.

Από τα ευρήματα της έρευνας προκύπτει το συμπέρασμα πως ο διαδραστικός πίνακας στη διδασκαλία της γλώσσας ενισχύει περισσότερο τη συμμετοχή των μαθητών στις διαδραστικές δραστηριότητες, οι μαθητές συγκεντρώνονται ευκολότερα, ακόμα και οι πιο αδύναμοι ή ντροπαλοί μαθητές παρακινούνται να δοκιμάσουν να παίξουν με ενθουσιασμό.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Κεφάλαιο 1: Ο διαδραστικός πίνακας στο νηπιαγωγείο και η χρήση του

Ο διαδραστικός πίνακας είναι μια συσκευή αφής, η οποία δεδομένου ότι είναι ψηφιακή μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο συνδεδεμένη με ένα υπολογιστή και ένα προβολέα. Συνοδεύεται από ειδικό μαρκαδόρο, τον οποίο χρησιμοποιεί ο χρήστης για να επιλέγει, αν δεν κάνει χρήση της δυνατότητας της αφής, με το δάχτυλό του. Η εικόνα που δείχνει ο υπολογιστής προβάλλεται στο διαδραστικό πίνακα μέσω ενός προβολέα. Ο διαδραστικός πίνακας στο νηπιαγωγείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ζωγραφική, για προβολή βίντεο για ψηφιακά διαδραστικά παιχνίδια, για φωνολογική ενημερότητα, για παρουσιάσεις ή προβολή σημειώσεων (Μαντζανίδου, 2016).

Το μάθημα μέσω του διαδραστικού πίνακα γίνεται πιο ενδιαφέρον για τους μικρούς μαθητές, γιατί αφενός παρακολουθούν, αλλά αφετέρου μπορούν να αλληλεπιδράσουν με αυτόν και να συμμετέχουν ενεργά στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες και το παιδαγωγικό κλίμα της τάξης, εκτός από διδακτικό, καθίσταται και ψυχαγωγικό. Επιπρόσθετα, ο διαδραστικός πίνακας βοηθάει και τον εκπαιδευτικό να γίνει πιο δημιουργικός και πιο καινοτόμος στο σχεδιασμό του μαθήματός του.

Ειδικότερα, στο νηπιαγωγείο ο διαδραστικός πίνακας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πολλούς και διαφορετικούς λόγους όπως είναι η ζωγραφική, η εξάσκηση με τους αριθμούς, η συμμετοχή σε εκπαιδευτικά παιχνίδια, η εξάσκηση με τα γράμματα, ο χορός και το τραγούδι όπως και η παρουσίαση βίντεο που συμβάλλουν στην κατανόηση του κόσμου, των ζώων, των φυτών και της ανθρώπινης ύπαρξης. Υπογραμμίζεται πως όλες οι παραπάνω χρήσεις είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών καθώς στόχος είναι ο εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Μαντζανίδου, 2016).

Σύμφωνα με την Παναγιωτοπούλου (2018) ο διαδραστικός πίνακας αποτελεί ένα αξιόλογο ψηφιακό εργαλείο που μπορεί να διαφοροποιήσει σημαντικά την εκπαιδευτική διαδικασία ακόμη και στο νηπιαγωγείο. Πιο αναλυτικά, ο διαδραστικός πίνακας επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιήσουν ψηφιακό υλικό και να αλλάξουν σε πολύ μεγάλο βαθμό τον τρόπο διδασκαλίας τους αλλά και το περιεχόμενο του μαθήματός τους. Μέσω του διαδραστικού πίνακα ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει πρόσθετο υλικό και κατά συνέπεια να αξιοποιήσει τις νέες δυνατότητες που του προσφέρονται, ώστε το μάθημα να αποκτήσει διαφορετική ροή, μεγαλύτερο ενδιαφέρον και νέο δυναμικότερο χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, οι μαθητές μπορούν να βιώσουν νέες εμπειρίες και να λάβουν νέα ερεθίσματα που τους βοηθούν να έχουν πιο ενεργή συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Όπως αναφέρει η Μαντζανίδου (2016) μέσα από την έρευνά της διαπίστωσε πως ο διαδραστικός πίνακας έχει πραγματικά αξιόλογη συμβολή στην αύξηση της ενεργής συμμετοχής των μαθητών. Κάποιοι μαθητές, οι οποίοι δεν συμμετείχαν στην εκπαιδευτική διαδικασία, αποκτούσαν σημαντικά πιο ενεργό ρόλο όταν η νηπιαγωγός αξιοποιούσε τις δυνατότητες του διαδραστικού πίνακα. Ανάλογα αποτελέσματα

προέκυψαν και από την έρευνα των Chou, Chang και Chen (2017) οι οποίοι διαπίστωσαν πως οι μαθητές του νηπιαγωγείου γίνονται σημαντικά πιο ενεργοί στα εικαστικά όταν λαμβάνουν ερεθίσματα από τον διαδραστικό πίνακα, με αποτέλεσμα να συμμετέχουν πολύ περισσότερο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Χωρίς ουσιαστικές διαφοροποιήσεις είναι και τα αποτελέσματα που απορρέουν από την έρευνα των Drigas και Papanastasiou (2014) τα οποία δείχνουν πως ο διαδραστικός πίνακας είναι ένα εξέχουσας σημασίας εργαλείο για τον νηπιαγωγό, καθώς του επιτρέπει να διατηρεί το ενδιαφέρον των μαθητών αναλλοίωτο και να μην αποπροσανατολίζονται.

Ακόμη, η Παναγιωτοπούλου (2018) σημειώνει πως ο διαδραστικός πίνακας είναι πολύ ωφέλιμος στις περιπτώσεις εκείνες όπου το νηπιαγωγείο διαθέτει μόνο έναν υπολογιστή και δεν είναι εφικτό να παρακολουθήσουν όλοι οι μαθητές την ίδια στιγμή το ίδιο βίντεο ή να συμμετέχουν ταυτόχρονα στην ίδια δραστηριότητα, λόγω ότι η οθόνη είναι αρκετά μικρή. Με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα, όλοι οι μαθητές έχουν πρόσβαση στην οθόνη του υπολογιστή και μπορούν την ίδια στιγμή να παρακολουθούν κάποιο βίντεο, κάποια παρουσίαση και να συμμετέχουν σε κάποια ψηφιακή δραστηριότητα ή σε κάποιο ψηφιακό παιχνίδι.

Σημειώνεται πως όταν χρησιμοποιείται ο διαδραστικός πίνακας, δεν χάνεται ο παιδαγωγικός χαρακτήρας του μαθήματος όπως έχει υποστηριχθεί σε προηγούμενο χρόνο από εκπαιδευτικούς που θεωρούν πως οι ΤΠΕ δεν έχουν ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά αντιθέτως δημιουργεί τις βάσεις για ένα ευχάριστο και ελκυστικό μάθημα (Μαντζανίδου, 2016).

Θετική φαίνεται πως είναι και η επίδραση του διαδραστικού πίνακα στα νηπιαγωγεία, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας των El Rouadi και Al Hassan (2016). Πιο αναλυτικά μέσα από την εν λόγω έρευνα διαπιστώθηκε πως τα παιδιά που συμμετείχαν σε δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα είχαν πολύ καλύτερη ακαδημαϊκή επίδοση σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά καθώς σε διάφορα αριθμητικά τεστ που πραγματοποιήθηκαν σημείωσαν υψηλότερες βαθμολογίες. Ακόμη, τα παιδιά που ήρθαν σε επαφή με ψηφιακές δραστηριότητες μέσω του διαδραστικού πίνακα είχαν μεγαλύτερη παρακίνηση και ώθηση να συμμετέχουν στο μάθημα και να συμμετέχουν σε αυτές, εκ νέου.

Ένα ακόμη στοιχείο άξιο αναφοράς, το οποίο προκύπτει μέσα από την έρευνα των Chou, Chang και Chen (2017) είναι ότι ο διαδραστικός πίνακας μπορεί να βοηθήσει σε πολύ μεγάλο βαθμό τους μαθητές που παρουσιάζουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Το στοιχείο αυτό είναι πολύ σημαντικό, δεδομένου ότι ο αριθμός των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι αρκετά μεγάλος.

Τέλος, πρέπει να τονιστεί πως με την αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα στην εκπαιδευτική διαδικασία, από τα πρώτα χρόνια των παιδιών στο σχολείο, δημιουργούνται ιδιαίτερα θετικές στάσεις. Πιο αναλυτικά, τα παιδιά μαθαίνουν παίζοντας γεγονός που τους προκαλεί θετικά συναισθήματα απέναντι στο σχολείο όπως και τους βοηθά στην καλλιέργεια τεχνολογικών δεξιοτήτων που είναι

απαραίτητες στη σύγχρονη εποχή για όλους τους ανθρώπους, όλων των ηλικιών (Μαντζανίδου, 2016).

Στις μικρές ηλικίες και ιδιαίτερα στην ηλικία του νηπιαγωγείου, αρέσει πολύ στα παιδιά να χρησιμοποιούν το διαδραστικό πίνακα κάνοντας διάφορες δραστηριότητες μέσω της αφής ή του ειδικού μαρκαδόρου. Ο διαδραστικός πίνακας είναι μέσο που καθλώνει τους μικρούς μαθητές και η μάθηση έρχεται αβίαστα, ευχάριστα και δημιουργικά. Η χρήση του δεν απαιτεί ποντίκι, όπως ο υπολογιστής, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο μαρκαδόρος και ακόμα καλύτερα το δάχτυλο του παιδιού με αποτέλεσμα να τον κάνει πιο εύχρηστο, κυρίως για τα παιδιά που δεν έχουν κατακτήσει ακόμα την τεχνική της λεπτής κινητικότητας. Τέλος, η χρήση του δεν περιορίζεται μόνο για τη μάθηση και τη διδασκαλία αλλά και για την ψυχαγωγία, τη χαλάρωση και τη διασκέδαση των μαθητών.

Από τα παραπάνω, εύλογα διαπιστώνεται πως ο διαδραστικός πίνακας είναι ένα εργαλείο το οποίο πρέπει να αξιοποιείται από τους/τις νηπιαγωγούς. Με τη βοήθεια του διαδραστικού πίνακα το μάθημα αποκτά μεγαλύτερο ενδιαφέρον, οι μαθητές γίνονται πιο ενεργοί, ξεπερνιούνται προβλήματα που σχετίζονται με τις μαθησιακές δυσκολίες και οι μαθητές αποκτούν θετικά συναισθήματα απέναντι στο σχολείο.

Κεφάλαιο 2: Εφαρμογή – Αντιλήψεις

2.1 Πρακτική εφαρμογή του διαδραστικού πίνακα στην Ελλάδα και το εξωτερικό και εκσυγχρονισμός του ελληνικού θεσμικού πλαισίου για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. και ειδικότερα του διαδραστικού πίνακα στα νηπιαγωγεία

Ο διαδραστικός πίνακας τα τελευταία χρόνια έχει εισαχθεί με δειλά βήματα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, πολύ συχνά με πρωτοβουλία των ίδιων των εκπαιδευτικών ή των Συλλόγων Γονέων. Ένας από τους λόγους, ίσως ο πιο σοβαρός, είναι ο οικονομικός, αλλά σημαντικό ρόλο παίζει και η ελλιπής ενημέρωση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Τα δε Νηπιαγωγεία που διαθέτουν διαδραστικό πίνακα είναι πάρα πολύ λίγα για τους προαναφερθέντες λόγους.

Στην Ελλάδα ο διαδραστικός πίνακας χρησιμοποιείται κυρίως σε ιδιωτικά εκπαιδευτήρια και φροντιστήρια, ενώ μέχρι στιγμής ο αριθμός των δημόσιων σχολείων στα οποία υπάρχει είναι μικρός. Σύμφωνα με τις εξαγγελίες του Υπουργείου Παιδείας, η εισαγωγή διαδραστικών συστημάτων στην εκπαίδευση αναμένεται να διευρυνθεί, ώστε να εξοπλιστούν οι σχολικές αίθουσες όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης με διαδραστικούς πίνακες. Η απόκτηση των συστημάτων αναμένεται να γίνει μέσα από την πράξη «Πρόγραμμα πιλοτικής εισαγωγής διαδραστικών συστημάτων και συναφούς εξοπλισμού στην τάξη για μία ψηφιακά υποστηριζόμενη διδασκαλία» (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση).

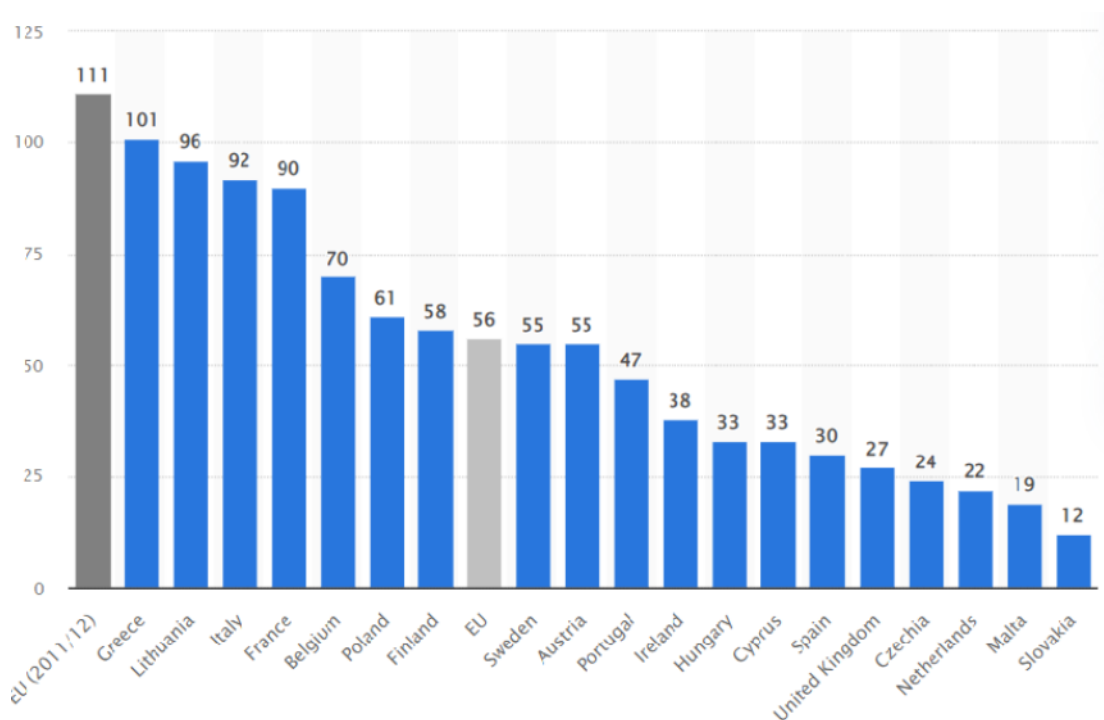
Γενικότερα, παρόλα αυτά, τα τελευταία χρόνια διαπιστώνεται πως το ελληνικό κράτος αναγνωρίζει ολοένα και περισσότερο την ανάγκη να ενσωματωθούν σε μεγάλο βαθμό οι ΤΠΕ στο εκπαιδευτικό σύστημα σε όλες τις βαθμίδες. Μεταξύ των ΤΠΕ που φαίνονται να ενδιαφέρουν σε πολύ μεγάλο βαθμό το Υπουργείο Παιδείας είναι και ο διαδραστικός πίνακας. Πιο αναλυτικά, τον Μάρτιο του 2022 αποφασίστηκε η πραγματοποίηση κρατικής δαπάνης ύψους 148 εκατομμυρίων ευρώ για την αγορά διαδραστικών πινάκων και την υποστήριξη των σχολείων με το κατάλληλο λογισμικό, ώστε οι εκπαιδευτικοί να χρησιμοποιούν αφενός έτοιμες ψηφιακές εφαρμογές και αφετέρου να μπορούν και οι ίδιοι να προετοιμάζουν το δικό τους υλικό που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της τάξης και είναι σύμφωνο πάντα με το αναλυτικό πρόγραμμα (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2022). Επιπλέον, τον Ιανουάριο του 2023, στο πλαίσιο υποβολής νέων δράσεων αναβάθμισης υποδομών της εκπαίδευσης, εστάλη εγκύκλιος με σκοπό τη συλλογή δεδομένων απαραίτητων για τον σχεδιασμό προμήθειας και εγκατάστασης διαδραστικών συστημάτων σε αίθουσες διδασκαλίας και εργαστήρια σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καταδεικνύοντας έτσι την πρόθεση του Υπουργείου Παιδείας να ενσωματώσει σε μεγαλύτερο βαθμό τις ΤΠΕ σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Διεθνώς, πάνω από ένα εκατομμύριο ψηφιακοί πίνακες έχουν τοποθετηθεί σε σχολικές αίθουσες, ενώ πάνω από τρία εκατομμύρια αναμένονταν να εγκατασταθούν σε αυτές μέχρι και το 2010 (Becta, 2004). Χώρες με παράδοση στη χρήση διαδραστικών πινάκων στις σχολικές αίθουσες είναι ο Καναδάς, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Αυστραλία. Τέλος, σύμφωνα με στατιστικές του Ιουλίου 2005 το 94% των δημοτικών σχολείων στην Αγγλία διέθεταν τουλάχιστο ένα διαδραστικό πίνακα, το 50% έξι ή παραπάνω και το 82% διέθεταν σύνδεση στο διαδίκτυο (Becta, 2004). Η Αυστραλία προωθεί και υποστηρίζει προσπάθεια εισαγωγής τουλάχιστον ενός διαδραστικού πίνακα ανά σχολείο. Ιδιαίτερα εντυπωσιακός είναι ο προγραμματισμός χρήσης των διαδραστικών πινάκων στην Κύπρο, όπως παρουσιάζεται μέσα από το Πρόγραμμα Χρήσης ΤΠΕ στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα και περιελάμβανε την εγκατάσταση 4.646 διαδραστικών πινάκων στα Κυπριακά σχολεία, έως το 2009.

Είναι γεγονός πως δεν υπάρχουν στοιχεία αναφορικά με την πρακτική εφαρμογή του διαδραστικού πίνακα στα ελληνικά νηπιαγωγεία. Ωστόσο, μέσα από την έρευνα της Μάνεση (2016) διαπιστώθηκε πως μόλις 6 από τα 51 νηπιαγωγεία που αποτέλεσαν το δείγμα της, διαθέτουν διαδραστικό πίνακα. Πρόκειται πραγματικά για έναν πολύ μικρό αριθμό που δείχνει πως οι ΤΠΕ δεν βρίσκουν ουσιαστική εφαρμογή στο σύγχρονο ελληνικό νηπιαγωγείο, παρόλο που τα οφέλη που απορρέουν από τη χρήση του είναι πραγματικά αξιόλογα.

Το γεγονός ότι τα ελληνικά σχολεία, μεταξύ των οποίων και τα νηπιαγωγεία, δεν διαθέτουν προηγμένο τεχνολογικό εξοπλισμό, αποτυπώνεται και από το παρακάτω διάγραμμα. Αναλυτικότερα, παρατηρείται πως η Ελλάδα είναι η χώρα εκείνη που έχει τον μεγαλύτερο αριθμό μαθητών ανά διαδραστικό πίνακα. Πρόκειται για έναν αριθμό που ξεπερνά κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, που προσεγγίζει το 90%, τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντιθέτως, σε άλλες χώρες όπως είναι η Σλοβακία, η Μάλτα και η Ολλανδία, ο αριθμός των μαθητών που αντιστοιχούν σε κάθε διαθέσιμο διαδραστικό πίνακα δεν ξεπερνά το 1/5 αυτού της Ελλάδας.

Διάγραμμα 1. Αριθμός μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ανά διαθέσιμο διαδραστικό πίνακα για το σχολικό έτος 2017/2018

Πηγή: Statista, (2022)

2.2 Στάσεις και αντιλήψεις των Ελλήνων και των ξένων νηπιαγωγών σχετικά με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα στο νηπιαγωγείο

Ο αριθμός των ερευνών σχετικά με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα και τις στάσεις και τις απόψεις των νηπιαγωγών πάνω σε αυτή είναι ιδιαίτερα περιορισμένη ειδικά στην Ελλάδα, γεγονός που καταδεικνύει πως υπάρχει σημαντικό ερευνητικό κενό. Οι περισσότερες έρευνες εστιάζουν γενικότερα στη χρήση των ΤΠΕ οι οποίες συμπεριλαμβάνουν και τον διαδραστικό πίνακα. Επιπρόσθετα, η πλειοψηφία των ερευνών έχει πραγματοποιηθεί σε πληθυσμούς εκπαιδευτικών που εργάζονται σε δημοτικά σχολεία και σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Μία από τις λιγοστές έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα και εστιάζουν στις στάσεις και στις αντιλήψεις των νηπιαγωγών απέναντι στις ΤΠΕ (εντός των οποίων περιλαμβάνεται και ο διαδραστικός πίνακας) είναι η έρευνα της Μάνεση (2016). Ειδικότερα, μέσα από την εν λόγω έρευνα έγινε προσπάθεια να διερευνηθούν οι στάσεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε νηπιαγωγεία ως προς τη χρήση των ΤΠΕ και του διαδραστικού πίνακα, οι αντιλήψεις τους σχετικά με τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν και αναφορικά με τις ανάγκες επιμόρφωσής τους. Πρόκειται για μία έρευνα στην οποία πήραν μέρος συνολικά 51 νηπιαγωγοί που εργάζονται σε ιδιωτικά και δημόσια νηπιαγωγεία της Περιφερειακής Ενότητας της Αττικής. Τα αποτελέσματα

της έρευνας έδειξαν πως οι 45 από τους 51 νηπιαγωγούς που συμμετείχαν στην έρευνα δεν χρησιμοποιούν τον διαδραστικό πίνακα (κατά πάσα πιθανότητα λόγω της απουσίας τους από τον χώρο του νηπιαγωγείου). Το στοιχείο αυτό καταδεικνύει πως ο διαδραστικός πίνακας παρόλο που έχει πολλά οφέλη δεν έχει τοποθετηθεί στο σύγχρονο νηπιαγωγείο. Οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στην έρευνα υποστηρίζουν πως είναι αναγκαίο να λάβουν και την απαιτούμενη επιμόρφωση, καθώς δεν έχουν αναπτύξει στον επιθυμητό βαθμό τις δεξιότητες που χρειάζονται για να χρησιμοποιήσουν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και τον διαδραστικό πίνακα. Το στοιχείο αυτό υπονοεί πως υπάρχουν και κάποιοι νηπιαγωγοί που δεν γνωρίζουν να χρησιμοποιήσουν τον διαδραστικό πίνακα, ενώ το σχολείο στο οποίο υπηρετούν τον έχει στον τεχνολογικό εξοπλισμό του.

Ακόμη μία ελληνική έρευνα, η οποία εστιάζει αποκλειστικά και μόνον στη διερεύνηση των στάσεων και των αντιλήψεων των νηπιαγωγών απέναντι στην αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα πραγματοποιήθηκε από την Παναγιωτοπούλου (2018). Στην έρευνα συμμετείχαν 50 νηπιαγωγοί που υπηρετούν σε αντίστοιχες μονάδες της Περιφερειακής Ενότητας Αττικής. Από τα αποτελέσματα της έρευνας διαπιστώθηκε πως οι συμμετέχοντες στην έρευνα γνωρίζουν τον διαδραστικό πίνακα καθώς τους έγινε επίδειξη σε κάποιο σεμινάριο ή στο διδασκαλείο. Οι νηπιαγωγοί που αποτελούν το δείγμα της έρευνας θεωρούν πως ο διαδραστικός πίνακας είναι κατάλληλος για τα σχέδια εργασίας, για προγραμματισμένες αλλά και για αυθόρμητες δραστηριότητες. Επίσης, πιστεύουν πως ο διαδραστικός πίνακας είναι εξίσου χρήσιμος για τη γλώσσα, για τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες. Σημαντικός, αλλά όχι σε τόσο μεγάλο βαθμό είναι ο διαδραστικός πίνακας για τις κοινωνικές επιστήμες. Επιπρόσθετα, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος θεωρεί πως η εισαγωγή του διαδραστικού πίνακα θα οδηγήσει σε αρκετές αλλαγές στη διδακτική μεθοδολογία που ακολουθείται στα νηπιαγωγεία. Σημειώνεται πως η πλειοψηφία των συμμετεχόντων νηπιαγωγών διατείνεται πως ο διαδραστικός πίνακας διευκολύνει την επίτευξη των στόχων της διδασκαλίας και παράλληλα πως προάγει την ενεργό συμμετοχή των νηπίων στη μάθηση. Άλλα πλεονεκτήματα που καταγράφονται όσον αφορά στην αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα είναι η καλλιέργεια της ικανότητας των μαθητών να αναζητούν πληροφορίες, η συμβολή του στη διεπιστημονική προσέγγιση της γνώσης, η ενίσχυση της φαντασίας και της δημιουργικότητας, η γλωσσική καλλιέργεια και η κοινωνικοποίηση μέσω ομαδικών δραστηριοτήτων.

Μία έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε νηπιαγωγούς και εστιάζει αποκλειστικά και μόνον στις στάσεις και στις αντιλήψεις τους πάνω στην αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα, αλλά αφορά σε άλλη χώρα, είναι η έρευνα της Camilleri (2021) που πραγματοποιήθηκε στη Μάλτα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι νηπιαγωγοί χρησιμοποιούν τον διαδραστικό πίνακα αλλά δεν δίνουν μεγάλη έμφαση στα αποτελέσματα που προκύπτουν από την αξιοποίησή τους. Κυρίως ενδιαφέρονται με το πώς θα τον χρησιμοποιήσουν και όχι πώς πρέπει να τον χρησιμοποιήσουν για να επιτύχουν την ουσιαστική εμπλοκή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ακόμη, θεωρούν πως οι νηπιαγωγοί που χρησιμοποιούν τον διαδραστικό πίνακα πρέπει

να προσέχουν, ώστε οι μαθητές να μην εστιάζουν μόνο στο παιχνίδι και να μην αφομοιώνουν τις πληροφορίες που παρέχονται μέσα από αυτό. Τονίζουν πως η χρήση του διαδραστικού πίνακα μπορεί να είναι περισσότερο επωφελής σε μεγαλύτερες τάξεις, όπως στο δημοτικό σχολείο όπου οι μαθητές έχουν προσαρμοστεί στο σχολικό περιβάλλον. Επιπρόσθετα, αναφέρουν πως για να μπορέσουν οι νηπιαγωγοί να χρησιμοποιήσουν στο πλαίσιο των καλών πρακτικών τον διαδραστικό πίνακα, δηλαδή να τον χρησιμοποιήσουν για να βελτιώσουν την εκπαιδευτική διαδικασία και να επιτύχουν την ενεργή συμμετοχή όλων των μαθητών σε αυτή, θα πρέπει να έχουν τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες όπως και μία σχετική εμπειρία.

Αναφορά πρέπει να γίνει και στην έρευνα που πραγματοποίησαν οι Bourbour και Björklund (2014) η οποία αφορά στην αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα στα νηπιαγωγεία της Σουηδίας. Οι νηπιαγωγοί που πήραν μέρος στην έρευνα χρησιμοποιούν τον διαδραστικό πίνακα στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς θεωρούν πως σε πολλές περιπτώσεις απορρέουν αξιόλογα οφέλη. Ειδικότερα, υποστήριξαν πως ο διαδραστικός πίνακας είναι κατάλληλος για την καλλιέργεια των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων, για την υποστήριξη της συνεργατικής μάθησης και της αμοιβαίας διαπραγμάτευσης. Επίσης, είναι ιδιαίτερα χρήσιμος κατά την εκμάθηση βασικών μαθηματικών, όπως και για τη διατήρηση του ενδιαφέροντος των μαθητών. Τέλος, οι συμμετέχοντες στην έρευνα υποστήριξαν πως για να μπορέσουν οι εκπαιδευτικοί να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του διαδραστικού πίνακα πρέπει να έχουν λάβει την απαιτούμενη επιμόρφωση, ώστε να μπορέσουν να τον αξιοποιήσουν χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες προσχολικές παιδαγωγικές πρακτικές.

Με βάση την ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας υποστηρίζεται από πολλούς ερευνητές ότι ο διαδραστικός πίνακας ενθαρρύνει τις συνεργατικές δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους Higgins et al (2005), ο διαδραστικός πίνακας, υπό παιδαγωγικές προϋποθέσεις, ενθαρρύνει τον μαθητή και τον δάσκαλο να συνεργάζονται γύρω από μια μεγάλη οθόνη δίνοντας ευκαιρίες στο δάσκαλο να προωθήσει την εργασία στην ολομέλεια σε σχέση με την ατομική εργασία σε εργαστήρια υπολογιστών (Reed, 2001). Επιπλέον, οι Higgins et al (2005), υποστηρίζουν ότι ο διαδραστικός πίνακας οδηγεί σε μεγαλύτερη αλληλεπίδραση μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών, αυξάνοντας τη συμμετοχή των μαθητών και δίνοντας κίνητρα συμμετοχής, για συζήτηση στην τάξη (Gerard & Widener, 1999).

Ο διαδραστικός πίνακας συμβάλλει στην επικέντρωση της προσοχής των μαθητών στο μάθημα καθιστώντας τη διδασκαλία πιο παραστατική, παρέχοντας κίνητρα και διευρύνοντας τις δυνατότητες της κλασικής παρουσίασης (Δημητρακάκης & Σοφός, 2010). Οι Higgins et al (2005), υπογραμμίζουν ότι ένα σημαντικό στοιχείο του είναι η αποθήκευση των παραγόμενων δραστηριοτήτων για μελλοντική χρήση. Τέλος, σημαντικό πλεονέκτημά του είναι η δυνατότητα αξιοποίησης του σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα.

Είναι σημαντικό να λάβουμε υπόψη μας ότι η εμφάνιση και η χρήση του διαδραστικού πίνακα αρχικά υιοθετήθηκε από τις επιχειρήσεις και αργότερα από το χώρο της

εκπαίδευσης, κυρίως στα ανώτατα και ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα (Higgins et al, 2005). Από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 ο διαδραστικός πίνακας εμφανίζεται στα σχολεία πολλών χωρών όπως οι ΗΠΑ, η Αγγλία και η Αυστραλία. Από τα μέσα της δεκαετίας, εμφανίζονται επίσης τα πρώτα αποτελέσματα από τη χρήση του. Το Πανεπιστήμιο του Newcastle παρουσίασε το 2005 αποτελέσματα από τη διετή χρήση (2002-2004) διαδραστικών πινάκων σε δημοτικά σχολεία της Αγγλίας. Τα συμπεράσματα της μελέτης δείχνουν ότι το κίνητρο των μαθητών για μάθηση και των εκπαιδευτικών για διδασκαλία ενισχύθηκε. Η διεθνής εμπειρία, παρόλα αυτά, αναδεικνύει ορισμένα ζητήματα για την επιτυχή ένταξη του διαδραστικού πίνακα στη διδακτική πράξη, όπως την απαίτηση για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, διαρκή και μακρά εμπειρία χρήσης, διαρκή παιδαγωγική και τεχνολογική υποστήριξη και μαθησιακές δραστηριότητες που αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαδραστικών πινάκων (Higgins et al., 2005).

Από τις παραπάνω έρευνες που αφορούν τόσο στο ελληνικό όσο και στο διεθνές εκπαιδευτικό συγκείμενο, γίνεται εύκολα αντιληπτό πως οι νηπιαγωγοί έχουν ιδιαίτερα θετικές στάσεις και αντιλήψεις απέναντι στη χρήση του διαδραστικού πίνακα. Αναγνωρίζουν πως η αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα μπορεί να έχει πολλαπλά οφέλη για την εκπαιδευτική διαδικασία και για τους μαθητές. Ωστόσο, για να μπορέσει να χρησιμοποιηθεί στην πράξη θα πρέπει τα νηπιαγωγεία να διαθέτουν διαδραστικούς πίνακες και επίσης οι νηπιαγωγοί να διαθέτουν τις απαιτούμενες δεξιότητες και γνώσεις, που αποκτώνται μέσα από την επιμόρφωση.

Κεφάλαιο 3: Ρόλος της Διοίκησης στην αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα στο Νηπιαγωγείο

3.1 Η Διεύθυνση του νηπιαγωγείου και οι ιδιαιτερότητες ηγεσίας στα νηπιαγωγεία

Χωρίς εκπαίδευση δεν μπορούμε να ελπίζουμε στο χτίσιμο ικανής διοίκησης, ενώ χωρίς διοίκηση δεν μπορούμε να ελπίζουμε στη δημιουργία σύγχρονου εκπαιδευτικού οργανισμού. Το αποτελεσματικό σχολείο έχει την ανάγκη άσκησης μιας αποτελεσματικής ηγεσίας (Πασιαρδής & Πασιαρδή, 2006), ρόλο που στα Νηπιαγωγεία παίζει ο/η Προϊστάμενος/η.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εργαζόμενοι στο Ελληνικό Δημόσιο σχολείο δεν διατρέχουν τον κίνδυνο της απόλυσης, είναι βασικό να ερευνηθεί με ποιο τρόπο θα μπορέσουν να στραφούν σε καινοτόμες δράσεις, να γίνουν περισσότερο ευέλικτοι και να αγκαλιάσουν ένα νέο πλαίσιο διδασκαλίας, χωρίς να έχουν κανένα επιπλέον μισθολογικό ή ιεραρχικό πλεονέκτημα.

Η βαθμίδα της προσχολικής εκπαίδευσης, στην οποία δεν υπάρχουν μετρήσεις για τις ακαδημαϊκές επιδόσεις των παιδιών, ούτε αυστηρό πρόγραμμα ύλης, δίνει στη διεύθυνση του νηπιαγωγείου χώρο και χρόνο ώστε να αξιοποιήσει εργαλεία για μία πιο «συνολική» ανάπτυξη των παιδιών και να τροποποιήσει την παραδοσιακά εννοούμενη διδασκαλία, με στόχο την ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών. Οι χαρούμενοι άνθρωποι εξάλλου, είναι εκείνοι που θα μάθουν πιο εύκολα (Adler, 2017). Το Νηπιαγωγείο μέσα από τα προγράμματα που εφαρμόζει, προάγει τη σφαιρική ανάπτυξη του νηπίου, το ωθεί να θέτει στόχους και να τους ολοκληρώνει.

Η διεύθυνση σε ένα ελληνικό σχολείο ασχολείται κυρίως με τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων και υπηρεσιακών εγγράφων, χωρίς να γίνεται πάντα σαφής η κατανόηση και ο χειρισμός τους. Βασικό έργο των Προϊσταμένων είναι η διοίκηση, οργάνωση, αναμόρφωση και αναβάθμιση της μονάδας (Στραβάκου, 2003). Η τυπικά στεία διοίκηση όμως, που ασκείται δεν επιτρέπει στην ηγεσία να παρέχει κίνητρα στους εκπαιδευτικούς για να προωθήσουν και να βελτιώσουν το εκπαιδευτικό τους έργο, ούτε διευκολύνει την τροποποίηση του ημερήσιου προγράμματος με καινοτόμες δράσεις για να βοηθήσει τους μαθητές στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αντίθετα, ο εναγκαλισμός της γραφειοκρατίας και του στενού περιθωρίου αυτονόμησης της μονάδας, μέσω της αυστηρής επιβολής του νόμου, μπορεί να δημιουργήσει αρνητικό κλίμα ανάμεσα στα μέλη και να προκαλέσει τριγμούς στην εκπαιδευτική κοινότητα (Στραβάκου, 2003).

Ενώ οι γνωστικές ικανότητες είναι μία βασική προϋπόθεση για την κατάληψη μιας ηγετικής θέσης, δεν αρκεί μόνο η διοικητική εμπειρία για να είναι ένας ευαίσθητος σχολικός οργανισμός, όπως το Νηπιαγωγείο, αποτελεσματικός και καινοτόμος. Ο Πασιαρδής διαχωρίζει τους όρους διοίκηση, διεύθυνση και ηγεσία (2004) βάζοντας

τους δύο πρώτους κάτω από την ομπρέλα του τρίτου που είναι υπεράνω όλων. Και μπορεί η διοίκηση και η διεύθυνση να έχει να κάνει με καθημερινά καθήκοντα σχετικά με τη λειτουργία του σχολείου, πρόκειται όμως για εργασίες που πρέπει να εκτελούνται σωστά για να προσφέρουν αποτελεσματική ηγεσία. Είναι λοιπόν όροι συμπληρωματικοί που σκιαγραφούν το προφίλ του σύγχρονου ηγέτη. Η ηγεσία στο δημόσιο σχολείο έχει εν κατακλείδι, ρόλους πολλούς περισσότερους από τους γραφειοκρατικούς, καθώς επί της ουσίας πρέπει να μεταφέρει αξίες, αντιλήψεις, γνώσεις, να λειτουργήσει σαν πρότυπο με τις ενέργειες της, να γεφυρώσει αντιθέσεις, να είναι επικοινωνιακή, να κατανοεί συναισθήματα και να προετοιμάζει μελλοντικούς πολίτες. Πρέπει να εργάζεται σκληρά, να είναι δίκαιη, αλλά ταυτόχρονα να προσφέρει και όραμα, αναγνωρίζοντας ότι δεν μπορεί μόνο να ηγείται και να συνεργάζεται, αλλά και να ενημερώνεται, να αλλάζει και να φέρνει αποτελέσματα (Πασιαρδής, 2004).

3.2 Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία

Το ζήτημα της αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία προσδιορίζεται από ποικίλους παράγοντες, που σχετίζονται περισσότερο με τα προσωπικά ενδιαφέροντα του κάθε εκπαιδευτικού και το σχολικό πλαίσιο, παρά με τις δυνατότητες των ίδιων των ΤΠΕ. Το προσωπικό ενδιαφέρον του εκπαιδευτικού αναφέρεται στο φιλοσοφικό πλαίσιο που τον προτρέπει ή τον αποτρέπει να ακολουθήσει μια διδακτική προσέγγιση (Fragaki, 2010). Αναφορικά με το σχολικό πλαίσιο, για την εισαγωγή των ΤΠΕ στην σχολική τάξη είναι απαραίτητες τόσο οι παιδαγωγικές όσο και οι και οι τεχνολογικές προϋποθέσεις. Στο σημείο αυτό υπεισέρχεται ο ρόλος της διοίκησης και συγκεκριμένα του διευθυντή, διότι ο εξοπλισμός της σχολικής μονάδας με τις απαραίτητες τεχνολογικές προϋποθέσεις αποτελεί συνάρτηση και της διάθεσής της διεύθυνσης να πραγματοποιήσει ενέργειες που θα οδηγήσουν στον εν λόγω εξοπλισμό.

Ο ρόλος της διοίκησης στο εκπαιδευτικό σύστημα και συγκεκριμένα ο ρόλος του διευθυντή στις σχολικές μονάδες όλων των βαθμίδων είναι πολυσχιδής και σύνθετος. Ο διευθυντής ενός σχολείου είναι το πρόσωπο εκείνο που αναλαμβάνει να εκτελέσει βασικά διοικητικά καθήκοντα και παράλληλα να δημιουργήσει ένα ανοικτό κλίμα μέσα στο σχολείο που ενθαρρύνει την πρόοδο, την αλλαγή και την εξέλιξη (Βασιλόπουλος, 2017).

Μεταξύ των παραπάνω καθηκόντων είναι και η επένδυση στις ΤΠΕ, ώστε το σχολείο να είναι τεχνολογικά εξοπλισμένο και ικανό να προσφέρει στους μαθητές ποιοτικές εκπαιδευτικές υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, αλλά και στις ανάγκες της κοινωνίας, όπως και η ενθάρρυνση των εκπαιδευτικών να τις χρησιμοποιήσουν. Ο διευθυντής του σχολείου καλείται να πραγματοποιήσει ενέργειες που θα οδηγήσουν σε σχολεία σύγχρονα που διαθέτουν όλες τις απαιτούμενες ΤΠΕ για να είναι ανταγωνιστικά. Ακόμη, ο διευθυντής του σχολείου είναι αυτός που θα δημιουργήσει μία κουλτούρα ανοικτή στη χρήση των νέων τεχνολογιών και που θα παρακινήσει τους εκπαιδευτικούς να τη χρησιμοποιήσουν. Ομοίως, είναι αυτός που θα

διερευνήσει τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μελών του συλλόγου διδασκόντων ως προς την ύπαρξη ψηφιακών δεξιοτήτων και θα προχωρήσει στην οργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων και επιμορφωτικών σεμιναρίων (Μουζάκης, Μπινιάρη & Παπαδημητρίου, 2019).

Συγκεκριμένα ως προς την αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα στην εκπαιδευτική διαδικασία, οι Glover και Miller (2002) αναφέρουν πως ο ρόλος των διευθυντών των σχολικών μονάδων είναι καθοριστικός. Αυτό συμβαίνει καθώς οι διευθυντές είναι αυτοί που θα κατανείμουν τους διαθέσιμους πόρους για την απόκτηση των διαδραστικών πινάκων, αυτοί που θα καθορίσουν πως θα αξιοποιηθεί στο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος, όπως και αυτοί που θα διασφαλίσουν την ανάπτυξη των απαιτούμενων δεξιοτήτων από την πλευρά των εκπαιδευτικών. Αναμφίβολα, τα στοιχεία που προκύπτουν από την ενότητα αυτή, δείχνουν πως ο εξοπλισμός των σχολικών μονάδων, μεταξύ και των νηπιαγωγείων, εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις ενέργειες των διευθυντών. Επίσης, από τις ενέργειες των διευθυντών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και αν οι εκπαιδευτικοί θα αποκτήσουν τα ψηφιακά εφόδια ώστε να χρησιμοποιήσουν τον διαδραστικό πίνακα μέσα στην τάξη, αλλά και αν ο τρόπος χρήσης θα συνάδει με το αναλυτικό πρόγραμμα.

Κεφάλαιο 4: Ψηφιακές δραστηριότητες και υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθούν στον διαδραστικό πίνακα στο νηπιαγωγείο

4.1 Ψηφιακές δραστηριότητες που δύνανται να εφαρμοστούν στο νηπιαγωγείο

Η εφαρμογή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση επιτρέπει σε όλους τους εκπαιδευτικούς, όλων των βαθμίδων να δημιουργήσουν ένα ιδιαίτερα ευχάριστο κλίμα και να ενεργοποιήσουν το ενδιαφέρον των μαθητών (Τάσση, 2014). Παράλληλα, έχουν αναπτυχθεί πολλές ψηφιακές δραστηριότητες που απευθύνονται σε όλες τις τάξεις και σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα από την προσχολική ηλικία έως και τη φοίτηση σε πανεπιστημιακές μονάδες (Παύλου και Βαλανίδης, 2008).

Σύμφωνα με τους Παύλου και Βαλανίδη (2008), για το νηπιαγωγείο υπάρχουν πολλές ψηφιακές δραστηριότητες οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον/την νηπιαγωγό για να εμπλουτίσει το μάθημά του/της και να το καταστήσει αποτελεσματικότερο και περισσότερο ενδιαφέρον για τους μικρούς μαθητές. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν, υπάρχουν πολλές ψηφιακές διαδικτυακές δραστηριότητες που στηρίζονται στις εικαστικές τέχνες και βοηθούν τους μικρούς μαθητές να κατανοήσουν βασικές έννοιες των μαθηματικών και των φυσικών επιστημών. Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να είναι παιχνίδια όπου ζητείται από τους μαθητές να αξιοποιήσουν τα εικαστικά, ώστε να κατανοήσουν βασικές έννοιες όπως είναι τα μαθηματικά και οι φυσικές επιστήμες.

Επίσης, οι νηπιαγωγοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν ορισμένες δραστηριότητες που αναφέρονται σε παιχνίδια μέσω των οποίων καλλιεργούν τον λόγο και βελτιώνουν τις επιδόσεις τους (Νικοπούλου, 2013). Μέσα από διαδραστικά παιχνίδια, οι μικροί μαθητές μπορούν να αναγνωρίζουν αντικείμενα και να προσπαθούν να τα ονομάσουν, ώστε να βελτιώσουν τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν τον λόγο. Βασικά ζητήματα όπως είναι οι δεξιότητες ανάγνωσης, γραφής και φωνολογικής ενημερότητας μπορούν να καλλιεργηθούν μέσω των ψηφιακών αυτών δραστηριοτήτων και τελικώς οι μαθητές να μπορούν να αναγνωρίζουν λέξεις, να διαβάζουν γράμματα και να μπορούν να χωρίζουν συλλαβές.

Επίσης, οι νηπιαγωγοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν ψηφιακές δραστηριότητες που απαιτούν τη συνεργασία των μικρών μαθητών, με απώτερο σκοπό την ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων τους. Μέσω της συνεργασίας, οι μικροί μαθητές μπορούν να καλλιεργούν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες και παράλληλα να συμμετέχουν σε συμβολικά παιχνίδια. Φυσικά, μέσω αυτών των δραστηριοτήτων οι μικροί μαθητές έχουν την ευκαιρία να καλλιεργήσουν και την κριτική τους σκέψη όπως και τη δημιουργικότητά τους (Ζαράνης & Αλεξανδράκη, 2019).

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις διαθέσιμες τεχνολογίες προκειμένου να προβάλλουν βίντεο στους μαθητές και στη συνέχεια να προχωρήσουν σε κάποια συζήτηση ή ακόμη και να τους αναθέσουν κάποια εργασία που στηρίζεται στο περιεχόμενο του βίντεο που παρακολούθησαν (Ξεστέρνου, 2013).

4.2 Ψηφιακό υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στον διαδραστικό πίνακα

Μία πλατφόρμα που περιέχει δραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στον διαδραστικό πίνακα είναι η πλατφόρμα Open Board. Πρόκειται για μία πλατφόρμα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων και παρέχει δυνατότητα δημιουργίας υλικού στην ελληνική, στην ιταλική, στην αγγλική, στη γαλλική και στη γερμανική γλώσσα. Η πλατφόρμα αυτή είναι συμβατή σε υπολογιστές που έχουν λογισμικό Windows, macOS και Linux. Ακόμη, επιτρέπει στους χρήστες να δημιουργήσουν πολυμεσικό υλικό για την ηλεκτρονική συσκευή που διαθέτουν και θα συνδέσουν με τον διαδραστικό πίνακα (Open Board, 2022).

Η πλατφόρμα Open Board διαθέτει και μία σειρά ψηφιακών εφαρμογών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί στο νηπιαγωγείο. Πρόκειται για παιχνίδια τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν από τους νηπιαγωγούς με τη βοήθεια του διαδραστικού πίνακα και να παρακινήσουν τους μαθητές να έχουν ενεργή συμμετοχή. Τέτοιες ψηφιακές εφαρμογές είναι τα χρώματα, το μανιτάρι, οι φωνές των ζώων, το αγρόκτημα, τα καιρικά φαινόμενα, τα ζώα του Αρκτούρου και πολλές ακόμη, που επιτρέπουν στους μαθητές να μάθουν μέσα από το παιχνίδι και τους εκπαιδευτικούς να κάνουν το μάθημά τους πιο ενδιαφέρον (Open Board, 2022).

Μία πλατφόρμα που επίσης λειτουργεί ως αποθετήριο ψηφιακών δραστηριοτήτων για το νηπιαγωγείο, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν σε νηπιαγωγεία είναι η Padlet. Πρόκειται για ένα αποθετήριο ψηφιακού υλικού που έχει κατασκευαστεί από νηπιαγωγούς που υπηρετούν σε νηπιαγωγεία της νησιωτικής Ελλάδας και συγκεκριμένα της Χίου, της Σάμου, της Ικαρίας και άλλων νησιών του Αιγαίου (Padlet, 2022).

Αναφορά πρέπει να γίνει και στο Φωτόδεντρο το οποίο είναι ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια των νηπιαγωγών, καθώς μπορεί να τους βοηθήσει να καταστήσουν το μάθημά τους πιο αποτελεσματικό και φυσικά περισσότερο ενδιαφέρον. Χρησιμοποιώντας τις ψηφιακές εφαρμογές που προσφέρει, ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει μία πιο ολιστική προσέγγιση στο αντικείμενο της ημέρας και να δώσει περισσότερα ερεθίσματα στους μαθητές. Ενδεικτικά, το συγκεκριμένο αποθετήριο επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να χρησιμοποιήσει παιχνίδια και βίντεο που δίνουν κίνητρα συμμετοχής στους μαθητές και κίνητρα να αγαπήσουν το σχολείο (Φωτόδεντρο, 2021).

Η πλατφόρμα BrainPOP λειτουργεί επίσης, ως αποθετήριο ψηφιακών δραστηριοτήτων που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί που διαθέτουν διαδραστικό πίνακα μέσα στην τάξη τους. Η εν λόγω πλατφόρμα προσφέρει πληθώρα διαφορετικών δραστηριοτήτων ανάλογα με την ηλικία των μαθητών, σε διάφορες γλώσσες όπως είναι η Ισπανική, η Γαλλική και η Αγγλική (BrainPOP, 2022).

Όσον αφορά στα λογισμικά που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί για να σχεδιάσουν δραστηριότητες όπως και να χρησιμοποιήσουν υφιστάμενες

δραστηριότητες είναι το λογισμικό “Hot Potatoes”. Το συγκεκριμένο λογισμικό επιτρέπει στους νηπιαγωγούς να δημιουργήσουν απλές ασκήσεις αντιστοίχισης με διάφορα προγράμματα. Τέτοιες ασκήσεις δύνανται να έχουν ως στόχο την εκμάθηση των χρωμάτων, την εκμάθηση των σχημάτων, αλλά και την εκμάθηση αριθμών και γραμμάτων. Μέσω του συγκεκριμένου λογισμικού, οι νηπιαγωγοί έχουν επίσης, την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν εποπτικό υλικό και πίνακες αναφοράς σε διάφορα θέματα που περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα (Ελληνική Πύλη Παιδείας, 2011).

Όλο το υλικό που ο εκπαιδευτικός βρίσκει στο διαδίκτυο μπορεί να χρησιμοποιηθεί αυτόνομα ή να ενσωματωθεί ως πρόσθετο υλικό σε ένα μάθημα που θα έχει σχεδιάσει ο εκπαιδευτικός, με ένα συγγραφικό εργαλείο για δημιουργία διαδραστικού εκπαιδευτικού περιεχομένου. Μια κατηγορία υλικού η οποία υπάρχει στο διαδίκτυο, είναι τα έτοιμα σενάρια διαδραστικών μαθημάτων. Εάν μάλιστα αυτά τα μαθήματα είναι συμβατά με το λογισμικό του πίνακα, μπορούν να ενεργοποιηθούν μέσω αυτού και να παρέχουν επιπλέον δυνατότητες (μετάφραση φράσεων, λέξεων, προσθήκη υλικού, εισαγωγή αρχείων, ήχων κ α.). Σε όλα τα παραπάνω παραδείγματα, ιδιαίτερη σημασία έχει ο τρόπος αξιοποίησης με την ένταξη των μαθησιακών δραστηριοτήτων σε ένα μαθητοκεντρικό πλαίσιο. Η αλληλεπίδραση των μαθητών με τα λογισμικά μέσω του πίνακα και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του είναι αυτό που προσδίδει την προστιθέμενη παιδαγωγική αξία.

ΜΕΡΟΣ Β΄: Η ΕΡΕΥΝΑ

Κεφάλαιο 1: Ποιοτική μέθοδος έρευνας

1.1 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διαπιστωθεί αν η διδασκαλία του μαθήματος της γλώσσας στο νηπιαγωγείο μέσω του διαδραστικού πίνακα έχει θετικά αποτελέσματα στα παιδιά. Επιπλέον, στόχος είναι να διερευνηθεί αν η χρήση του στη διδασκαλία στο νηπιαγωγείο, οδηγεί με εποικοδομητικό και ευχάριστο τρόπο τα παιδιά να κατανοήσουν τη γνώση και τις δεξιότητες που πρόκειται να διδαχθούν και τέλος, να εξεταστεί πώς μια εκπαιδευτική μονάδα όπως είναι ένα νηπιαγωγείο, μπορεί να αξιοποιήσει το περιεχόμενο που παράγεται από τους εκπαιδευτικούς στο μέλλον.

1.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Οι παραπάνω στόχοι σε συνδυασμό με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, οδήγησαν στην διατύπωση των παρακάτω ερωτημάτων:

- Έδωσαν προσοχή τα παιδιά, συγκεντρώθηκαν στις δραστηριότητες που έγιναν μέσω του διαδραστικού πίνακα και παρακινήθηκαν όλα (συνεσταλμένα/ντροπαλά, ζωνρά) να συμμετέχουν;
- Κατανόησαν εύκολα τις οδηγίες για τη χρήση του διαδραστικού πίνακα;
- Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν και συμμετείχαν με ευχαρίστηση στις δραστηριότητες ή απογοητεύτηκαν;
- Συμμετείχαν περισσότερο τα νήπια ή τα προνήπια στις δραστηριότητες;
- Υπήρξε επιθυμία από τα παιδιά για επανάληψη κάποιων δραστηριοτήτων;
- Επηρέασε το φύλο των παιδιών τη συμμετοχή τους;
- Διαπιστώθηκε πρόοδος ή μεγαλύτερη συμμετοχή στα παιδιά που είχαν φοιτήσει και πέρυσι στο νηπιαγωγείο;
- Πώς μια εκπαιδευτική μονάδα όπως είναι ένα νηπιαγωγείο, μπορεί να αξιοποιήσει το περιεχόμενο που παράγεται από τους εκπαιδευτικούς, στο μέλλον;

1.3 Υλικό της έρευνας

Για την υλοποίηση και διεξαγωγή της έρευνας χρειάστηκαν ελάχιστα εργαλεία. Βασικό εργαλείο αποτέλεσε ένας φορητός ηλεκτρονικός υπολογιστής στον οποίο δημιουργήθηκαν/σχεδιάστηκαν και αποθηκεύτηκαν όλες οι ψηφιακές δραστηριότητες

που παρουσιάστηκαν στα παιδιά. Απαραίτητο δε εργαλείο για την υλοποίηση της έρευνας υπήρξε ο διαδραστικός πίνακας, ο οποίος βρίσκεται τοποθετημένος στην αίθουσα διδασκαλίας όπου πραγματοποιήθηκε η έρευνα.

1.4 Δείγμα

Η παρούσα έρευνα διεξήχθη στο 3ο Νηπιαγωγείο Παλλήνης. Η επιλογή του συγκεκριμένου σχολείου έγινε δεδομένου ότι η μία ερευνήτρια της διπλωματικής υπηρετεί τόσο φέτος, όσο και πέρυσι με απόσπαση στο συγκεκριμένο νηπιαγωγείο. Ζητήθηκε άδεια από την Διεύθυνση Ανατολικής Αττικής μέσω της Προϊσταμένης για την είσοδο στο σχολείο της δεύτερης ερευνήτριας που δεν υπηρετεί σε αυτό.

Στην έρευνα συμμετείχαν τα 19 παιδιά του ολοήμερου τμήματος εκ των οποίων, όμως, την ημέρα διεξαγωγής της έρευνας παρευρίσκονταν μόνο τα 14 (10 κορίτσια και 4 αγόρια). Από αυτά τα 7 παιδιά ήταν νηπιακής ηλικίας και τα 7 προνηπιακής. Πριν τη διεξαγωγή της έρευνας και σε συνεννόηση με την προϊσταμένη, ζητήθηκε η συγκατάθεση των γονέων των μαθητών που θα συμμετείχαν στην παρατήρηση. Όλη η διαδικασία έγινε μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, όπου οι γονείς αρχικά ενημερώθηκαν για τους σκοπούς της έρευνας και την εξασφάλιση των προσωπικών δεδομένων των παιδιών τους και κατόπιν έδωσαν την συγκατάθεσή τους με την συμπλήρωση της υπεύθυνης δήλωσης που επισυνάπτονταν στην ηλεκτρονική αλληλογραφία που έλαβαν. Επίσης, υπήρξε η διαβεβαίωση από τους ερευνητές προς τους γονείς ότι, αφενός, όλα τα προσωπικά δεδομένα θα καταστρέφονταν με την ολοκλήρωση της έρευνας και με την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της και αφετέρου, ότι όλοι οι γονείς μπορούσαν να ζητήσουν την αποχώρηση του παιδιού τους από την έρευνα πριν αυτή ξεκινήσει, εάν άλλαζαν γνώμη.

1.5 Μέθοδος συλλογής δεδομένων

Η διεξαγωγή της έρευνας στις εκπαιδευτικές επιστήμες αποτελείται από πολλά περισσότερα από τα βασικά στάδια και τη διαδικασία διεξαγωγής της. Είναι ένα ζήτημα που περιλαμβάνει σχεδιασμό, περιγραφή, υλοποίηση, ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων που συλλέχθηκαν ακολουθώντας μια από τις δύο κατευθύνσεις, την ποσοτική ή την ποιοτική έρευνα (Creswell, 2016). Η ποσοτική μέθοδος έρευνας έρχεται να αναλύσει το πόσο συχνά παρουσιάζεται το φαινόμενο στο οποίο θέλουμε να επικεντρωθούμε. Από την άλλη πλευρά, η ποιοτική έρευνα δίνει βαρύτητα και εστιάζει στον χαρακτήρα του φαινομένου που θέλουμε να ερευνήσουμε, καθώς και στο τι είδους φαινόμενο εξετάζουμε (Kvale, 1996).

Ο ερευνητής όταν επιλέγει την ποιοτική μέθοδο έρευνας, οφείλει να γνωρίζει πως χρειάζεται παρατήρηση και/ή συνέντευξη των ανθρώπων που θα συμμετέχουν στην έρευνα ως δείγμα. Ωστόσο, ο ερευνητής, είτε έχει επιλέξει την παρατήρηση, είτε ακολουθεί τη μέθοδο των συνεντεύξεων, στο τέλος θα πρέπει να καταγράψει με ακρίβεια όσα παρατήρησε ή κατέγραψε από τις συνεντεύξεις, να περιγράψει και να αναλύσει τα γεγονότα όπως ακριβώς ειπώθηκαν (Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008).

Ο ενεργός ρόλος που διακρίνει τον ερευνητή στην ποιοτική μέθοδο, του επιτρέπει να έχει όλα τα στοιχεία που παρουσιάζονται κατά την διάρκεια της έρευνας. Η παρατήρηση και η καταγραφή από τη μεριά του ερευνητή, όχι μόνο των σχολίων όσων συμμετέχουν στην έρευνα, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο αυτοί συμπεριφέρονται καθ' όλη την διαδικασία, κρίνεται ουσιαστική (Eisner, 1991).

Οι μέθοδοι ποιοτικής έρευνας χαρακτηρίζονται από μια ροή η οποία είναι φυσιολογική και στο μεγαλύτερο μέρος τους δεν μπορεί να τις κατευθύνει ο ερευνητής. Μέσα από έρευνες που έχουν γίνει παλαιότερα, υπάρχει η αντίληψη πως ο ερευνητής με βάση την ποιοτική μέθοδο, έχει την ευκαιρία και την ικανότητα να δει και να καταλάβει την συμπεριφορά των ατόμων τα οποία συμμετέχουν στην έρευνά του (Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008).

Στην παρούσα έρευνα εφαρμόστηκε η ποιοτική μέθοδος για τη συλλογή των δεδομένων. Πιο συγκεκριμένα το μεθοδολογικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν η περιγραφική παρατήρηση και η καταγραφή των δεδομένων του λόγου των εμπλεκόμενων. Επί του προκειμένου, ο παρατηρητής είχε το ρόλο του «πλήρως συμμετέχοντα» δηλαδή δεν ανέφερε στους εμπλεκόμενους -στους μαθητές του νηπιαγωγείου- την ιδιότητά του, ούτε τις ερευνητικές του προθέσεις, για να μην επηρεάσει και έτσι να μεταβληθεί η υπό παρατήρηση συμπεριφορά. Μέσω της δεύτερης ιδιότητας (νηπιαγωγός-ερευνητής) που είχε ο ένας εκ των δύο ερευνητών προσπάθησε με την ιδιότητά του αυτή, ως νηπιαγωγός, να ενθαρρύνει τους εμπλεκόμενους (μαθητές) να συμμετέχουν όλο και περισσότερο στην έρευνα (μάθημα-δραστηριότητες).

Τέλος, όσον αφορά το τελευταίο μας ερευνητικό ερώτημα, τα συμπεράσματα που εξήχθησαν και θα παρουσιαστούν στη συνέχεια, είναι αποτέλεσμα συζήτησης με την Προϊσταμένη της σχολικής μονάδας μετά την ολοκλήρωση της έρευνας.

1.6 Αξιοπιστία, εγκυρότητα της έρευνας και περιορισμοί

Σε μια ποιοτική έρευνα, όπως και στη συγκεκριμένη, μπορεί να υπάρξουν περιορισμοί. Η έλλειψη αντιπροσωπευτικότητας, αποτελεί έναν από αυτούς, συνεπώς, το αποτέλεσμά της δεν μπορεί να γενικευθεί. Η έλλειψη επαναληψιμότητας, η οποία είναι στενά συνδεδεμένη με ένα από τα σπουδαιότερα πλεονεκτήματά της, την ευελιξία, μπορεί να αλλοιώνει τα αποτελέσματα της έρευνας. Η επανάληψη της έρευνας από άλλον ερευνητή, ώστε να επιβεβαιωθούν τα αποτελέσματα, δεν είναι δυνατή χωρίς

αυστηρό προσδιορισμό της ερευνητικής διαδικασίας σε όλα της τα στάδια. Σημαντικό περιορισμό αποτελεί και η τεκμηρίωση της σχέσης αιτίου-αποτελέσματος, γεγονός πρακτικά αδύνατο σε μία ποιοτική έρευνα. Η καταγραφή μιας τέτοιας σχέσης από τον ερευνητή, όπως προκύπτει από την ανάλυση του υλικού του και φαίνεται να ισχύει στις περιπτώσεις που μελέτησε, είναι σωστό να θεωρηθεί σαν υπόθεση προς επιβεβαίωση και όχι ως αποτέλεσμα της ύπαρξης μιας αιτιώδους σχέσης (Robson, 2007).

Επιπλέον, όταν χρησιμοποιούμε τη μέθοδο της παρατήρησης, παίρνουμε ως δεδομένο ότι ο ερευνητής μπορεί να λειτουργήσει ως ένας αντικειμενικός παρατηρητής της πραγματικότητας. Θεωρούμε ότι λειτουργεί ως ένας άνθρωπος λογικός, ηθικός, ουδέτερος και αμερόληπτος, ο οποίος έχει αποστασιοποιηθεί από τα θέματα που μελετά και είναι σε θέση να μην επηρεάζει την έρευνα και τις διαδικασίες συλλογής, ανάλυσης και ερμηνείας των ερευνητικών δεδομένων. Όμως, επειδή όλες οι περιγραφές που κάνει ένας ερευνητής για τα κοινωνικά φαινόμενα δεν αποτελούν απλές αναπαραστάσεις γεγονότων, για αυτό και δεν μπορεί να είναι αποστασιοποιημένος και ουδέτερος. Αντίθετα, ακόμη και τα προσωπικά χαρακτηριστικά του ατόμου που ερευνά όπως το φύλο ή η κοινωνική του θέση, έχει αποδειχθεί ότι μπορούν συστηματικά να επηρεάσουν τα ερευνητικά αποτελέσματα σε μια έρευνα. Τα γεγονότα δεν “μιλούν” ποτέ από μόνα τους ανεξάρτητα από τα υποκείμενα (Ίσαρη και Πουρκός, 2015). Από τα παραπάνω προκύπτει ότι γενικά δεν είναι εύκολο να εξασφαλισθεί ένας παρατηρητής που θα είναι αμέτοχος και αθέατος. Η παρουσία του στο χώρο της έρευνας μπορεί να οδηγήσει σε διαστρέβλωση και αλλοίωση της συμπεριφοράς των μελών της ομάδας. Ταυτόχρονα, αυτή η παρουσία του και η σχέση που έχει με τους παρατηρούμενούς του, τον αλλάζει και τον επηρεάζει στον τρόπο που βλέπει τα πράγματα και τα παρατηρεί, γιατί είναι φυσικό σταδιακά να αναδύονται και συναισθήματα. Για το λόγο αυτό, ο ερευνητής καλό είναι να εξηγήσει τον ρόλο του, χωρίς πολλές λεπτομέρειες του τι θα παρατηρήσει, ώστε να μην προιδεάσει τους παρατηρούμενους. Επίσης, καλό είναι να μην υποστηρίζει κάποια άποψη ή θέση, αλλά να προσπαθεί και να επιδιώκει να είναι φιλικός με όλους, αφιερώνοντάς τους αρκετό χρόνο.

Κεφάλαιο 2: Ανάλυση της έρευνας

2.1 Εισαγωγικά

Για να μπορέσουν να διερευνηθούν τα παραπάνω ερωτήματα που τέθηκαν για την έρευνα, δημιουργήσαμε ένα δικό μας ψηφιακό παραμύθι και σχεδιάσαμε διάφορες σχετικές με το παραμύθι ψηφιακές δραστηριότητες, οι οποίες θα προβάλλονταν πάνω στο διαδραστικό πίνακα και αξιοποιώντας τα εργαλεία που διαθέτει ο διαδραστικός πίνακας θα εκτελούνταν πάνω σε αυτόν από τους μαθητές. Παρακάτω, θα προβούμε στην ανάλυση των δραστηριοτήτων που εφαρμόστηκαν και θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα που εξήχθησαν από την έρευνα καθώς και τα συμπεράσματα αυτής.

2.2 Σχεδιασμός μαθήματος

Μέσω της ιστοσελίδας <https://www.google.com/intl/el/slides/about/> και της δυνατότητας που παρέχει, εφόσον πρώτα πραγματοποιηθεί εγγραφή, έγινε καταγραφή και οπτικοποίηση του παραμυθιού που δημιουργήσαμε με τίτλο «Το χαρούμενο αγρόκτημα», φτιάχνοντας google slides.

https://docs.google.com/presentation/d/1p_uvOLrs6gS_fmWNhl3gv6TGWR3Ha7cSgyUN1Ozc-os/edit?usp=sharing

Στη συνέχεια, χρησιμοποιήσαμε τις εικόνες που δημιουργήσαμε για το παραμύθι και χρησιμοποιώντας την ιστοσελίδα <https://www.jigsawplanet.com/> φτιάξαμε τα παρακάτω επτά διαβαθμισμένης δυσκολίας παζλ, όσα και οι εικόνες του παραμυθιού μας.

- <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=16d6a8e0c284>
- <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=2e5f6056c856>
- <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=11cf4ee11dda>
- <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=163652c3eed0>
- <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=16068d441d4c>
- <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=2ea7dc0558c5>
- <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=3dd08ab17579>

Κατόπιν, χρησιμοποιώντας την εφαρμογή <https://learningapps.org/> φτιάξαμε τις παρακάτω δραστηριότητες - παιχνίδια:

- Παιχνίδι «Κάρτες μνήμης» <https://learningapps.org/watch?v=psg65vnnt22>

- Δραστηριότητα: «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα»
<https://learningapps.org/watch?v=ptoc0sic322>
- Δραστηριότητα: «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι»
<https://learningapps.org/watch?v=p3xx5j5qt22>
- Δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο»
<https://learningapps.org/watch?v=pmvsa1q9a22>
- Δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο»
<https://learningapps.org/watch?v=pkquhoc6n22>

Εν συνεχεία, με αφορμή το επεισόδιο «Η αχτένιστη αγελάδα» από τη σειρά της εκπαιδευτικής τηλεόρασης της ΕΡΤ «Ένα γράμμα μια ιστορία» που προβαλλόταν παλαιότερα ζητήσαμε από τα παιδιά να κάνουν συγκεκριμένες ζωγραφιές πάνω στο διαδραστικό πίνακα. Το συγκεκριμένο βίντεο, προτού το ενσωματώσουμε στις δραστηριότητές μας, το απομονώσαμε από το youtube και τις διαφημίσεις μέσω της εφαρμογής <https://video.link/>

Τέλος, όλες τις παραπάνω δραστηριότητες τις ενσωματώσαμε, μέσω της ιστοσελίδας <https://sway.office.com/> στο παρακάτω sway: <https://sway.office.com/PMnPsSlsmh5boUkT>

2.3 Περιγραφή των δραστηριοτήτων

Αρχικά, έγινε ανάγνωση του παραμυθιού από τη νηπιαγωγό της τάξης, αφού πρώτα προβλήθηκε στο διαδραστικό πίνακα και σχολιάστηκαν οι εικόνες του.

Κατόπιν, τα παιδιά έφτιαξαν τα πάζλ μετακινώντας με το χέρι τους πάνω στο διαδραστικό πίνακα τα κομμάτια του πάζλ ώστε να πάνε στη σωστή θέση και να ολοκληρωθεί η εικόνα.

Στο παιχνίδι με τις κάρτες μνήμης οι μαθητές καλούνταν να ανοίξουν τα σωστά τετράγωνα και να βρουν τα ζεύγη με τις ίδιες εικόνες.

Στη δραστηριότητα «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα» τα παιδιά έπρεπε να ενώσουν τη λέξη που τους διάβαζε η νηπιαγωγός/ερευνητής με την εικόνα που οπτικοποιούσε τη λέξη.

Οι μαθητές, στη δραστηριότητα «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι», μετακινούσαν τα ζώα και τα τοποθετούσαν στη σωστή θέση πάνω στην αριθμογραμμή, ανάλογα με τη σειρά εμφάνισής τους στο παραμύθι.

Όσον αφορά τη δραστηριότητα «Λύνω το κρυπτόλεξο», οι μαθητές καλούνταν να βρουν τις κρυμμένες λέξεις που εμφανίζονταν στην οθόνη του διαδραστικού πίνακα.

Στη δραστηριότητα «Φτιάχνω το σταυρόλεξο» έπρεπε να βάλουν τις λέξεις στα σωστά τετράγωνα οριζόντια ή κάθετα.

Κλείνοντας, στο βίντεο «Η αχτένιστη αγελάδα» από τη σειρά της εκπαιδευτικής τηλεόρασης της ΕΡΤ «Ένα γράμμα μια ιστορία», οι μαθητές έπρεπε να απαντήσουν στην ερώτηση: «Ποιες λέξεις που ξεκινούν από τη φωνούλα "α" ακούσατε στο βίντεο;» και κατόπιν να ζωγραφίσουν όσες θυμούνταν στον διαδραστικό πίνακα.

2.4 Ανάλυση των δραστηριοτήτων

2.4.1 Προβολή και ανάγνωση του παραμυθιού και προβολή του στο διαδραστικό πίνακα – Τι έκαναν τα παιδιά κατά την διάρκεια της αφήγησης

Κατά τη διάρκεια της προβολής του παραμυθιού «Το χαρούμενο αγρόκτημα» όλα τα παιδιά παρακολουθούσαν με προσοχή την ανάγνωση και τις εικόνες που προβάλλονταν στον διαδραστικό πίνακα. Οι εικόνες του παραμυθιού ήταν εντυπωσιακές με έντονα χρώματα. Τα ζώα που εμφανίζονταν ήταν μεγάλα και εντυπωσιακά ώστε να τραβάνε την προσοχή των παιδιών. Τέλος, το κείμενο που συνόδευε την εικόνα ήταν μικρό και περιεκτικό, ώστε να μην κουράζει τους μικρούς θεατές. Όλα τα παιδιά παρακολούθησαν με ενδιαφέρον το παραμύθι, χωρίς να διασπαστεί καθόλου η προσοχή τους. Συγκεκριμένα, όταν ο Β. παραπονέθηκε ότι κουράστηκε και έγινε ανήσυχος, (κουνιόταν, έπιανε τα πόδια του, κουνούσε τα χέρια του) σχεδόν όλοι οι υπόλοιποι συμμαθητές του, του έκαναν παρατήρηση να μην κάνει θόρυβο και να μην ενοχλεί. Αξίζει να σημειωθεί ότι όλα τα παιδιά ανεξαιρέτως, συμμετείχαν στις ερωτήσεις της νηπιαγωγού κατά τη διάρκεια της προβολής. Συγκεκριμένα, όταν τους ζητήθηκε να αναπαραστήσουν τον αρουραίο που έβγαινε από το λαγούμι του όλα ξεκίνησαν να κάνουν τις ανάλογες κινήσεις. Επίσης, όταν τελικά τα ζώα έφτασαν στο χαρούμενο αγρόκτημα, όλα τα παιδιά άρχισαν να χειροκροτούν.

2.4.2 Φτιάχνω τα παζλ

Μεγάλος ενθουσιασμός παρατηρήθηκε σε όλους τους μαθητές, όταν τους ανακοινώθηκε ότι θα κληθούν να ενώσουν τα κομμάτια, προκειμένου να ολοκληρωθούν τα παζλ. Αρχικά τους δόθηκε η δυνατότητα να επεξεργαστούν το πιο εύκολο που αντιστοιχούσε σε 6 κομμάτια, εν συνεχεία στα 16, στα 30 και τέλος στα 36. Αξίζει να σημειωθεί, το ότι ήταν διαβαθμισμένης δυσκολίας, βοήθησε πολύ τα πιο ανώριμα παιδιά, εφόσον ένιωσαν την ικανοποίηση της επιτυχίας και ότι τα κατάφεραν. Το χρονόμετρο που υπήρχε στα παζλ, ενθουσίασε τους μαθητές και τους παρότρυνε να προσπαθούν να το ολοκληρώσουν όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Συγκεκριμένα, η Ε. φώναζε στον Κ. «γρήγορα, τελειώνει ο χρόνος». Σε ερώτηση για το αν τους άρεσαν τα παζλ και για ποιο λόγο, κάποια αποκρίθηκαν: «το παζλ μου άρεσε γιατί έχει ουράνιο τόξο», «με το παζλ μαθαίνω πράγματα», «με το παραμύθι ακούμε και με το παζλ παίζουμε», «το παζλ γιατί έχει πολλά κομμάτια και πρέπει να τα φτιάξω γρήγορα».

2.4.3 Παιχνίδι «Κάρτες μνήμης»

Στο παιχνίδι με τις κάρτες μνήμης, αρχικά τα παιδιά δυσκολεύτηκαν λίγο να βρουν τα σωστά ζευγάρια καρτών. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, έδειξαν μεγαλύτερη προσοχή και προσήλωση στις κάρτες που άνοιγαν οι συμμαθητές τους και τότε άρχισαν να ανακαλύπτουν τα ζευγάρια με περισσότερη ευκολία. Στο συγκεκριμένο παιχνίδι συμμετείχαν με μεγάλο ενδιαφέρον και οι δύο ηλικιακές ομάδες παιδιών. Μάλιστα όταν η Ε. βρήκε το πρώτο σωστό ζευγάρι καρτών, όλα τα παιδιά αυθόρμητα άρχισαν να χειροκροτούν και να ζητωκραυγάζουν από χαρά. Η ίδια αντίδραση επαναλαμβανόταν κάθε φορά που ένα παιδί εύρισκε τις σωστές κάρτες. Με την ολοκλήρωση των καρτών, ακούστηκε ο ήχος της επιβράβευσης από το παιχνίδι και οι μαθητές άρχισαν να χειροκροτούν και να ζητάνε επίμονα να το παίξουν από την αρχή. Η δραστηριότητα επαναλήφθηκε πολλές φορές (τουλάχιστον τρεις). Το μόνο αρνητικό ήταν ότι ο διαδραστικός πίνακας ήταν τοποθετημένος πιο ψηλά από ότι θα έπρεπε για τα νήπια, με αποτέλεσμα τα παιδιά να αναζητούν τη βοήθεια της νηπιαγωγού προκειμένου να ανοίξουν όσες κάρτες βρίσκονταν πολύ ψηλά.

2.4.4 Δραστηριότητα «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα»

Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα, η νηπιαγωγός διάβαζε τα ζώα που ξεκινούσαν από το γράμμα «α» που έγραφαν οι καρτέλες και τα παιδιά έπρεπε να τις ενώσουν με τη σωστή εικόνα, ώστε να μπει το σελοτέιπ και να ακουστεί ο ήχος της επιτυχίας. Ο Κ. πρώτος ένωσε τη λέξη «αγρόκτημα» με την εικόνα και ενθουσιάστηκε πολύ αρχίζοντας να χοροπηδά μόλις συνειδητοποίησε ότι μπήκε το σελοτέιπ στις κάρτες. Όλα τα παιδιά, ανεξαιρέτως ηλικίας, χωρίς καμία δυσκολία μπόρεσαν να σύρουν και να ενώσουν τις σωστές λέξεις με την εικόνα. Ακόμα και τα μαθησιακά αδύναμα παιδιά μπόρεσαν να συμμετάσχουν στη δραστηριότητα. Αξιοσημείωτο ήταν ότι όλοι ήθελαν να προλάβουν να συμμετάσχουν πριν ολοκληρωθούν οι καρτέλες για αυτό και μάλωναν μεταξύ τους. Ο Κ. είπε «Ο Δ. κυρία έχει ξαναέρθει, εγώ δεν έχω έρθει». Όταν η δραστηριότητα ολοκληρώθηκε η Σ.Τ. είπε «πολύ εύκολο ήταν, θέλω πάλι». Στην ερώτηση της νηπιαγωγού για το ποιο παιχνίδι –κάρτες μνήμης ή ενώνω λέξη με εικόνα- τους άρεσε περισσότερο, τα περισσότερα αποκρίθηκαν ότι τους άρεσε η συγκεκριμένη δραστηριότητα γι' αυτό και επαναλήφθηκε τουλάχιστον τρεις φορές, ώστε να συμμετάσχουν όσο το δυνατόν περισσότεροι μαθητές.

2.4.5 Δραστηριότητα «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι»

Σύμφωνα με τους κανόνες της δραστηριότητας, τα παιδιά καλούνταν να ευθυγραμμίσουν πάνω στην αριθμογραμμή τις εικόνες των ζώων με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι. Πρώτη σηκώθηκε η Ε. η οποία τοποθέτησε με επιτυχία το πρώτο ζώακι στην αριθμογραμμή, την αγελάδα. Οι συμμαθητές της την επιβράβευσαν με χειροκροτήματα. Ο Φ., ο οποίος σηκώθηκε μετά, δυσκολεύτηκε να θυμηθεί ποιο ζώο εμφανίστηκε δεύτερο και η Σ.Ν. προθυμοποιήθηκε να τον βοηθήσει να θυμηθεί, με αποτέλεσμα να χαρεί που κατάφερε να βάλει και ο ίδιος στην αριθμογραμμή το σωστό ζώο. Ακόμα και τα παιδιά που μπορεί να μην γνώριζαν όλους τους αριθμούς, όπως κάποια προνήπια, μπόρεσαν να τοποθετήσουν στην αριθμογραμμή τα ζώα σωστά επειδή θυμόντουσαν από το παραμύθι τη σειρά που εμφανίστηκαν τα ζώα κι έτσι πήραν την ικανοποίηση της επιτυχίας. Μάλιστα, τα παιδιά ζήτησαν να επαναληφθεί η δραστηριότητα για να μπορέσουν να συμμετάσχουν περισσότεροι μαθητές.

2.4.6 Δραστηριότητα «Λύνω το κρυπτόλεξο»

Κανόνας της δραστηριότητας ήταν να βρεθούν οι λέξεις των ζώων του παραμυθιού που ήταν κρυμμένες μέσα στο κρυπτόλεξο. Για να γίνει πιο εύκολο, οι λέξεις που έπρεπε να ανακαλύψουν οι μαθητές μέσα στο κρυπτόλεξο, εμφανίζονταν στο πλάι. Τα παιδιά που είχαν φοιτήσει και πέρυσι στο σχολείο δεν δυσκολεύτηκαν καθόλου. Επίσης, τα περισσότερα παιδιά νηπιακής ηλικίας κατάφεραν εύκολα να βρουν τις κρυμμένες λέξεις. Δυσκολεύτηκαν αρκετά τα παιδιά προνηπιακής ηλικίας που λόγω του ότι δεν υπήρχαν εικόνες σε αυτή την δραστηριότητα δεν έδειχναν την απαραίτητη προσοχή και άρχισαν να μιλάνε μεταξύ τους, να κουνιούνται και να αφαιρούνται.

2.4.7 Δραστηριότητα «Φτιάχνω το σταυρόλεξο»

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα αποδείχθηκε αφενός, η πιο δύσκολη και αφετέρου, η πιο αδιάφορη για τα παιδιά. Ίσως η έλλειψη εικόνων να επέτεινε τη δυσκολία και την αδιαφορία τους. Αξιοσημείωτο ήταν ότι συμμετείχαν μόνο τα νήπια και κυρίως τα καλά προετοιμασμένα νήπια. Χαρακτηριστικό, δε, είναι ότι η Μ., η Ν., ο Φ., ο Χ., η Β. άρχισαν να δυσανασχετούν και να φωνάζουν «βαρέθηκα», «κουράστηκα», «πότε τελειώνουμε;», «είναι δύσκολο, κυρία».

2.4.8 Δραστηριότητα «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο».

Οι μαθητές κλήθηκαν να ζωγραφίσουν τις λέξεις οι οποίες ξεκινούν από τη φωνή «α» που άκουσαν στο βίντεο. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν πολύ. Η επιθυμία όλων των μαθητών να σηκωθούν και να ζωγραφίσουν στο διαδραστικό πίνακα υπήρξε έντονη.

Όλες οι ηλικίες, νήπια και προνήπια, παιδιά με υψηλό και χαμηλό μαθησιακό επίπεδο, παιδιά συνεσταλμένα και μη άδραξαν την ευκαιρία να σηκωθούν και να ζωγραφίσουν πάνω στο διαδραστικό πίνακα. Πιο αναλυτικά, ο Φ., ο Κ., η Ε., η Σ.Τ., η Β., η Σ.Ν. σηκώθηκαν από δύο και τρεις φορές να ζωγραφίσουν.

Κεφάλαιο 3: Παρουσίαση αποτελεσμάτων

3.1 Πλέγμα Παρατήρησης

Ερευνητικό Ερώτημα 1: Έδωσαν προσοχή τα παιδιά, συγκεντρώθηκαν στις δραστηριότητες που έγιναν μέσω του διαδραστικού πίνακα και παρακινήθηκαν όλα (συνεσταλμένα/ντροπαλά, ζωηρά) να συμμετέχουν;

Υποερώτημα: Πόσα παιδιά συμμετείχαν συγκεντρωμένα και πόσα όχι;

Δραστηριότητα: «Παζλ»

Πίνακας 1

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετείχαν συγκεντρωμένοι	ΣΥΝΟΛΟ	0% συμμετείχαν μη συγκεντρωμένοι

Δραστηριότητα: «Κάρτες μνήμης»

Πίνακας 1.1

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετείχαν συγκεντρωμένοι	ΣΥΝΟΛΟ	0% συμμετείχαν μη συγκεντρωμένοι

Δραστηριότητα: «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα»

Πίνακας 1.2

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετείχαν συγκεντρωμένοι	ΣΥΝΟΛΟ	0% συμμετείχαν μη συγκεντρωμένοι

Δραστηριότητα: «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι »

Πίνακας 1.3

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος		ΝΑΙ	
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	93% συμμετείχαν συγκεντρωμένοι	ΣΥΝΟΛΟ	7% συμμετείχαν μη συγκεντρωμένοι

Δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο»

Πίνακας 1.4

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος		ΝΑΙ	
Δήμος		ΝΑΙ	
Νεφέλη		ΝΑΙ	
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία		ΝΑΙ	
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	71% συμμετείχαν συγκεντρωμένοι	ΣΥΝΟΛΟ	29% συμμετείχαν μη συγκεντρωμένοι

Δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο»

Πίνακας 1.5

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική		ΝΑΙ	
Φίλιππος		ΝΑΙ	
Δήμος		ΝΑΙ	
Νεφέλη		ΝΑΙ	
Μαριάννα		ΝΑΙ	
Μελίνα		ΝΑΙ	
Ναταλία		ΝΑΙ	
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	50% συμμετείχαν συγκεντρωμένοι	ΣΥΝΟΛΟ	50% συμμετείχαν μη συγκεντρωμένοι

Δραστηριότητα: «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο»

Πίνακας 1.6

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΜΕΝΟΙ ΣΤΟ Δ.Π.	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετείχαν συγκεντρωμένοι	ΣΥΝΟΛΟ	0% συμμετείχαν μη συγκεντρωμένοι

Ερευνητικό Ερώτημα 2: Κατανόησαν εύκολα τις οδηγίες για χρήση του διαδραστικού πίνακα;

Υποερώτημα: Πόσα παιδιά κατανόησαν και πόσα όχι ;

Δραστηριότητα: «Παζλ»

Πίνακας 2

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΔΕΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες	ΣΥΝΟΛΟ	0% των μαθητών δεν κατανόησαν τις οδηγίες

Δραστηριότητα: «Κάρτες μνήμης»

Πίνακας 2.1

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΔΕΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες	ΣΥΝΟΛΟ	0% των μαθητών δεν κατανόησαν τις οδηγίες

Δραστηριότητα: «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα»

Πίνακας 2.2

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΔΕΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες	ΣΥΝΟΛΟ	0% των μαθητών δεν κατανόησαν τις οδηγίες

Δραστηριότητα: «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι»

Πίνακας 2.3

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΔΕΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες	ΣΥΝΟΛΟ	0% των μαθητών δεν κατανόησαν τις οδηγίες

Δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο»

Πίνακας 2.4

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΔΕΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες	ΣΥΝΟΛΟ	0% των μαθητών δεν κατανόησαν τις οδηγίες

Δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο»

Πίνακας 2.5

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΔΕΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική		ΝΑΙ	
Φίλιππος		ΝΑΙ	
Δήμος		ΝΑΙ	
Νεφέλη		ΝΑΙ	
Μαριάννα		ΝΑΙ	
Μελίνα		ΝΑΙ	
Ναταλία		ΝΑΙ	
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	50% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες	ΣΥΝΟΛΟ	50% των μαθητών δεν κατανόησαν τις οδηγίες

Δραστηριότητα: «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο»

Πίνακας 2.6

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΔΕΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΑΝ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες	ΣΥΝΟΛΟ	0% των μαθητών δεν κατανόησαν τις οδηγίες

Ερευνητικό Ερώτημα 3: Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν και συμμετείχαν με ευχαρίστηση στις δραστηριότητες ή απογοητεύτηκαν;

Υποερώτημα: Πόσα παιδιά ενθουσιάστηκαν και πόσα απογοητεύτηκαν

Δραστηριότητα: «Παζλ»

Πίνακας 3

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΤΗΚΑΝ	ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΤΗΚΑΝ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% ενθουσιάστηκαν	ΣΥΝΟΛΟ	0% απογοητεύτηκαν

Δραστηριότητα: «Κάρτες μνήμης»

Πίνακας 3.1

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΤΗΚΑΝ	ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΤΗΚΑΝ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% ενθουσιάστηκαν	ΣΥΝΟΛΟ	0% απογοητεύτηκαν

Δραστηριότητα: «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα»

Πίνακας 3.2

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΤΗΚΑΝ	ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΤΗΚΑΝ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% ενθουσιάστηκαν	ΣΥΝΟΛΟ	0% απογοητεύτηκαν

Δραστηριότητα: «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι»

Πίνακας 3.3

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΤΗΚΑΝ	ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΤΗΚΑΝ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% ενθουσιάστηκαν	ΣΥΝΟΛΟ	0% απογοητεύτηκαν

Δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο»

Πίνακας 3.4

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΤΗΚΑΝ	ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΤΗΚΑΝ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική		ΝΑΙ	
Φίλιππος		ΝΑΙ	
Δήμος		ΝΑΙ	
Νεφέλη		ΝΑΙ	
Μαριάννα		ΝΑΙ	
Μελίνα		ΝΑΙ	
Ναταλία		ΝΑΙ	
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	50% ενθουσιάστηκαν	ΣΥΝΟΛΟ	50% απογοητεύτηκαν

Δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο»

Πίνακας 3.5

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΤΗΚΑΝ	ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΤΗΚΑΝ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική		ΝΑΙ	
Φίλιππος		ΝΑΙ	
Δήμος		ΝΑΙ	
Νεφέλη		ΝΑΙ	
Μαριάννα		ΝΑΙ	
Μελίνα		ΝΑΙ	
Ναταλία		ΝΑΙ	
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	50% ενθουσιάστηκαν	ΣΥΝΟΛΟ	50% απογοητεύτηκαν

Δραστηριότητα: «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο»

Πίνακας 3.6

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΤΗΚΑΝ	ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΤΗΚΑΝ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% ενθουσιάστηκαν	ΣΥΝΟΛΟ	0% απογοητεύτηκαν

Ερευνητικό Ερώτημα 4: Συμμετείχαν περισσότερο τα νήπια ή τα προνήπια στις δραστηριότητες;

Υποερώτημα: Πόσα νήπια και πόσα προνήπια συμμετείχαν;

Δραστηριότητα: «Παζλ»

Πίνακας 4

ΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΡΟΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Βασιλική	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Κωστής	ΝΑΙ	Νεφέλη	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Μαριάννα	ΝΑΙ
Χένρι	ΝΑΙ	Μελίνα	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ	Ναταλία	ΝΑΙ
ΣΥΝΟΛΟ	100% των νηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα	ΣΥΝΟΛΟ	100% των προνηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα

Δραστηριότητα: «Κάρτες μνήμης»

Πίνακας 4.1

ΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΡΟΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Βασιλική	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Κωστής	ΝΑΙ	Νεφέλη	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Μαριάννα	ΝΑΙ
Χένρι	ΝΑΙ	Μελίνα	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ	Ναταλία	ΝΑΙ
ΣΥΝΟΛΟ	100% των νηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα	ΣΥΝΟΛΟ	100% των προνηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα

Δραστηριότητα: «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα»

Πίνακας 4.2

ΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΡΟΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Βασιλική	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Κωστής	ΝΑΙ	Νεφέλη	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Μαριάννα	ΝΑΙ
Χένρι	ΝΑΙ	Μελίνα	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ	Ναταλία	ΝΑΙ
ΣΥΝΟΛΟ	100% των νηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα	ΣΥΝΟΛΟ	100% των προνηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα

Δραστηριότητα: «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι»

Πίνακας 4.3

ΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΡΟΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Βασιλική	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Κωστής	ΝΑΙ	Νεφέλη	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Μαριάννα	ΝΑΙ
Χένρι	ΝΑΙ	Μελίνα	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ	Ναταλία	ΝΑΙ
ΣΥΝΟΛΟ	100% των νηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα	ΣΥΝΟΛΟ	100% των προνηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα

Δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο»

Πίνακας 4.4

ΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΡΟΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Βασιλική	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΟΧΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Δήμος	ΟΧΙ
Κωστής	ΝΑΙ	Νεφέλη	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Μαριάννα	ΟΧΙ
Χένρι	ΝΑΙ	Μελίνα	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ	Ναταλία	ΝΑΙ
ΣΥΝΟΛΟ	100% των νηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα	ΣΥΝΟΛΟ	57 % των προνηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα

Δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο»

Πίνακας 4.5

ΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΡΟΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Βασιλική	ΟΧΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΟΧΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Δήμος	ΟΧΙ
Κωστής	ΝΑΙ	Νεφέλη	ΟΧΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Μαριάννα	ΟΧΙ
Χένρι	ΝΑΙ	Μελίνα	ΟΧΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ	Ναταλία	ΟΧΙ
ΣΥΝΟΛΟ	100% των νηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα	ΣΥΝΟΛΟ	0% των προνηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα

Δραστηριότητα: «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο»

Πίνακας 4.6

ΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΡΟΝΗΠΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Βασιλική	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Κωστής	ΝΑΙ	Νεφέλη	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Μαριάννα	ΝΑΙ

Χένρι	ΝΑΙ	Μελίνα	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ	Ναταλία	ΝΑΙ
ΣΥΝΟΛΟ	100% των νηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα	ΣΥΝΟΛΟ	100% των προνηπίων συμμετείχε στη δραστηριότητα

Ερευνητικό Ερώτημα 5: Υπήρξε επιθυμία από τα παιδιά για επανάληψη κάποιων δραστηριοτήτων;

Υποερώτημα: Πόσα παιδιά ζήτησαν την επανάληψη και πόσα όχι ;

Δραστηριότητα: «Παζλ»

Πίνακας 5

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΟΧΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% ζήτησαν επανάληψη	ΣΥΝΟΛΟ	0% δεν ζήτησαν επανάληψη

Δραστηριότητα: «Κάρτες μνήμης»

Πίνακας 5.1

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΟΧΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% ζήτησαν επανάληψη	ΣΥΝΟΛΟ	0% δεν ζήτησαν επανάληψη

Δραστηριότητα: «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα»

Πίνακας 5.2

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΟΧΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% ζήτησαν επανάληψη	ΣΥΝΟΛΟ	0% δεν ζήτησαν επανάληψη

Δραστηριότητα: «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι»

Πίνακας 5.3

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΟΧΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% ζήτησαν επανάληψη	ΣΥΝΟΛΟ	0% δεν ζήτησαν επανάληψη

Δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο»

Πίνακας 5.4

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΟΧΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική		ΝΑΙ	
Φίλιππος		ΝΑΙ	
Δήμος		ΝΑΙ	
Νεφέλη		ΝΑΙ	
Μαριάννα		ΝΑΙ	
Μελίνα		ΝΑΙ	
Ναταλία		ΝΑΙ	
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα		ΝΑΙ	
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.		ΝΑΙ	
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	36% ζήτησαν επανάληψη	ΣΥΝΟΛΟ	64% δεν ζήτησαν επανάληψη

Δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο»

Πίνακας 5.5

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΟΧΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική		ΝΑΙ	
Φίλιππος		ΝΑΙ	
Δήμος		ΝΑΙ	
Νεφέλη		ΝΑΙ	
Μαριάννα		ΝΑΙ	
Μελίνα		ΝΑΙ	
Ναταλία		ΝΑΙ	
Στέλλα Ν.		ΝΑΙ	
Σεμίνα		ΝΑΙ	
Ελένη		ΝΑΙ	
Κωστής		ΝΑΙ	
Στέλλα Τ.		ΝΑΙ	
Χένρι		ΝΑΙ	
Ελευθερία		ΝΑΙ	
ΣΥΝΟΛΟ	0% ζήτησαν επανάληψη	ΣΥΝΟΛΟ	100% δεν ζήτησαν επανάληψη

Δραστηριότητα: «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο»

Πίνακας 5.6

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΟΧΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΑΘΗΤΕΣ
Βασιλική	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ		
Σεμίνα	ΝΑΙ		
Ελένη	ΝΑΙ		
Κωστής	ΝΑΙ		
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ		
Χένρι	ΝΑΙ		
Ελευθερία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% ζήτησαν επανάληψη	ΣΥΝΟΛΟ	0% δεν ζήτησαν επανάληψη

Ερευνητικό Ερώτημα 6: Επηρέασε το φύλο των παιδιών τη συμμετοχή τους;

Υποερώτημα: Πόσα αγόρια και πόσα κορίτσια συμμετείχαν ;

Δραστηριότητα: «Παζλ»

Πίνακας 6

ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΓΟΡΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ		
Βασιλική	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή κοριτσιών	ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή αγοριών

Δραστηριότητα: «Κάρτες μνήμης»

Πίνακας 6.1

ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΓΟΡΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ		
Βασιλική	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή κοριτσιών	ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή αγοριών

Δραστηριότητα: «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα»

Πίνακας 6.2

ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΓΟΡΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ		
Βασιλική	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή κοριτσιών	ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή αγοριών

Δραστηριότητα: «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι»

Πίνακας 6.3

ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΓΟΡΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ		
Βασιλική	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή κοριτσιών	ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή αγοριών

Δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο»

Πίνακας 6.4

ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΓΟΡΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ		
Βασιλική	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή κοριτσιών	ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή αγοριών

Δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο»

Πίνακας 6.5

ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΓΟΡΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΟΧΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Δήμος	ΟΧΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ		
Βασιλική	ΟΧΙ		
Νεφέλη	ΟΧΙ		
Μαριάννα	ΟΧΙ		
Μελίνα	ΟΧΙ		
Ναταλία	ΟΧΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	50% συμμετοχή κοριτσιών	ΣΥΝΟΛΟ	50% συμμετοχή αγοριών

Δραστηριότητα: «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο»

Πίνακας 6.6

ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΓΟΡΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Στέλλα Ν.	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Ελένη	ΝΑΙ	Φίλιππος	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Δήμος	ΝΑΙ
Ελευθερία	ΝΑΙ		
Βασιλική	ΝΑΙ		
Νεφέλη	ΝΑΙ		
Μαριάννα	ΝΑΙ		
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή κοριτσιών	ΣΥΝΟΛΟ	100% συμμετοχή αγοριών

Ερευνητικό Ερώτημα 7: Διαπιστώθηκε πρόοδος ή μεγαλύτερη συμμετοχή στα παιδιά που είχαν φοιτήσει και πέρυσι στο νηπιαγωγείο;

Υποερώτημα: Πόσα περσινά και πόσα φετινά παιδιά συμμετείχαν;

Δραστηριότητα: «Παζλ»

Πίνακας 7

ΦΕΤΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ	ΠΕΡΥΣΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Στέλλα Ν.	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Ελένη	ΝΑΙ
Βασιλική	ΝΑΙ	Ελευθερία	ΝΑΙ
Νεφέλη	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Μαριάννα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα φετινά παιδιά	ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα περυσινά παιδιά

Δραστηριότητα: «Κάρτες μνήμης»

Πίνακας 7.1

ΦΕΤΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ	ΠΕΡΥΣΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Στέλλα Ν.	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Ελένη	ΝΑΙ
Βασιλική	ΝΑΙ	Ελευθερία	ΝΑΙ
Νεφέλη	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Μαριάννα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα φετινά παιδιά	ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα περυσινά παιδιά

Δραστηριότητα: «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα»

Πίνακας 7.2

ΦΕΤΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ	ΠΕΡΥΣΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Στέλλα Ν.	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Ελένη	ΝΑΙ
Βασιλική	ΝΑΙ	Ελευθερία	ΝΑΙ
Νεφέλη	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Μαριάννα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα φετινά παιδιά	ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα περυσινά παιδιά

Δραστηριότητα: «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι»

Πίνακας 7.3

ΦΕΤΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ	ΠΕΡΥΣΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Στέλλα Ν.	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Ελένη	ΝΑΙ
Βασιλική	ΝΑΙ	Ελευθερία	ΝΑΙ
Νεφέλη	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Μαριάννα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα φετινά παιδιά	ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα περυσινά παιδιά

Δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο»

Πίνακας 7.4

ΦΕΤΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ	ΠΕΡΥΣΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Στέλλα Ν.	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Ελένη	ΝΑΙ
Βασιλική	ΟΧΙ	Ελευθερία	ΝΑΙ
Νεφέλη	ΟΧΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Μαριάννα	ΟΧΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Μελίνα	ΟΧΙ		
Ναταλία	ΟΧΙ		
Φίλιππος	ΟΧΙ		
Δήμος	ΟΧΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	30 % πρόοδος στα φετινά παιδιά	ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα περυσινά παιδιά

Δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο»

Πίνακας 7.5

ΦΕΤΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ	ΠΕΡΥΣΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Στέλλα Ν.	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Ελένη	ΝΑΙ
Βασιλική	ΟΧΙ	Ελευθερία	ΝΑΙ
Νεφέλη	ΟΧΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Μαριάννα	ΟΧΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Μελίνα	ΟΧΙ		
Ναταλία	ΟΧΙ		
Φίλιππος	ΟΧΙ		
Δήμος	ΟΧΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	30 % πρόοδος στα φετινά παιδιά	ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα περυσινά παιδιά

Δραστηριότητα: «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο»

Πίνακας 7.6

ΦΕΤΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ	ΠΕΡΥΣΙΝΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΠΡΟΟΔΟΣ
Σεμίνα	ΝΑΙ	Στέλλα Ν.	ΝΑΙ
Στέλλα Τ.	ΝΑΙ	Ελένη	ΝΑΙ
Βασιλική	ΝΑΙ	Ελευθερία	ΝΑΙ
Νεφέλη	ΝΑΙ	Κωστής	ΝΑΙ
Μαριάννα	ΝΑΙ	Χένρι	ΝΑΙ
Μελίνα	ΝΑΙ		
Ναταλία	ΝΑΙ		
Φίλιππος	ΝΑΙ		
Δήμος	ΝΑΙ		
ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα φετινά παιδιά	ΣΥΝΟΛΟ	100% πρόοδος στα περυσινά παιδιά

3.2 Αποτελέσματα

Ερευνητικό Ερώτημα 1: Έδωσαν προσοχή τα παιδιά, συγκεντρώθηκαν στις δραστηριότητες που έγιναν μέσω του διαδραστικού πίνακα και παρακινήθηκαν όλα (συνεσταλμένα/ντροπαλά, ζωηρά) να συμμετέχουν;

Υποερώτημα: Πόσα παιδιά συμμετείχαν συγκεντρωμένα και πόσα όχι;

Στις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα» και «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο», παρατηρήθηκε πως το 100% των μαθητών συμμετείχαν συγκεντρωμένοι. Αντιθέτως, στη δραστηριότητα: «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι», το 97% των μαθητών συμμετείχαν συγκεντρωμένοι, στη δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο», 71% παρέμειναν συγκεντρωμένοι και στη δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο» 50% των μαθητών συμμετείχαν συγκεντρωμένοι.

Ερευνητικό Ερώτημα 2: Κατανόησαν εύκολα τις οδηγίες για χρήση του διαδραστικού πίνακα;

Υποερώτημα: Πόσα παιδιά κατανόησαν και πόσα όχι;

Αναφορικά με τις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα», «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι», «Λύνω το κρυπτόλεξο» και «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο», παρατηρήθηκε πως το 100% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες. Αντιθέτως, στη δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο», μόνο το 50% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες.

Ερευνητικό Ερώτημα 3: Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν και συμμετείχαν με ευχαρίστηση στις δραστηριότητες ή απογοητεύτηκαν;

Υποερώτημα: Πόσα παιδιά ενθουσιάστηκαν και πόσα απογοητεύτηκαν;

Στις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα», «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι» και «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο», παρατηρήθηκε πως το 100% των μαθητών ενθουσιάστηκαν, ενώ στις δραστηριότητες «Λύνω το κρυπτόλεξο» και «Φτιάχνω το σταυρόλεξο» 50% ενθουσιάστηκαν και 50% απογοητεύτηκαν.

Ερευνητικό Ερώτημα 4: Συμμετείχαν περισσότερο τα νήπια ή τα προνήπια στις δραστηριότητες;

Υποερώτημα: Πόσα νήπια και πόσα προνήπια συμμετείχαν;

Σε όλες τις δραστηριότητες: «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα», «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι», «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο», «Λύνω το κρυπτόλεξο» και «Φτιάχνω το σταυρόλεξο», παρατηρήθηκε συμμετοχή 100% των νηπίων και 100% των προνηπίων.

Ερευνητικό Ερώτημα 5: Υπήρξε επιθυμία από τα παιδιά για επανάληψη κάποιων δραστηριοτήτων;

Υποερώτημα: Πόσα παιδιά ζήτησαν την επανάληψη και πόσα όχι;

Όσον αφορά τις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα», «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι» και «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο», το 100% των μαθητών ζήτησαν επανάληψη, ενώ στη δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο» 36% ζήτησαν επανάληψη και στη δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο» 100% δεν ζήτησαν επανάληψη.

Ερευνητικό Ερώτημα 6: Επηρέασε το φύλο των παιδιών τη συμμετοχή τους;

Υποερώτημα: Πόσα αγόρια και πόσα κορίτσια συμμετείχαν;

Στις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα» «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι», «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο» και «Λύνω το κρυπτόλεξο» παρατηρήθηκε 100% συμμετοχή κοριτσιών και αγοριών. Αντιθέτως, στη δραστηριότητα «Φτιάχνω το σταυρόλεξο» παρατηρήθηκε 50% συμμετοχή κοριτσιών και 50% συμμετοχή αγοριών.

Ερευνητικό Ερώτημα 7: Διαπιστώθηκε πρόοδος ή μεγαλύτερη συμμετοχή στα παιδιά που είχαν φοιτήσει και πέρυσι στο νηπιαγωγείο;

Υποερώτημα: Πόσα περσινά και πόσα φετινά παιδιά συμμετείχαν;

Παρατηρήθηκε στις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα», «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι» και «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο» 100% πρόοδος τόσο στα φετινά παιδιά όσο και στα περσινά παιδιά, ενώ στις δραστηριότητες «Λύνω το κρυπτόλεξο» και «Φτιάχνω το σταυρόλεξο» παρατηρήθηκε 30% πρόοδος στα φετινά παιδιά και 100% πρόοδος στα περυσινά παιδιά.

Κεφάλαιο 4: Συμπεράσματα

4.1 Παρουσίαση συμπερασμάτων

Σε αυτό το κεφαλαίο παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα συμπεράσματα της έρευνας, απαντώντας με σαφήνεια στα ερευνητικά ερωτήματα που είχαν τεθεί. Καθώς οι περισσότερες έρευνες πάνω στο συγκεκριμένο θέμα είναι αρκετά περιορισμένες, επιχειρήσαμε να μελετήσουμε συγκεκριμένα τη χρήση διαδραστικού πίνακα στα πλαίσια των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση. Η παρούσα έρευνα είχε ως σκοπό να συμβάλει στο να διαπιστωθεί εάν η διδασκαλία του μαθήματος της γλώσσας στο νηπιαγωγείο μέσω διαδραστικού πίνακα επηρεάζει τη συμμετοχή των μαθητών στο μάθημα, την κατανόηση των διαδραστικών δραστηριοτήτων και αν έχει, εν γένει, θετικά αποτελέσματα στα παιδιά.

Υπενθυμίζουμε πως τα ερευνητικά μας ερωτήματα ήταν τα εξής :

- Έδωσαν προσοχή τα παιδιά, συγκεντρώθηκαν στις δραστηριότητες που έγιναν μέσω του διαδραστικού πίνακα και παρακινήθηκαν όλα (συνεσταλμένα/ντροπαλά, ζωηρά) να συμμετέχουν;
- Κατανόησαν εύκολα τις οδηγίες για χρήση του διαδραστικού πίνακα;
- Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν και συμμετείχαν με ευχαρίστηση στις δραστηριότητες ή απογοητεύτηκαν;
- Συμμετείχαν περισσότερο τα νήπια ή τα προνήπια στις δραστηριότητες;
- Υπήρξε επιθυμία από τα παιδιά για επανάληψη κάποιων δραστηριοτήτων;
- Επηρέασε το φύλο των παιδιών τη συμμετοχή τους;
- Διαπιστώθηκε πρόοδος ή μεγαλύτερη συμμετοχή στα παιδιά που είχαν φοιτήσει και πέρυσι στο νηπιαγωγείο;
- Με ποιο τρόπο μια εκπαιδευτική μονάδα, όπως είναι ένα νηπιαγωγείο, μπορεί να αξιοποιήσει το περιεχόμενο που παράγεται από τους εκπαιδευτικούς στο μέλλον;

Επιγραμματικά τα αποτελέσματα της έρευνάς μας ήταν τα εξής:

- ✓ Τα παιδιά ενθουσιάζονται και συμμετέχουν ευχάριστα σε όλες τις καινοτόμες ψηφιακές δραστηριότητες που γίνονται μέσω του διαδραστικού πίνακα.
- ✓ Μαθητές οι οποίοι ήταν αδιάφοροι, συνεσταλμένοι, αδύναμοι μαθησιακά ή ζωηροί παρακολουθούν με ενδιαφέρον, κατανοούν και επιδιώκουν αυτοβούλως να συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες με χρήση του διαδραστικού πίνακα.
- ✓ Το φύλο δεν αποτελεί στοιχείο που επηρεάζει την συμμετοχή και την επίδοση των μαθητών.

- ✓ Η επανάληψη των δραστηριοτήτων αποτέλεσε απαίτηση πολλών μαθητών κυρίως στα «Παζλ» και στις «Κάρτες μνήμης».
- ✓ Οι δραστηριότητες σταυρόλεξο και κρυπτόλεξο δυσκόλεψαν λίγο μερικούς μαθητές και γι' αυτό σε αυτές ανταποκρίθηκαν καλύτερα οι μαθητές που φοιτούσαν και την προηγούμενη χρονιά στο νηπιαγωγείο και είχαν ξαναδουλέψει τέτοιου είδους δραστηριότητες έστω και με την παραδοσιακή διδασκαλία.
- ✓ **Για να μπορέσει μια εκπαιδευτική μονάδα όπως είναι ένα νηπιαγωγείο να αξιοποιήσει το περιεχόμενο που παράγεται από τους εκπαιδευτικούς, στο μέλλον, χρειάζονται τα εξής:**
  - ✓ επιμόρφωση εκπαιδευτικών
  - ✓ διαρκής και μακρά εμπειρία χρήσης του
  - ✓ διαρκής παιδαγωγική και τεχνολογική υποστήριξη
  - ✓ μαθησιακές δραστηριότητες που να αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαδραστικών πινάκων
  - ✓ αλλαγή της εκπαιδευτικής πολιτικής, ώστε να μην είναι βαθμοθηρική και ανταγωνιστική
  - ✓ εμπλουτισμός του Δ.Ε.Π.Π.Σ. από το υπουργείο με καινοτόμες ψηφιακές δραστηριότητες
  - ✓ δημιουργία αποθετηρίων από το εκάστοτε σχολείο (padlet, moodle, e-me κ.λπ.) στα οποία να αποθηκεύονται όλες οι ψηφιακές δραστηριότητες που δημιουργούνται από τους εκπαιδευτικούς του, ώστε να μπορούν να ανατρέξουν νέοι συνάδελφοι που θα τοποθετηθούν την επόμενη χρονιά στο σχολείο
  - ✓ Ύπαρξη επίσημων αποθετηρίων με ευθύνη του Υπουργείου ή των Συντονιστών στα οποία να αποθηκεύονται ανά θεματική όλες οι ψηφιακές δραστηριότητες που δημιουργούνται από τους εκπαιδευτικούς ως βιβλιοθήκη ψηφιακών δραστηριοτήτων

Πιο Αναλυτικά:

Αναφορικά με το Ερευνητικό Ερώτημα 1: Έδωσαν προσοχή τα παιδιά, συγκεντρώθηκαν στις δραστηριότητες που έγιναν μέσω του διαδραστικού πίνακα και παρακινήθηκαν όλα (συνεσταλμένα/ντροπαλά, ζωηρά) να συμμετέχουν; και το Υποερώτημα: Πόσα παιδιά συμμετείχαν συγκεντρωμένα και πόσα όχι,, παρατηρήθηκε πως στις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα» και «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο», 100% των μαθητών συμμετείχαν συγκεντρωμένοι. Το αποτέλεσμα αυτό προκύπτει πιθανότατα από την εξοικείωση που έχουν τα παιδιά με τα συγκεκριμένα παιχνίδια στην καθημερινή τους ζωή. Αναφορικά με τη δραστηριότητα: «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι», 97% των μαθητών συμμετείχαν συγκεντρωμένοι και ένας μαθητής προνηπιακής ηλικίας κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, αφαιρέθηκε. Στη δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο», 71%

παρέμειναν συγκεντρωμένοι. Στη δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο» 50% των μαθητών συμμετείχαν συγκεντρωμένοι και συγκεκριμένα τα παιδιά νηπιακής ηλικίας.

Αναφορικά με το Ερευνητικό Ερώτημα 2: Κατανόησαν εύκολα τις οδηγίες για χρήση του διαδραστικού πίνακα; και το Υποερώτημα: Πόσα παιδιά κατανόησαν και πόσα όχι;, παρατηρήθηκε πως στις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα», «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι», «Λύνω το κρυπτόλεξο» και «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο», 100% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες εύκολα και γρήγορα, ενώ στη δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο», 50% των μαθητών κατανόησαν τις οδηγίες, κυρίως νήπια που ήταν πιο εξοικειωμένα με τα γράμματα.

Αναφορικά με το Ερευνητικό Ερώτημα 3: Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν και συμμετείχαν με ευχαρίστηση στις δραστηριότητες ή απογοητεύτηκαν; και το Υποερώτημα: Πόσα παιδιά ενθουσιάστηκαν και πόσα απογοητεύτηκαν;, παρατηρήθηκε πως στις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα», «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι» και «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο», 100% των μαθητών ενθουσιάστηκαν λόγω του παιγνιώδη χαρακτήρα που παρουσίαζαν, οπότε ήταν σαφώς πιο ευχάριστες σε όλους τους μαθητές ανεξαρτήτως ηλικίας, ενώ στις δραστηριότητες «Λύνω το κρυπτόλεξο» και «Φτιάχνω το σταυρόλεξο» 50% ενθουσιάστηκαν και 50% απογοητεύτηκαν. Άξιο αναφοράς πως η ηλικιακή ομάδα που αντιπροσωπεύει τα παιδιά που απογοητεύτηκαν αφορούσε τα προνήπια, που στην προσπάθειά τους να εντοπίσουν τις κρυμμένες λέξεις στο κρυπτόλεξο, δυσκολεύτηκαν αρκετά, ενώ το σταυρόλεξο φάνηκε να τους είναι αδιάφορο.

Αναφορικά με το Ερευνητικό Ερώτημα 4: Συμμετείχαν περισσότερο τα νήπια ή τα προνήπια στις δραστηριότητες; Και το Υποερώτημα: Πόσα νήπια και πόσα προνήπια συμμετείχαν;, παρατηρήθηκε πως τόσο τα νήπια, όσο και τα προνήπια συμμετείχαν σε όλες τις δραστηριότητες ανεξαιρέτως.

Αναφορικά με το Ερευνητικό Ερώτημα 5: Υπήρξε επιθυμία από τα παιδιά για επανάληψη κάποιων δραστηριοτήτων; και το Υποερώτημα: Πόσα παιδιά ζήτησαν την επανάληψη και πόσα όχι;, παρατηρήθηκε πως στις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα», «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι» και «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο», 100% των μαθητών ζήτησαν επανάληψη λόγω της εξοικείωσής τους με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες και της ευχαρίστησης που τα ίδια αισθάνονται όταν τις πραγματοποιούν, ενώ στη δραστηριότητα: «Λύνω το κρυπτόλεξο» 36% ζήτησαν επανάληψη και στη δραστηριότητα: «Φτιάχνω το σταυρόλεξο» 100% δεν ζήτησαν επανάληψη, λόγω της αυξημένης δυσκολίας που παρουσίαζε και ιδιαίτερα για τα προνήπια και τους μαθητές που δεν είχαν επαφή με αντίστοιχη δραστηριότητα.

Αναφορικά με το Ερευνητικό Ερώτημα 6: Επηρέασε το φύλο των παιδιών τη συμμετοχή τους; και το Υποερώτημα: Πόσα αγόρια και πόσα κορίτσια συμμετείχαν;, διαπιστώθηκε πως το φύλο των παιδιών δεν επηρέασε τη συμμετοχή τους τις δραστηριότητες. Τόσο τα αγόρια, όσο και τα κορίτσια, συμμετείχαν το ίδιο σε όλες τις δραστηριότητες.

Αναφορικά με το Ερευνητικό Ερώτημα 7: Διαπιστώθηκε πρόοδος ή μεγαλύτερη συμμετοχή στα παιδιά που είχαν φοιτήσει και πέρυσι στο νηπιαγωγείο; Και το Υποερώτημα: Πόσα περσινά και πόσα φετινά παιδιά συμμετείχαν; στις δραστηριότητες «Παζλ», «Κάρτες μνήμης», «Ενώνω τη λέξη με τη σωστή εικόνα», «Βάζω τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι» και «Ζωγραφίζω τις λέξεις από «α» που άκουσα στο βίντεο», παρατηρήθηκε 100% πρόοδος τόσο στα φετινά παιδιά όσο και στα περσινά παιδιά, ενώ στις δραστηριότητες «Λύνω το κρυπτόλεξο» και «Φτιάχνω το σταυρόλεξο» παρατηρήθηκε 30% πρόοδος στα φετινά παιδιά και 100% πρόοδος στα περσινά παιδιά. Το αποτέλεσμα οφείλεται στο ότι τα περσινά παιδιά είχαν ξαναδουλέψει τις συγκεκριμένες δραστηριότητες σε φύλλα εργασίας μέσα στην τάξη.

Τέλος, αναφορικά με το Ερευνητικό Ερώτημα 8: Πώς μια εκπαιδευτική μονάδα, όπως είναι ένα νηπιαγωγείο μπορεί να αξιοποιήσει το περιεχόμενο που παράγεται από τους εκπαιδευτικούς στο μέλλον; τα ζητήματα που αναδείχθηκαν ώστε να μπορέσει να ενταχθεί ο διαδραστικός πίνακας στη διδακτική πράξη, συνοψίζονται στην απαίτηση για επιμόρφωση εκπαιδευτικών, στη διαρκή και μακρά εμπειρία χρήσης του διαδραστικού πίνακα, στη συνεχόμενη παιδαγωγική και τεχνολογική υποστήριξη, στις μαθησιακές δραστηριότητες που αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαδραστικών πινάκων, στον εμπλουτισμό του Δ.Ε.Π.Π.Σ. με δραστηριότητες σχεδιασμένες και προσαρμοσμένες σε αυτή την ηλικία, στην ύπαρξη επίσημων αποθετηρίων με ευθύνη του Υπουργείου ή των Συντονιστών στα οποία να αποθηκεύονται ανά θεματική όλες οι ψηφιακές δραστηριότητες που δημιουργούνται από τους εκπαιδευτικούς ως βιβλιοθήκη ψηφιακών δραστηριοτήτων και στη δημιουργία αποθετηρίων από το εκάστοτε σχολείο στα οποία να αποθηκεύονται όλες οι ψηφιακές δραστηριότητες που δημιουργούνται από τους εκπαιδευτικούς του, ώστε οι συνάδελφοι που θα τοποθετηθούν την επόμενη χρονιά στο σχολείο να μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν, να τις εμπλουτίσουν, ακόμα και να δημιουργήσουν καινούργιες.

4.2 Προβληματισμοί και προοπτικές

Λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα της έρευνάς μας, θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε πως η χρήση του διαδραστικού πίνακα μπορεί και πρέπει να ενταχθεί στην προσχολική εκπαίδευση, διότι ευνοεί τη συνολική πνευματική καλλιέργεια του παιδιού, αλλά επιπροσθέτως, συντελεί και στην καλλιέργεια σημαντικών τεχνολογικών δεξιοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, τα παιδιά προσχολικής ηλικίας μπορούν να απολαύσουν τη χαρά της μάθησης, αλλά παράλληλα να αξιοποιήσουν και την επαφή τους με την τεχνολογία θέτοντας τα θεμέλια για την περαιτέρω ανάπτυξη των σχετικών δεξιοτήτων τους, οι οποίες είναι αναγκαίες και για τη μελλοντική τους ένταξη στην κοινωνία.

Μέσω της εργασίας αυτής κατέστη σαφές πως ο διαδραστικός πίνακας είναι ένα ιδιαίτερα χρήσιμο και αναγκαίο εργαλείο στα χέρια του σύγχρονου εκπαιδευτικού, καθώς με τον τρόπο αυτόν μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την ποιότητα του μαθήματός του, να προσφέρει περισσότερα ερεθίσματα στους μικρότερους μαθητές του, να τους βοηθήσει να αναπτυχθούν κοινωνικά και ακαδημαϊκά, καθώς επίσης και να ξεπεράσουν κάποιες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Παράλληλα, με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα, οι μικροί μαθητές δεν χάνουν το ενδιαφέρον τους για το μάθημα καθώς έχουν συνεχή βομβαρδισμό ερεθισμάτων.

Οι νηπιαγωγοί τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό, φαίνεται πως έχουν ιδιαίτερα θετική στάση απέναντι στη χρήση του διαδραστικού πίνακα. Αναγνωρίζουν πως πρόκειται για ένα εργαλείο το οποίο τους επιτρέπει να εμπλουτίζουν το μάθημά τους, να το καθιστούν πιο ευχάριστο και να διατηρούν αναλλοίωτο το ενδιαφέρον των μαθητών τους. Σε κάθε περίπτωση οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν πως υπάρχουν δύο πολύ βασικοί παράγοντες που σχετίζονται με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα. Ο πρώτος και πλέον σημαντικός παράγοντας είναι η παροχή τους από την σχολική μονάδα στην οποία υπηρετούν και ο δεύτερος είναι η κατοχή ψηφιακών δεξιοτήτων και γνώσεων από την πλευρά τους. Συνολικά, οι εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν πως για να προκύψουν όλα τα παραπάνω οφέλη από τη χρήση του διαδραστικού πίνακα, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να μπορούν να τον χρησιμοποιήσουν σωστά και να αξιοποιήσουν όλες τις δυνατότητές του. Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να καταγραφεί πως η έρευνα γύρω από τις στάσεις και τις αντιλήψεις των νηπιαγωγών αναφορικά με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, είναι ιδιαίτερα περιορισμένη με αποτέλεσμα να υπάρχει ερευνητικό κενό που θα ήταν ευχής έργο να καλυφθεί μέσω της διεξαγωγής σχετικών ερευνών.

Αναμφίβολα, η παρούσα έρευνα, εκτός από τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα που έδωσε για την προσφορά του διαδραστικού πίνακα στην εκπαιδευτική διαδικασία, ανέδειξε και τα εμπόδια και τις ελλείψεις τα οποία πρέπει να μελετηθούν.

Εξέχουσας σημασίας στην προσπάθεια αξιοποίησης του διαδραστικού πίνακα στις εκπαιδευτικές μονάδες αποτελεί η δράση του διευθυντή. Ο διευθυντής των σχολικών μονάδων, μεταξύ των οποίων και των νηπιαγωγείων, καλείται να διαχειριστεί τους πόρους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, ώστε να εξοπλίσει τεχνολογικά το σχολείο, να

δημιουργήσει κουλτούρα αξιοποίησης των ΤΠΕ και του διαδραστικού πίνακα και τέλος, να διερευνήσει τις ανάγκες των εκπαιδευτικών, ώστε να οδηγηθεί στον σχεδιασμό επιμορφωτικών προγραμμάτων ή στην παρακίνησή τους να συμμετέχουν σε κάποιο από αυτά.

Βέβαια, εξαιρετικά σημαντικό να τονιστεί επίσης, είναι ότι για να τα πετύχει όλα αυτά ο εκάστοτε διευθυντής χρειάζεται τη σύμπραξη και την υποστήριξη του κράτους. Το Υπουργείο Παιδείας είναι αυτό που πρέπει αρχικά να τοποθετήσει διαδραστικούς πίνακες σε όλες τις σχολικές μονάδες, παρέχοντας δωρεάν λογισμικό και εν συνεχεία να οργανώσει σεμινάρια-επιμορφώσεις για τους εκπαιδευτικούς, ώστε να μπορούν όχι μόνο να κάνουν βασική χρήση του διαδραστικού πίνακα, αλλά να επωφελούνται από όλα τα εργαλεία που αυτός διαθέτει, καθώς επίσης και να τους εκπαιδεύσει στη δημιουργία ψηφιακών δραστηριοτήτων για χρήση μέσω του διαδραστικού πίνακα.

Επίσης, το Υπουργείο Παιδείας πρέπει να φροντίσει και να δημιουργήσει επίσημα αποθετήρια τύπου radlet, moodle, open e-class, e-me, καθώς και μέσω του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής και για την προσχολική εκπαίδευση και τα νηπιαγωγεία, ώστε οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να ανατρέχουν σε αυτά και να βρίσκουν ψηφιακό υλικό/δραστηριότητες για το μάθημά τους. Αυτό είναι πολύ σημαντικό δεδομένου ότι στην Ελλάδα μέχρι στιγμής δεν υπάρχει κάποιο δημόσιο αποθετήριο με ψηφιακές διαδραστικές δραστηριότητες (εκτός από τις ελάχιστες που υπάρχουν στο ΙΕΠ και στο Φωτόδεντρο, συνήθως όχι ψηφιακές) αμιγώς για την προσχολική εκπαίδευση.

Μέσω της συγκεκριμένης έρευνας και της συζήτησης που ακολούθησε με την Προϊσταμένη του νηπιαγωγείου αναδείχθηκαν τόσο διοικητικά όσο και παιδαγωγικά ζητήματα αναφορικά με την χρήση του διαδραστικού πίνακα στο νηπιαγωγείο. Μέσω της συζήτησης, προέκυψε η τάση για αισιόδοξη αντιμετώπιση που έχει η νέα ηγεσία. Μία ηγεσία που βλέπει τις δυσκολίες σαν προκλήσεις και θέλει να δοκιμάσει καινοτόμες δράσεις στο σχολείο της, είναι έτοιμη να υιοθετήσει τη χρήση Νέων Τεχνολογιών και να ενδυναμώσει τους εκπαιδευτικούς και τα παιδιά. Η Προϊσταμένη δήλωσε ότι εφαρμόζει τεχνικές, χωρίς να έχουν παρακολουθήσει κάποια επιμόρφωση και φυσικά εμβόλιμα στο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου. Στο σκέλος που αφορά τις καθημερινές πρακτικές σχετικά με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, αναγνωρίστηκε η αξία που πρέπει να κατέχουν στο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου, καθώς τα ευρήματα αυτής της έρευνας επιβεβαιώνουν τα οφέλη στο γνωστικό, κοινωνικό και ψυχολογικό μέρος της ανάπτυξης ενός παιδιού, τα οποία θα δώσουν στο παιδί πληροφορίες για το τι θέλει, τι χρειάζεται, για τον εαυτό του και τον κόσμο που το περιβάλλει. Ακόμα, τόνισε πως η εναλλαγή εκπαιδευτικών λόγω του συστήματος των αναπληρωτών, η έλλειψη κατάλληλης εκπαίδευσης των παλιών διδασκόντων, ακόμη και η έλλειψη χαρισματικών ηγετών που δεν παίρνουν ρίσκα και δεν καινοτομούν, εμποδίζει τη χάραξη νέων στρατηγικών και συνεχίζει τις δυσλειτουργίες του συστήματος. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να πεισθούν και να εκπαιδευτούν, καθώς τότε μόνο θα μπορέσουν να μεταδώσουν τα οφέλη της χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Η έρευνα έδειξε ότι στο κομμάτι της ηγεσίας, η σχολική μονάδα του Νηπιαγωγείου παρουσιάζει κάποιες ιδιαιτερότητες, τόσο λόγω του περιορισμένου αριθμού των εκπαιδευτικών που τη στελεχώνουν, όσο και λόγω του διττού ρόλου της Προϊσταμένης που είναι εξίσου ηγετικός όσο και εκπαιδευτικός. Έτσι, καλείται να διαμορφώσει ένα όραμα για την ομάδα της και πρέπει να το κοινωνήσει και στους υπόλοιπους και να τους πείσει για το όραμα αυτό (Δελατόλλας, 2013).

Οι ΤΠΕ είναι ένα μεγάλο κομμάτι στον τομέα της εκπαίδευσης και έχουν ακόμη μεγάλο περιθώριο ανάπτυξης και εφαρμογής με κατάλληλα προγράμματα δομημένα και σταθμισμένα για κάθε ηλικία.

Ένας περιορισμός αυτής της έρευνας αποτελεί το γεγονός πως επικεντρωθήκαμε στην άποψη μίας Προϊσταμένης με συγκεκριμένη θέση και οπτική στα πράγματα. Επιπρόσθετα, το δείγμα των μαθητών της έρευνάς μας ήταν περιορισμένο. Οι μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν 14 στο σύνολό τους, οπότε δεν μπορούμε να μιλήσουμε για γενίκευση των αποτελεσμάτων.

Μία έρευνα Πανελλαδική θα μπορούσε να μας δώσει ένα πιο αντιπροσωπευτικό αποτέλεσμα της ελληνικής νοοτροπίας για την ηγεσία. Πέρα από τον έλεγχο των ευρημάτων που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με Νηπιαγωγούς που θα μπορούσαν να επιβεβαιώσουν την ακρίβεια των ευρημάτων και το αν τα θέματα είναι κατάλληλα και τα συμπεράσματα λογικά, μία άλλη ερμηνεία θα μπορούσε να δοθεί και από την πλευρά των Συντονιστριών Εκπαιδευτικού Έργου. Διευρύνοντας το χώρο της έρευνας πέρα από το Νομό Αττικής, σε πανελλαδικό επίπεδο, οι Συντονίστριες θα μπορούσαν να προσφέρουν μεγαλύτερο πλήθος πληροφοριών και πρακτικών από διαφορετικά νηπιαγωγεία. Ευελπιστούμε, συνεπώς, η έρευνα που πραγματοποιήσαμε να αποτελέσει έναυσμα για την πραγματοποίηση νέων ερευνών, με μεγαλύτερο δείγμα, σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και σε πλήρως εξοπλισμένο ψηφιακά περιβάλλον.

Από τη συζήτηση και τον προβληματισμό προέκυψε το συμπέρασμα ότι χρειάζεται ριζική αναδιάρθρωση στην εκπαίδευση και στην επιμόρφωση των Προϊσταμένων, τόσο σε κομμάτια της ηγεσίας και διοίκησης όσο και σε εκπαιδευτικούς τομείς. Παράλληλα, αν θέλουμε να μιλάμε για εμπνευσμένη, αποτελεσματική και καινοτόμα διοίκηση, οι Προϊσταμένες Νηπιαγωγείου θα πρέπει να έχουν μειωμένο ωράριο, ώστε να ασκούν σωστά τα διοικητικά τους καθήκοντα και να μπορούν να συνδράμουν αποτελεσματικά τους συναδέλφους τους, επιμορφώνοντάς τους ενδοσχολικά και παρέχοντάς τους όλα τα εφόδια και εργαλεία που χρειάζονται ώστε να κάνουν τη διδασκαλία τους πιο διαδραστική, ευχάριστη και αποτελεσματική. Τέλος, κρίνεται επιτακτική η ανάγκη να δοθεί ένα περιθώριο αυτονομησης της σχολικής μονάδας, ώστε ο εκάστοτε Προϊστάμενος να μπορεί να εισαγάγει ιδέες και νεωτερισμούς και να μπορεί να ανταπεξέλθει τόσο στις απαιτήσεις μιας κοινωνίας που διαρκώς μεταβάλλεται όσο και στις ανάγκες των μαθητών του.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η έρευνα αυτή είχε ως σκοπό να αναδείξει την αξία της χρήσης του διαδραστικού πίνακα στην προσχολική εκπαίδευση. Αναδεικνύεται, επομένως, ένα νέο ερευνητικό, αλλά και εκπαιδευτικό πεδίο, για το οποίο πρέπει να διεξαχθούν έρευνες και να δοθούν απαντήσεις, όπως και λύσεις σε συγκεκριμένα προβλήματα και δυσκολίες που αναπόφευκτα ανακύπτουν, ώστε η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης που προσφέρεται στα ελληνικά νηπιαγωγεία να αναβαθμιστεί εμφανώς.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

- Adler, A. (2017). Positive education: Educating for Academic success and for a fulfilling life. *Papeles del Psicologo*. 38(1), 50-57
- Becta, (2004). *Getting the most from your interactive whiteboard, A guide for primary schools* Διαθέσιμο στο: https://www.cfaematosinhos.eu/getting_most_whiteboard_primary.pdf
- Bell, M.A. (2002). Why use an interactive whiteboard? A bakers dozen reasons! *Teachers.Net Gazette* 3 (1)
- Bourbour, M., & Björklund, G. (2014). Preschool teachers' reasoning about interactive whiteboard embedded in mathematics education in Swedish preschools. *Journal of Nordic Early Childhood Education Research*, 7(2), 1-16.
- BrainPOP, (2022). Quiz. Ανακτήθηκε από: <https://www.brainpop.com/quiz/?code=4d1>
- Camilleri, R.A. (2021). The use of the Interactive Whiteboard within early years practice: Lived experiences of kindergarten educators in Malta. *Technology Enhanced and Remote Teaching and Learning*, 2(1), 21-40.
- Chou, P.N., Chang, C.C., & Chen, M.Y. (2017). Let's Draw: Utilizing Interactive White Board to Support Kindergarten Children's Visual Art Learning Practice. *Educational Technology & Society*, 20(4), 89–101.
- Creswell, J. W. (2016). *Η Έρευνα στην Εκπαίδευση. Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση της Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας*. Αθήνα: Ίων
- Drigas, A., & Papanastasiou, G. (2014). Interactive White Boards in Preschool and Primary Education. *International Journal of Online Engineering (iJOE)* <http://dx.doi.org/10.3991/ijoe.v10i4.3754>
- Eisner, W. E. (1991). *The enlightened eye, qualitative inquiry and the enhancement of educational practice*. New York: Macmillan.

El Rouadi, N., & Al Hassan, S. (2016). The Enhancement of Interactive Whiteboard Integration in preschools: A Mathematic lesson implementation. *International Journal for Innovation Education and Research*, 4(12), 128-142.

Fragaki, M. (2010). *ICT integration in Education: A Right to Democracy by way of Emancipator Education* M. Kalogiannakis, D. Stavrou & P. Michaelidis (Eds.) Proceedings of the 7th International Conference on Hands-on Science. 25-31 July 2010, Rethymno-Crete, pp. 145 – 152

Gerard, F., & Widener, J. (1999). *A SMARTer Way to Teach Foreign Language: The SMART Board Interactive Whiteboard as a Language Learning Tool*. Διαθέσιμο στο:
<http://edcompass.smarttech.com/en/learning/research/SBforeignlanguageclass.pdf>

Glover, D., & Miller, D. (2002). The Introduction of Interactive Whiteboards into Schools in the United Kingdom. *Leaders, Led, and the Management of Pedagogic and Technological Change*, 6(24), 1-10.

Higgins, S., Clark, J., Falzon, C., Hall, I., Hardman, F., Miller, J., Moseley, D., Smith, F. and Wall, K. (2005). *Embedding ICT in the Literacy and Numeracy Strategies: Final Report April 2005*. Newcastle Upon Tyne: Newcastle University.

Kvale, S. (1996). *Interviews, an introduction to qualitative research interviewing*. Thousand Oaks: Sage Publications.

Open Board, (2022). Open Source Εφαρμογή Διαδραστικού Πίνακα. Ανακτήθηκε από:
<https://www.learn4change.gr/archives/1534>

Padlet, (2022). Αποθετήριο ψηφιακού υλικού. Ανακτήθηκε από:
<https://padlet.com/emoschov/Bookmarks>

Reed, S. (2001). *Integrating an Interactive Whiteboard into the Language Classroom*. Διαθέσιμο στο: <http://ferl.becta.org.uk/display.cfm?resid=1569&printable=1>

Robson, C. (2007). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου* (μτφρ. Β. Νταλάκου και Κ. Βασιλικού, επιμ. Κ. Μιχαλοπούλου). Αθήνα: Gutenberg.

Statista, (2022). Number of primary level students per interactive whiteboard in selected European countries in 2017/18. Ανακτήθηκε από: <https://www.statista.com/statistics/1086283/primary-students-per-interactive-whiteboard-eu/>

Ελληνόγλωσση

Βασιλόπουλος, Χ. (2017). Ο ρόλος του διευθυντή στις σχολικές μονάδες της Ελλάδας και της Κύπρου-Μία Συγκριτική Προσέγγιση. *Επιστήμες της Αγωγής*, 3, 100-111.

Δελλατόλας, Α.(2013). Συναισθηματική νοημοσύνη & Μετασχηματιστική Ηγεσία στους καθηγητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 7 (18-40).

Δημητρακάκης, Κ., Σοφός, Α., (2010). Ο Διαδραστικός Πίνακας στη Διδασκαλία – Ερευνητική Προσέγγιση ως προς τη τις Εμπειρίες των Εκπαιδευτικών. Στο: Κολτσάκης, Β., Σαλονικίδης, Γ., Δοδοντσής, Μ. (επιμ.), *Ψηφιακές και Διαδικτυακές εφαρμογές στην Εκπαίδευση*, 2ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Συνέδριο Ημαθίας με Διεθνή Συμμετοχή, (σελ. 645-667), Βέροια - Νάουσα.

Ελληνική πύλη παιδείας, (2011). Hot Potatoes. Ανακτήθηκε από: <https://www.eduportal.gr/hotpotatoes/>

Ζαράνης, Ν., & Αλεξανδράκη, Φ. (2019). Αξιοποίηση των Tablets στο Νηπιαγωγείο για τη Διδασκαλία του Πολλαπλασιασμού με τη Χρήση Μοντέλων Βασισμένων στα Ρεαλιστικά Μαθηματικά. Στο Ε. Καραϊσκού & Γ. Κουτρούμανος (Επιμ.), *Πρακτικά του 2ου Πανελληνίου Επιστημονικού Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή «Ελλάδα-Ευρώπη 2020: Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση, Έρευνα, Νέες Τεχνολογίες, Καινοτομία και Οικονομία»*, 28-30 Σεπτεμβρίου 2018 (σσ. 87-95). Λαμία: ΕΚΤ.

- Ίσαρη, Φ. και Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας Εφαρμογές στην Ψυχολογία και στην Εκπαίδευση*. Ανακτήθηκε 19-12-2022 από https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/5826/4/15327_Isari-KOY.pdf
- Καράκιζα, Τ. (2016). Παιδαγωγική αξιοποίηση του διαδραστικού πίνακα: η περίπτωση ενός Γυμνασίου. *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών– Επιστημονικών Θεμάτων*, 10, 97-112.
- Μάνεση, Σ. (2016). Απόψεις εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής για την αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση. *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*, 8, 5-18.
- Μαντζανίδου, Γ. (2016). Ο διαδραστικός πίνακας στο Νηπιαγωγείο. *3^ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Ημαθίας*, 398-409.
- Μουζάκης, Χ., Μπινιάρη, Α., & Παπαδημητρίου, Σ. (2019). Ανοικτή Εκπαίδευση και Πολιτικές για την Ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη Σχολική Εκπαίδευση: Μια Συγκριτική Μελέτη. *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 15(2), 144-166.
- Μπιρμπίλη, Μ. (2005). Η ομαδοσυνεργατική μάθηση στο νηπιαγωγείο. *Μακεδόν*, 14, 289- 303
- Μπιρμπίλη, Μ., Κοντοπούλου, Μ. και Χριστοδούλου, Ι. (2014). *Οδηγός Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Διαθέσιμο στο: <http://repository.edulll.gr/edulll/handle/10795/1859>
- Νικοπούλου, Κ. (2013). Λόγοι χρήσης και τρόποι ένταξης του υπολογιστή σε τάξεις νηπιαγωγείων: Δεδομένα από την Αττική. *Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση*, 6(1-2), 85-94.
- Ξεστέρνου, Μ. (2013). Η ψηφιακή αφήγηση στην εκπαίδευση. *Διεθνείς και ελληνικές πρακτικές. Παιδαγωγικός Λόγος*, 1, 39-60.
- Παναγιωτοπούλου, Π. (2018). «Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών της Προσχολικής Εκπαίδευσης για την αξιοποίηση του Διαδραστικού Πίνακα στο νηπιαγωγείο». *5^ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Κεντρικής Μακεδονίας*, 344-357.

- Παρασκευοπούλου-Κόλλια, Ε.Α. (2008). Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 4(1): 72-81.
- Πασιαρδής, Π. (2004). *Εκπαιδευτική ηγεσία: Από την περίοδο της ευμενούς αδιαφορίας στη σύγχρονη εποχή*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Πασιαρδής, Π. & Πασιαρδή, Γ. (2006). *Αποτελεσματικά σχολεία: Πραγματικότητα ή Ουτοπία;* Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Παύλου, Β., & Βαλανίδης, Ν. (2008). Ψηφιακές Διαδικτυακές Δραστηριότητες με Διαθεματικές και Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις για το Νηπιαγωγείο: Ο Ρόλος των Εικαστικών Τεχνών. Στο Χ. Αγγελή και Ν. Βαλανίδης (επιμ.), *Πρακτικά του Πανελληνίου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή: Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση 25-28 Σεπτεμβρίου 2008* (σσ. 288-298). Κύπρος.
- Στραβάκου, Π. (2003). *Ο Διευθυντής της Σχολικής Μονάδας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως Κινητήρια Δύναμη Λειτουργίας της - Μια Εμπειρική Έρευνα*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη
- Τάσση, Ο. (2014). Οι σχέσεις των εκπαιδευτικών με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνιών στο σχολείο. *Έρευνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*, 1, 200-215.
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, (2022). 148 εκατομμύρια ευρώ για διαδραστικούς πίνακες στα σχολεία μας. Ανακτήθηκε από: <https://www.minedu.gov.gr/news/51530-04-03-22-148-ek-evro-gia-diadrastikoys-pinakes-sta-sxoleia-mas>
- Φωτόδεντρο, (2021). Όλα τα μαθησιακά αντικείμενα. Ανακτήθηκε από: <http://photodentro.edu.gr/lor/simple-search?newQuery=yes&locale=el#q1=/q2=/q3=1./q4=/q5=/sb=1/rd=DESC/rp=10/st=/rq=/rqc=/q6=/q7=/q8=/q11=/q9=/q10=/qcc=1,2,3,4/q15=/ageFrom=/ageTo=/q12=>

Παράρτημα Ι (Απομαγνητοφώνηση)

Νηπιαγωγός: Λοιπόν, βάζω το παραμύθι πρώτα. Ξεκινάει τώρα το παραμύθι. Για να το δούμε... Το παραμύθι λέγεται «Το χαρούμενο αγρόκτημα». Είναι το παραμύθι, λοιπόν, που έφτιαξα για να κάνουμε εμείς μέσα στην τάξη. Μισό λεπτό να ανοίξει, όμως, όλο για να μπορέσουμε να το δούμε. Μισό λεπτό ...Ωραία ...Ξεκινάει, λοιπόν, το παραμύθι που έφτιαξα. Μια άσχημη, ασπρόμαυρη αγελάδα ζούσε στο λιβάδι με τις ανεμώνες στην Ανεμοχώρα. Επειδή ήταν πολύ άσχημη, οι άλλες αγελάδες την κορόιδευαν και δεν την άφηναν να παίζει μαζί τους. Μια μέρα γνώρισε τον Αλέξανδρο, το αγριογούρουνο που περνούσε από το λιβάδι. Τον ρώτησε που πηγαίνει και αυτός της απάντησε ότι πηγαίνει στο χαρούμενο αγρόκτημα της Αλεξίας κι ότι αν ήθελε θα μπορούσε να τον ακολουθήσει. Αμέσως, έφτιαξε τη βαλίτσα της και τον ακολούθησε. Καθώς προχωρούσαν και σιγοτραγουδούσαν συνάντησαν τον Άκη τον αουραίο που μόλις έβγαινε από το λαγούμι του. “Τι έχεις Άκη, αουραϊέ;”, τον ρώτησαν. Είμαι πολύ στενοχωρημένος. Δεν μπορώ να ζω άλλο στο λαγούμι μου. Ζεσταίνομαι πάρα πολύ και στενοχωριέμαι που είναι τόσο σκοτεινά εκεί κάτω και δεν μπορώ να δω και τον ήλιο. Ωραία, του είπαν τα ζώα, μπορείς να έρθεις μαζί μας εάν θέλεις, είπαν στον αουραίο, τον Άκη, ε;

Μαθητές: Ναι.

Νηπιαγωγός: Μισό λεπτό... Έτσι, λοιπόν, τα τρία ζώα, η αγελάδα, το αγριογούρουνο και ο αουραϊός ξεκίνησαν για να πάνε στο χαρούμενο αγρόκτημα. Στο δρόμο συνάντησαν τον Ανέστη, το άσπρο άλογο που είχε χάσει το δρόμο του και ήταν πολύ φοβισμένος. Αμέσως, προσφέρθηκαν να τον βοηθήσουν και του πρότειναν να τους ακολουθήσει στο χαρούμενο αγρόκτημα. Ο Ανέστης, το άλογο, κάλεσε τότε τον αναβάτη του τον Αλέξη για να ξεκινήσουν μαζί το ταξίδι τους για το χαρούμενο αγρόκτημα. Όλα τα ζώα, λοιπόν, μαζί συνέχισαν το ταξίδι τους για να φτάσουν στο χαρούμενο αγρόκτημα. Αφού πέρασαν λόφους και λιβάδια ανθισμένα, μετά από πολύ δρόμο και αρκετή κούραση έφτασαν τελικά στο χαρούμενο αγρόκτημα. Εκεί, όλα τα ζώα ήταν πάντα χαρούμενα και ζούσαν πάρα πολύ ευτυχισμένα! Αυτό είναι το παραμύθι. Θέλω να θυμάστε καλά ποια ζώα εμφανίστηκαν στο παραμύθι. Θυμάστε να μου πείτε ποια ζώα εμφανίστηκαν στο παραμύθι; Ελευθερία;

Ελευθερία: Αγελάδα.

Νηπιαγωγός: Αγελάδα. Άλλο ζώο που εμφανίστηκε; Στέλλα;

Στέλλα: Αουραϊός.

Νηπιαγωγός: Άλλο ζώο που εμφανίστηκε, Σεμίνα;

Σεμίνα: Αγριογούρουνο.

Νηπιαγωγός: Αγριογούρουνο. Άλλο, Στέλλα;

Στέλλα: Άλογο.

Νηπιαγωγός: Άλογο. Άλλο; Ακούσατε άλλο;

Μαθητές: Όχι.

Νηπιαγωγός: Όχι. Θέλω, όμως, να θυμηθείτε και τη σειρά που εμφανίστηκαν, γιατί μετά θα παίζουμε και ένα παιχνίδι μ’ αυτό. Με ποια σειρά εμφανίστηκαν τα ζώα.

Μαθήτρια: Αγριογούρουνο.

Νηπιαγωγός: Πρώτα η αγελάδα, μετά ποιο εμφανίστηκε;

Μαθητές: Το αγριογούρουνο. Το αγριογούρουνο.

Νηπιαγωγός: Τέλεια! Μα θέλω χέρια. Σεμίνα, το αγριογούρουνο, ε;

Σεμίνα: Ναι.

Νηπιαγωγός: Μετά ποιος εμφανίστηκε Κωνσταντίνα;

Κωνσταντίνα: Το αρουραίο.

Νηπιαγωγός: Ο αρουραίος. Μετά ποιος εμφανίστηκε;

Μαθητής: Το άλογο.

Νηπιαγωγός: Ένα λεπτό, μην πεταγόμαστε. Κωστή.

Κωστής: Το άλογο.

Νηπιαγωγός: Το άλογο, ε; Τέσσερα ζώα εμφανίστηκαν, σύμφωνοι;

Μαθητές: Ναι.

Νηπιαγωγός: Πολύ ωραία! Πάμε να συνεχίσουμε, λοιπόν, την άσκηση. Κλείνω το παραμύθι, γιατί πάνω στο παραμύθι έχω φτιάξει, λοιπόν, κάτι ασκήσεις. Πάμε πρώτα να βάλουμε τις... τα ζώα στη σωστή σειρά. Λοιπόν, τι χρειάζεται να κάνουμε εδώ; Εδώ, χρειάζεται να βάλουμε τα ζώα με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι. Βλέπετε ότι έχει ένα κορδονάκι; Πρέπει το κορδονάκι να πάει στο σωστό αριθμό. Ε; Τώρα τα ζώα είναι ανακατεμένα, δεν είναι με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι. Σύμφωνοι;

Μαθητές: Ναι.

Νηπιαγωγός: Ωραία! Ποιος θα έρθει να μου βάλει με το χέρι του, έτσι θα το μετακινήσει και θα το βάλει πάνω στον αριθμό το κορδονάκι, σύμφωνοι; Λοιπόν, το πρώτο ζώο θέλω να έρθει να το φτιάξει η Ελευθερία. Ποιο είναι το πρώτο ζώο, Ελευθερία, πες μας.

Ελευθερία: Η αγελάδα.

Νηπιαγωγός: Ωραία! Πολύ ωραία! Μπράβο, τράβα το! Βάλε αυτό από πίσω να μην μας ενοχλεί. Πολύ ωραία! Τέλεια! Η αγελάδα, λοιπόν, πάει στον αριθμό...

Μαθητές: Ένα!

Νηπιαγωγός: Ένα. Πάμε, λοιπόν, να δούμε ποιο ζώο θα πάει στον αριθμό δύο. Που εμφανίστηκε δεύτερο. Στέλλα. Στέλλα, πήγαινε. Ποιο ζώο είναι Στέλλα; Πες μας πώς το λένε;

Στέλλα: Αλλιώς, όχι αυτό.

Νηπιαγωγός: Ποιο ζώο;

Στέλλα: Αυτό.

Νηπιαγωγός: Αυτό. Πώς το λένε;

Στέλλα: Το αγριογούρουνο.

Νηπιαγωγός: Πολύ ωραία! Για βάλτο.

Στέλλα: Ε! Μου έκλεψες τη...

Νηπιαγωγός: Αυτό το βγάζουμε. Μπράβο, το μετακινείς!

Στέλλα: Να φύγει.

Νηπιαγωγός: Τέλεια! Πολύ ωραία! Τέλεια! Το δεύτερο ζώο, λοιπόν, είναι ...

Μαθητές: Το αγριογούρουνο!

Νηπιαγωγός: Το αγριογούρουνο. Πάμε, τώρα, να βρούμε το τρίτο. Σεμίνα. Ποιο είναι το τρίτο ζώακι που εμφανίστηκε στο παραμύθι; Πες μας πώς το λένε.

Σεμίνα: Ποντικάκι.

Νηπιαγωγός: Ο αρουραίος, λοιπόν, το ποντίκι. Πάρα πολύ ωραία. Και για να έρθει κάποιος να μου βάλει το τέταρτο ζώο που εμφανίστηκε στο παραμύθι. Δήμος. Δήμο, ποιο ζώο είναι;

Δήμος:...

Νηπιαγωγός: Πες μας, πρώτα πώς το λένε.

Δήμος: Ε... Άλογο.

Νηπιαγωγός: Πολύ ωραία! Τράβα το να πάει. Πάρα πολύ ωραία! Για να δούμε αν τα κάναμε σωστά. Το τσεκάρουμε με το κουμπί αυτό. Και μας λέει οκεί. Τα βρήκαμε όλα σωστά! Έγιναν όλα πράσινα! Τα βλέπετε;

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Μπράβο! Πάρα πολύ ωραία! Σας άρεσε αυτό;

Μαθητές: Ναι! Ναι!

Νηπιαγωγός: Συνεχίζω με ένα επόμενο παιχνίδι. Μισό λεπτό...

Μαθητής: Πολύ ωραίο αυτό που μας έφτιαξες!

Μαθητής: Ναι, επειδή το έκανες!

Νηπιαγωγός: Λοιπόν, πάμε τώρα να βάλουμε το επόμενο παιχνίδι. Το επόμενο παιχνίδι είναι να ενώσουμε τη λέξη με τη σωστή εικόνα. Λοιπόν, θα σας βοηθάω κι εγώ. Πάμε να ξεκινήσουμε. Τι πρέπει να κάνουμε; Πρέπει να ενώσουμε τη λέξη που λέει αγελάδα με την εικόνα που έχει την αγελάδα, ε; Δηλαδή, για παράδειγμα, πρέπει να πάρουμε... και να το βάλουμε... το έτσι... το ένα δίπλα στο άλλο... έλα καλέ... βλέπετε και να το πιάσει με το σελοτέιπ, σύμφωνοι;

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Λοιπόν, εγώ το ξε-ενώνω τώρα αυτό. Πάμε τώρα να...εγώ θα σας λέω τι γράφουν οι καρτελίτσες, σύμφωνοι; Λοιπόν, θέλω στην καρτελίτσα αυτή εδώ... αυτή γράφει «αγρόκτημα». Να έρθει κάποιος και να ενώσει το «αγρόκτημα». Ε... Κωστή. Τράβα το. Πολύ ωραία! Μπήκε το σελοτέιπ;

Κωστή: Ναι!

Νηπιαγωγός: Ωραία! Να έρθει τώρα κάποιος και θα μου ενώσει...ε... σ' αυτή την καρτελίτσα... α... το άλογο. Εδώ γράφει άλογο, ε; Ενώνουμε το άλογο. Φίλιππε; Πού είναι το άλογο;

Φίλιππος: Εκεί.

Νηπιαγωγός: Ωραία, τράβα το με το χέρι... να πάει να ενωθεί... για βάλτο κοντά να μπει το σελοτέιπ... Τέλεια! Θέλω τώρα... σε αυτήν εδώ την καρτελίτσα που γράφει «αγριογούρουνο», να ενώσει κάποιος την εικόνα με το αγριογούρουνο. Μελίνα ... Όχι, αυτό... Θα τραβήξεις την εικόνα, Μελίνα. Όχι... Περίμενε... Τράβα την εικόνα να την πας στην λέξη. Περίμενε μια στιγμή...Ωραία... Πήγαινε τη να ενωθεί με τη λέξη, να μπει το σελοτέιπ. Τέλεια! Τώρα, σ' αυτή την εικόνα, εδώ, σ' αυτή τη λέξη που λέει «αρουραίος», πρέπει να ενώσουμε τον αρουραίο. Το κατεβάζω πιο χαμηλά... Ε... να έρθει... ποιος δεν έχει έρθει; Στέλλα Γ... έχεις έρθει;

Στέλλα: Ναι, έχω έρθει.

Νηπιαγωγός: Να έρθει η Βασιλική. Βασιλική. Τράβα το με το χεράκι... Μπράβο!... Πάρα πολύ ωραία!... Τέλεια! Και τέλος, θέλω να έρθει κάποιος να ενώσει την καρτέλα που λέει «αγελάδα» με την αγελάδα. Μαριλένα. Πάρα πολύ ωραία! Για να δούμε αν αυτό που κάναμε είναι σωστό, έτσι; Οκεί μας λέει. Για να δούμε, γίναν όλα πράσινα;

Μαθητές: Ναι! Ναι! Ναι!

Νηπιαγωγός: Σας άρεσε;

Μαθητές: Ναι! Ναι!

Μαθητής: Εύκολο!

Νηπιαγωγός: Ήταν εύκολο;

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Ποιο σας άρεσε ποιο πολύ; Αυτό που ενώνουμε τις λέξεις ή το άλλο που βάζαμε στη σειρά τα ζώα;

Μαθητές: Αυτό! Αυτό! Αυτό!

Νηπιαγωγός: Αυτό;

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Αυτό που ενώνουμε τις λέξεις;

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Πάρα πολύ ωραία! Συνεχίζουμε τώρα. Ένα λεπτό.

Νηπιαγωγός: Να βάλω το επόμενο... την επόμενη άσκηση. Λοιπόν, πάμε στην επόμενη άσκηση. Λοιπόν, η επόμενη άσκηση είναι να παίζουμε το παιχνίδι με τις κάρτες μνήμης. Λοιπόν, τι πρέπει να κάνουμε εδώ; Νομίζω ότι το ξέρετε όλοι...

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Ανοίγουμε τις...

Μαθητές: Κάρτες!

Νηπιαγωγός: Κάρτες! Ωραία! Λοιπόν, να σηκωθεί να μου ανοίξει την πρώτη της καρτέλα ε... η Ελευθερία. Θέλω να ανοίξεις δύο καρτελίτσες, Ελευθερία, έτσι; Το ξέρουμε το παιχνίδι. Ωραία! Και ποια άλλη θέλεις; Δείξε μου... Δεν είναι... Το πατάμε και κλείνει. Να έρθει η Στέλλα. Πάμε, Στέλλα.

Στέλλα: Αυτή εκεί πάνω. Δεν την φτάνω.

Νηπιαγωγός: Έρχομαι!

Μαθητές: Ας' το, Κωστή! Η Στέλλα!

Κωστή: Ναι, αλλά να της το πατήσω!

Νηπιαγωγός: Έρχομαι, Στέλλα. Πάτησε το κουμπί.

Στέλλα: Αυτό εκεί πάνω δεν το φτάνω.

Νηπιαγωγός: Εγώ θα το ανοίξω... Ωραία! Και η επόμενη;

Στέλλα: Το άλογο και...

Νηπιαγωγός: Εδώ;

Στέλλα: Ναι.

Νηπιαγωγός: Όχι...

Μαθητές: Λάθος!

Νηπιαγωγός: Επόμενος. Ε... Κωστή, έλα. Ωραία, τι είναι αυτό; Το ... Πάμε. Πες μου ποιο θέλεις.

Κωστής: Εε..., αυτό!

Νηπιαγωγός: Αυτό;... Όχι... Έλα, Μελίνα. Για να δούμε, για να δούμε! Εδώ;

Μελίνα: Εδώ.

Νηπιαγωγός: Το ποντίκι; Με ποιο;

Μελίνα: Αυτό.

Νηπιαγωγός: Α, δεν είναι... Ε... να έρθει... ποιος δεν έχει έρθει παιδιά;

Ελένη: Εγώ.

Νηπιαγωγός: Ελένη.

Μαθητές: Ελένη!

Νηπιαγωγός: Άντε, καλέ!

Ελένη: Αυτό!

Νηπιαγωγός: Δεν παρατηρείτε πολύ, μου φαίνεται! Για να παρατηρήσουμε καλύτερα!

Κάπου εδώ, πού ήτανε;

Ελένη: Αυτό!

Νηπιαγωγός: Αυτό;

Ελένη: Ναι.

Νηπιαγωγός: Μπράβο, Ελένη!

Μαθητές: Ναι! (Χειροκροτήματα!).

Νηπιαγωγός: Βρήκε τα άλογα η Ελένη! Τέλεια! Πάμε να συνεχίσουμε. Κωνσταντίνα. Πολύ ωραία. Τι βρήκες, Κωνσταντίνα; Το αγρόκτημα. Δεν είναι... Ε, Στέλλα Τ... Μπράβο... αγρόκτημα...

Μαθητές: Στέλλα, Στέλλα, Στέλλα... (της υποδεικνύουν ποια καρτέλα να ανοίξει). Αααα....

Νηπιαγωγός: Δεν το βρήκε η Στέλλα... Βασιλική, έλα! Πάτησέ το καλά να ανοίξει. Ωραία!

Μαθητές: Ναι! Μπράβοοοο! (Χειροκροτήματα!).

Νηπιαγωγός: Μπράβο! Να έρθει ο Φίλιππος. Πάμε, Φίλιππε! Τέλεια! Αγριογούρουνο, ε; Για να δούμε, πού είναι το άλλο; Όχι... Δεν πειράζει... Έλα, Δήμο, έλα. Ωραία, αγριογούρουνο... Όχι, δεν πειράζει... Σεμίνα, έλα. Ωραία, αρουραίος. Τέλεια, Σεμίνα! Μπράβο!

Μαθητές: Μπράβο! (Χειροκροτήματα!).

Νηπιαγωγός: Πάμε το επόμενο. Το επόμενο. Ε.. Ποιος θα έρθει; Ναταλία. Άνοιξε. Ωραία. Όχι, δεν πειράζει... Να έρθει... Κωστή... Ο Κωστής. Πάμε. Ωραία... Όχι, δεν πειράζει... Λίγο παρατηρείστε, καλέ! Ελευθερία, έλα. Για πάμε.

Μαθητές: Ελευθερία... Ναι! (Χειροκροτήματα!).

Νηπιαγωγός: Μπράβο, Ελευθερία! Να έρθει τώρα... ποιος δεν μου έχει έρθει... Μαριλένα. Ωραία... και που είναι η άλλη αγελάδα; Εδώ; Όχι... Να έρθει η Κωνσταντίνα. Ωραία... αυτό; Όχι... Έλα Μελίνα Π... Αυτό; Κι αυτό;

Μαθητές: Ναι! (Χειροκροτήματα!).

Νηπιαγωγός: Μπράβο! Πάμε και το τελευταίο! Έλα, Μαριλένα... Ωραία...

Μαθητές: Ναι! (Χειροκροτήματα!).

Νηπιαγωγός: Ωραία, μας λέει! Το πετύχαμε μας είπε, ε; Μπράβο! Σας άρεσε;

Μαθητές: Ναι! Ναι!

Νηπιαγωγός: Ποιο σας άρεσε πιο πολύ, οι κάρτες μνήμης, να ενώσουμε τη λέξη με την εικόνα ή να βάλουμε στη σειρά τα ζώα;

Μαθητές: Οι κάρτες μνήμης! Οι κάρτες μνήμης!

Νηπιαγωγός: Ναι, πιο πολύ; Τέλεια!

Νηπιαγωγός: Πάμε να δούμε ποιο είναι... Το επόμενο παιχνίδι...

Μαθητής: Το επόμενο παιχνίδι...

Μαθητής: Αυτό θα παίξουμε, τώρα, εντάξει, παιδάκι μου;

Νηπιαγωγός: Λοιπόν, το επόμενο παιχνίδι... Να φτιάξουμε το παζλ... Ανοίγω ένα παζλ. Λοιπόν, για δείτε τι θα δείξει η εικόνα... Περιμέντε... Να το! Τι είναι να φτιάξουμε;

Μαθητές: Το αγρόκτημα!

Νηπιαγωγός: Το αγρόκτημα! Πολύ ωραία! Να σηκωθεί, λοιπόν, να μετακινήσει κομματάκια του παζλ, να τα βάλει στο σωστό σημείο, η Ελευθερία. Πάμε, Ελευθερία! Το τραβάς και το πας... Μπράβο! Λίγο πιο πέρα για να κολλήσει. Τέλεια! Κόλλησε! Είδες, Ελευθερία; Μπράβο, κάθισε! Να έρθει ο Κωστής. Κωστή. Πάμε! Για δεξ, πού θα το πας να κολλήσει; Δεν κόλλησε ακόμα...

Μαθητής: Όχι, Κωστή, δεν κόλλησε...

Νηπιαγωγός: Πρέπει να το πας πιο κάτω για να κολλήσει.

Μαθητής: Ναι, πιο κάτω!

Νηπιαγωγός: Να ενωθεί με το άλλο κομμάτι, Κωστή! Κόλλησε; Τέλεια!

Μαθητές: Μπράβο!!! (Χτυπάνε παλαμάκια!).

Νηπιαγωγός: Ακούτε κάτι; Κάνει ένα θόρυβο όταν κολλάει! Πήγαινε, Σεμίνα. Πολύ ωραία! Πήγαινε... Κωνσταντίνα. Τέλεια, πάμε! Είναι ψηλά-ψηλά, ε; Τέλεια! Να έρθει... η Στέλλα Ν. Πήγαινε! Ωραία!

Μαθητής: Στέλλα, είναι ψηλά!

Νηπιαγωγός: Λοιπόν, να σε βοηθήσω!

Στέλλα: Είναι ψηλά!

Νηπιαγωγός: Τέλεια! Ακούσατε το τακ;

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Να έρθει... η Στέλλα η Τ. Πάμε! Πάρα πολύ ωραία! Να έρθει... ο Δήμος. Πάμε, Δήμο! Ωραία! Μπράβο! Τέλεια! Να έρθει... Ελένη. Πήγαινε, Ελένη. Για να δούμε... ενώθηκε;

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Ναταλία, έλα! Σας αρέσει;

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Πάμε! Για κοίτα πού είναι, Ναταλία, αυτό που κρατάς! Για κοίτα χαμηλά! Πού είναι παιδιά; Για βοηθήστε τη!

Μαθητές: Είναι στη γωνία! Είναι στη γωνία!

Νηπιαγωγός: Τέλεια! Να έρθει... Μαριάννα. Πάμε! Πάμε! Πού μου το πας;
Μαθητές: Όχι! Όχι!
Νηπιαγωγός: Έλα, να τη βοηθήσεις, Σεμίνα! Βάλτο, εσύ, Σεμίνα! Πού πρέπει να το πάει; Άστο, εσύ, Μαριάννα... Είναι εκεί;
Μαριάννα: Δεν ξέρω...
Νηπιαγωγός: Ω, νομίζω ότι δεν είναι... Για να έρθει, παρακαλώ, ο Κωστής. Πάμε, Κωστή! Άντε, καλέ! Πάμε να δούμε πού είναι αυτό με την πάπια!
Μαθητής: Εγώ το βλέπω!
Νηπιαγωγός: Πού είναι, καλέ; Άντε! Ωραία, μπήκε; Εδώ, για να μπει... Τώρα μπήκε! Πάμε! Να έρθει... Ποιος δεν έχει έρθει; Ναταλία, ήρθες;
Ναταλία: Ναι!
Νηπιαγωγός: Η Μελίνα Π. Πάμε, Μελίνα! Έλα, Μελίνα! Ωραία!
Μελίνα: Ψηλά είναι αυτό!
Νηπιαγωγός: Α... εδώ πάνω; Εντάξει;
Μαθητές: Ναι!
Νηπιαγωγός: Ωραία! Να έρθει... ο Φίλιππος! Φίλιππε, έλα!
Φίλιππος: Α... Τέλεια!
Νηπιαγωγός: Πάμε, πάμε, πάμε! Εδώ! Εδώ! Άστο! Άστο λίγο, Φίλιππε! Βγάλε το χεράκι! Να το! Πάμε! Επόμενος... Να βάλω αυτό που είναι ψηλά! Επόμενος... Να έρθει... Βασιλική. Πάμε, Βασιλική! Στη πάπια... Βάλτο να ενωθεί... Για να δούμε! Εδώ... Α, λείπει ένα κομμάτι, μάλλον, ε; Εδώ, πρέπει να είναι κάπου...
Μαθητές: Πού είναι;
Νηπιαγωγός: Άρα, του λείπει ένα. Γι' αυτό δεν μπαίνει... Οπότε, πάρε άλλο κομμάτι, Βασιλική. Πάμε, πάμε, Βασιλική!
Μαθητής: Α! Το πας αλλού!
Μαθητής: Το πας αλλού!
Νηπιαγωγός: Μπράβο! Τέλεια, Βασιλική! Μπράβο! Ωραία! Να έρθει... η Στέλλα. Στέλλα, έλα! Πάμε πιο γρήγορα, γιατί έχει χρόνο! Άντε! Πάμε, Στέλλα Τ., έλα!
Μαθητές: Έχει, έρθει, κυρία!
Νηπιαγωγός: Όλοι θα ξανακάνουμε, παιδιά! Όλοι!
Μαθητές: Γρήγορα, Στέλλα!
Νηπιαγωγός: Έχει πολλά κομμάτια! Πολύ ωραία! Έλα, Βασιλική, γρήγορα!
Μαθητές: Κυρία, έχει έρθει η Βασιλική!
Νηπιαγωγός: Όλοι θα έρθετε, παιδιά! Βλέπετε, έχει πολλά κομμάτια! Θα κάνετε όλοι!
Μαθητής: Έχει δίκιο!
Νηπιαγωγός: Γρήγορα, Βασιλικούλα! Πολύ ωραία! Έλα, Μαριάννα... Μαριλένα! Ποιο θέλεις, Μαριλένα; Ορίστε! Ποιο θα πάρεις, Μαριλένα; Έλα, γρήγορα! Γιατί τρέχει κι ο χρόνος, παιδιά! Έχει και χρόνο!
Μαθητές: Ω,ω!
Νηπιαγωγός: Πάρα πολύ ωραία! Έλα, Σεμίνα! Μήπως αυτό δεν είναι σωστά; Περίμενε! Εδώ, αυτό... Είναι; Άστο αυτό, μην το πατάς, Σεμίνα...
Μαθητής: Κάηκε ο χρόνος!

Νηπιαγωγός: Τώρα μπήκε σωστά! Αυτό ήταν εδώ! Άστο, αυτό, Σεμίνα... Πάρε τώρα το δικό σου κομμάτι! Έλα, Ελευθερία!

Μαθητές: Πάμε, Ελευθερία! Γρήγορα! Γρήγορα!

Νηπιαγωγός: Αυτό το είχαμε εδώ. Άστο λίγο, Ελευθερία! Γιατί το πήρες από τη θέση του; Πάρε άλλο κομμάτι!

Μαθητές: Γρήγορα, Ελευθερία! Τελειώνει ο χρόνος! Γρήγορα! Τελειώνει ο χρόνος!

Νηπιαγωγός: Ωραία! Πάμε... Έλα, Κωστή!

Μαθητές: Γρήγορα, Κωστή! Τελειώνει ο χρόνος! Άντε, Κωστή! (Χτυπάνε χέρια-πόδια με αγωνία!)

Νηπιαγωγός: Μη χτυπάτε, όμως, σας παρακαλώ! Ξέρω, έχετε αγωνία, αλλά μη χτυπάτε, γιατί δυσκολεύετε αυτόν που το βάζει. Μπράβο, Κωστή, το έβαλες! Πάμε! Κωστή, κάθισε! Ελάτε λίγο... Έλα, Ελένη! Άντε, καλέ! Ωραία! Να κάνει τακ... Εδώ... Τέλεια! Πάμε... Ποιος δεν έχει έρθει, παιδιά; Έλα, Σεμίνα!

Μαθητές: Γρήγορα! Γρήγορα!

Νηπιαγωγός: Πολύ ωραία! Τέλεια! Έλα, Βασιλική!

Μαθητές: Γρήγορα!

Νηπιαγωγός: Άντε, γιατί έχει χρόνο! Πού είναι η κοτούλα, Βασιλική; Κοίταξε! Όχι, δεν είναι αυτή! Είναι; Για κάτσε, Βασιλική, να δούμε πού είναι...

Μαθητής: Εγώ την είδα!

Νηπιαγωγός: Ποιος την είδε; Είναι εδώ στη λίμνη!

Μαθητές: Εγώ την έχω δει, κυρία! Κι εγώ! Γρήγορα, Βασιλική, γρήγορα!

Νηπιαγωγός: Ωραία! Πάμε, παρακαλώ... Να έρθει... Ποιος δεν έχει έρθει... Πάμε, λιγάκι να προχωρήσουμε, να βάλουμε αυτά που είναι πιο ψηλά για να μπορείτε να το κάνετε, γιατί μετακινούνται κάποια. Ωραία, να έρθει τώρα, γρήγορα, η Στέλλα Ν.

Μαθητές: Γρήγορα! Γρήγορα, Στέλλα! Γρήγορα! Γρήγορα!

Νηπιαγωγός: Μπράβο! Να έρθει η Στέλλα η Τ.

Μαθητές: Όχι, εκεί! Γρήγορα!

Νηπιαγωγός: Εδώ είναι; Όχι, καλέ, δεν είναι... Εδώ... Πάρα πολύ ωραία! Πάμε!

Μαθητές: Γρήγορα!

Νηπιαγωγός: Έλα, Μελίνα! Ωραία! Τέλεια! Πάμε...

Μαθητής: Κυρία, ξέρω που...

Νηπιαγωγός: Όχι, δεν είναι εδώ αυτό... Κάπου αλλού ήτανε και δεν το έχουμε βάλει... Έλα, Σεμίνα! Τέλεια!

Σεμίνα: Κυρία, αυτό το είχα βάλει εδώ κι έφυγε!

Νηπιαγωγός: Ναι, μισό λεπτό...

Μαθητές: Κάτω, κάτω!

Νηπιαγωγός: Κάτω, που σου λένε! Πάμε, Δήμο!

Μαθητές: Κάτω, κάτω, κάτω! Κυρία, να τον βοηθήσουμε;

Νηπιαγωγός: Τέλεια! Πάμε! Κωστή!

Μαθητές: Γρήγορα! Τελειώνει ο χρόνος! (Χειροκροτήματα!).

Νηπιαγωγός: Πάμε... Επόμενος... Κωνσταντίνα!

Μαθητές: (Χειροκροτήματα!) Γρήγορα!

Νηπιαγωγός: Να κάνει «τικ»!

Μαθητές: Τικ! Τακ!
Νηπιαγωγός: Τέλεια! Και επόμενος... Μελίνα!
Μαθητές: Γρήγορα!
Νηπιαγωγός: Πάμε! Πιο πάνω!
Μαθητές: Μελίνα, πιο πάνω! Εκεί!
Νηπιαγωγός και μαθητές: Μπράβο!
Μαθητές: Λείπει ένα κομμάτι!
Νηπιαγωγός: Δε λείπει κανένα παιδιά! Απλά, εδώ αυτό δεν έχει μπει στη σωστή σειρά του. Να το! Μετακινήθηκαν, γι' αυτό! Βλέπετε; Μας είπε «Συγχαρητήρια»! Πάμε, μπράβο!
Μαθητές: (Χειροκροτούν!).
Νηπιαγωγός: Σας άρεσε;
Μαθητές: Ναι! Ναι!
Νηπιαγωγός: Πιο πολύ από το άλλο, από τα υπόλοιπα που κάναμε;
Μαθητές: Ναι! Ναι!
Νηπιαγωγός: Να φτιάξουμε και άλλο;
Μαθητές: Ναι! Ναι! Ναι!

Νηπιαγωγός: Ποια λέξη από «α»; Ποια λέξη;
Μαθητής: Εγώ σκέφτομαι...
Μαθητής: Αγελάδα.
Νηπιαγωγός: Αγελάδα! Έρχεσαι να τη φτιάξεις!
Μαθητής: Αστεράκι!
Νηπιαγωγός: Λοιπόν, ακούω λέξεις, λέξεις από «α». Για να ακούσω...
Ελευθερία...ε...Στέλλα Τ.
Στέλλα Τ.: Άνθρωπος.
Νηπιαγωγός: Άνθρωπος. Σεμίνα.
Σεμίνα: Ε...Αστέρι!
Νηπιαγωγός: Ωραία! Μελίνα.
Μελίνα: Αγελάδα!
Νηπιαγωγός: Κωστή.
Κωστή: Άλογο!
Νηπιαγωγός: Άλλο... Ναταλία.
Ναταλία: Αγελάδα!
Νηπιαγωγός: Ωραία! Βασιλική.
Βασιλική: Αγριογούρουνο!
Νηπιαγωγός: Τέλεια! Κωνσταντίνα.
Κωνσταντίνα: Αγριογούρουνο!
Νηπιαγωγός: Άλλο; Σας άρεσε αυτό που ζωγραφίσαμε από «α» τις λέξεις;
Μαθητής: Αλεξίπτωτο!
Νηπιαγωγός: Τέλεια! Σας άρεσε που ζωγραφίσαμε στον πίνακα; Δεν μου απαντήσατε!
Μαθητής: Αράχνη!
Νηπιαγωγός: Τέλεια! Σας άρεσε, λέω, που ζωγραφίσαμε στον πίνακα;

Μαθητές: Ναι! Ναι!

Νηπιαγωγός: Πολύ ή λίγο; Για να ακούσω χειροκρότημα, πολύ ή λίγο;

Μαθητές: (Χειροκροτούν έντονα).

Νηπιαγωγός: Πιο πολύ σας άρεσαν τα παιχνίδια;

Μαθητές: Ναι! Ναι!

Νηπιαγωγός: Πιο πολύ τα παιχνίδια από τη ζωγραφική;

Μαθητές: Ναι! Ναι!

Νηπιαγωγός: Ποιο παιχνίδι σας άρεσε πιο πολύ;

Μαθητές: Οι κάρτες μνήμης! Οι κάρτες μνήμης!

Νηπιαγωγός: Όλοι συμφωνείτε;

Μαθητές: Ναι! Ναι!

Νηπιαγωγός: Είναι κάποιος που του άρεσε κάποιο άλλο παιχνίδι εκτός από τις κάρτες μνήμης;

Μαθητές: Όχι! Όχι!

Νηπιαγωγός: Χέρια! Κωνσταντίνα;

Κωνσταντίνα: Η ζωγραφική.

Νηπιαγωγός: Η ζωγραφική, Κωνσταντίνα. Ε, Βασιλική; Σεμίνα; Ποιο παιχνίδι;

Σεμίνα: Η ζωγραφική.

Νηπιαγωγός: Η ζωγραφική. Άλλος; Ελένη;

Ελένη: Οι καρτέλες.

Νηπιαγωγός: Οι κάρτες μνήμης;

Δήμος: Κι εμένα οι κάρτες μνήμης!

Νηπιαγωγός: Κι εσένα, Δήμο;

Μαθητές: Οι άλλες καρτέλες!

Νηπιαγωγός: Που τις βάζαμε στη σειρά;

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Ελένη, αυτό που μπαίνανε στη σειρά τα ζώα;

Ελένη: Ναι, κυρία!

Δήμος: Κι εμένα!

Νηπιαγωγός: Κι εσένα, Δήμο;

Δήμος: Κι εμένα!

Νεφέλη: Κυρία! Κυρία!

Νηπιαγωγός: Κι εσένα, Νεφέλη;

Νεφέλη: Εμένα όλα!

Νηπιαγωγός: Εσένα σου άρεσαν όλα, Σεμίνα;

Σεμίνα: Κι εμένα όλα!

Νηπιαγωγός: Κι εσένα, Μελίνα, όλα;

Μαθητές: Όλα! Όλα!

Μελίνα: Κι εμένα όλα!

Νηπιαγωγός: Μπράβο!

Νηπιαγωγός: Άρα, το παραμύθι σας άρεσε;
Μαθητές: Ναι! Ναι!
Νηπιαγωγός: Και μετά, χέρια να μου πείτε ποιο παιχνίδι άρεσε περισσότερο. Ναταλία;
Ναταλία: Ε... (το σκέφτεται).
Νηπιαγωγός: Ποιο παιχνίδι άρεσε περισσότερο σε κάποιον; Ελένη.
Ελένη: Αυτές οι κάρτες που ενώνονται.
Νηπιαγωγός: Στη σωστή σειρά;
Ελένη: Ναι.
Νηπιαγωγός: Ωραία!
Ελευθερία: Κι εμένα!
Νηπιαγωγός: Ελευθερία κι εσένα;
Στέλλα: Κι εμένα!
Νεφέλη: Κι εμένα!
Νηπιαγωγός: Κι εσένα, Στέλλα; Κι εσένα, Νεφέλη; Κωνσταντίνα, εσένα;
Κωνσταντίνα: Μ' αρέσει που ανοίγαμε κάρτες.
Νηπιαγωγός: Α, οι κάρτες μνήμης;
Κωνσταντίνα: Ναι.
Νηπιαγωγός: Ωραία! Ε, Σεμίνα.
Σεμίνα: Όλα.
Νηπιαγωγός: Όλα,ε; Κωστή;
Κωστή: Όλα!
Μαθητές: Όλα! Όλα! Όλα! (Με ενθουσιασμό!).
Νηπιαγωγός: Φίλιππε!
Φίλιππος: Όλα!
Νηπιαγωγός: Στέλλα!
Στέλλα: Όλα!
Νηπιαγωγός: Τ. Στέλλα;
Τ. Στέλλα: Όλα!
Νηπιαγωγός: Μελίνα Π.;
Μελίνα Π.: Όλα! Όλα! Όλα!
Νηπιαγωγός: Και τι χειροκρότημα θα δίνετε σε αυτό που κάναμε σήμερα, σε αυτό που σας έφτιαξα; Για να δω, τι χειροκρότημα; Δυνατό, σιγανό;
Μαθητές: (Χειροκροτούν πολύ δυνατά με ενθουσιασμό!).
Νηπιαγωγός: Σας άρεσαν πολύ;
Μαθητές: Ναι! Ναι! (Συνεχίζουν να χειροκροτούν ενθουσιασμένα!).
Νηπιαγωγός: Αυτά τα παιχνίδια που σας έφτιαξα;
Μαθητές: Ναι!
Νηπιαγωγός: Ναι; Τι θέλετε να ξαναπαίζουμε;
Μαθητές: Τις κάρτες μνήμης!
Νηπιαγωγός: Τις κάρτες μνήμης;
Μαθητές: Ναι!
Νηπιαγωγός: Άλλος; Ποιο άλλο θέλετε να ξαναπαίζουμε;

Μαθητής: Αυτό που βάζαμε στη σειρά!

Νηπιαγωγός: Αυτά που βάζαμε στη σειρά! Άλλος; Κωνσταντίνα;

Κωνσταντίνα: Το παζλ!

Νηπιαγωγός: Το παζλ, Κωνσταντίνα; Ποιος θέλει κι άλλα παζλ?

Μαθητές: Εγώ! Εγώ! Εγώ! Εγώ! Εγώ! (Όλα τα παιδιά σηκώνουν τα χέρια τους και φωνάζουν πολύ δυνατά).

Νηπιαγωγός: Όλοι!

Μαθητές: Ναι!

Νηπιαγωγός: Ωραία!

Παράρτημα Β

Εικόνες – σύνδεσμοι

<https://imdmymself.com/wp-content/uploads/2017/12/Anemonyi-31.jpg>

ανεμώνη

<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS6f7ytjzEWL8BrE8bBhG1qahuUQ-AN19s38w&usqp=CAU>

αγελάδα ασπρόμαυρη

https://cdn.pixabay.com/photo/2017/08/10/18/36/wild-boar-2626185_1280.png

αγριογούρουνο

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fcreate.vista.com%2Fel%2Fvectors%2Fkrtek%2F&psig=AOvVaw3KQ0pzsdsdiqTFbrZDB PX&ust=1665472979129000&source=images&cd=vfe&ved=0CAwQjRxqFwoTCPjluL2Q1foCFQAAAAAdAAAAABAO>

λαγούμι αρουραίος

<https://i.pinimg.com/564x/70/58/99/70589993ca505741f8fad6522da47a7.jpg>

αρουραίος

https://cdn.pixabay.com/photo/2019/09/04/16/42/cowboy-4452092_1280.jpg

άλογο από τοy story

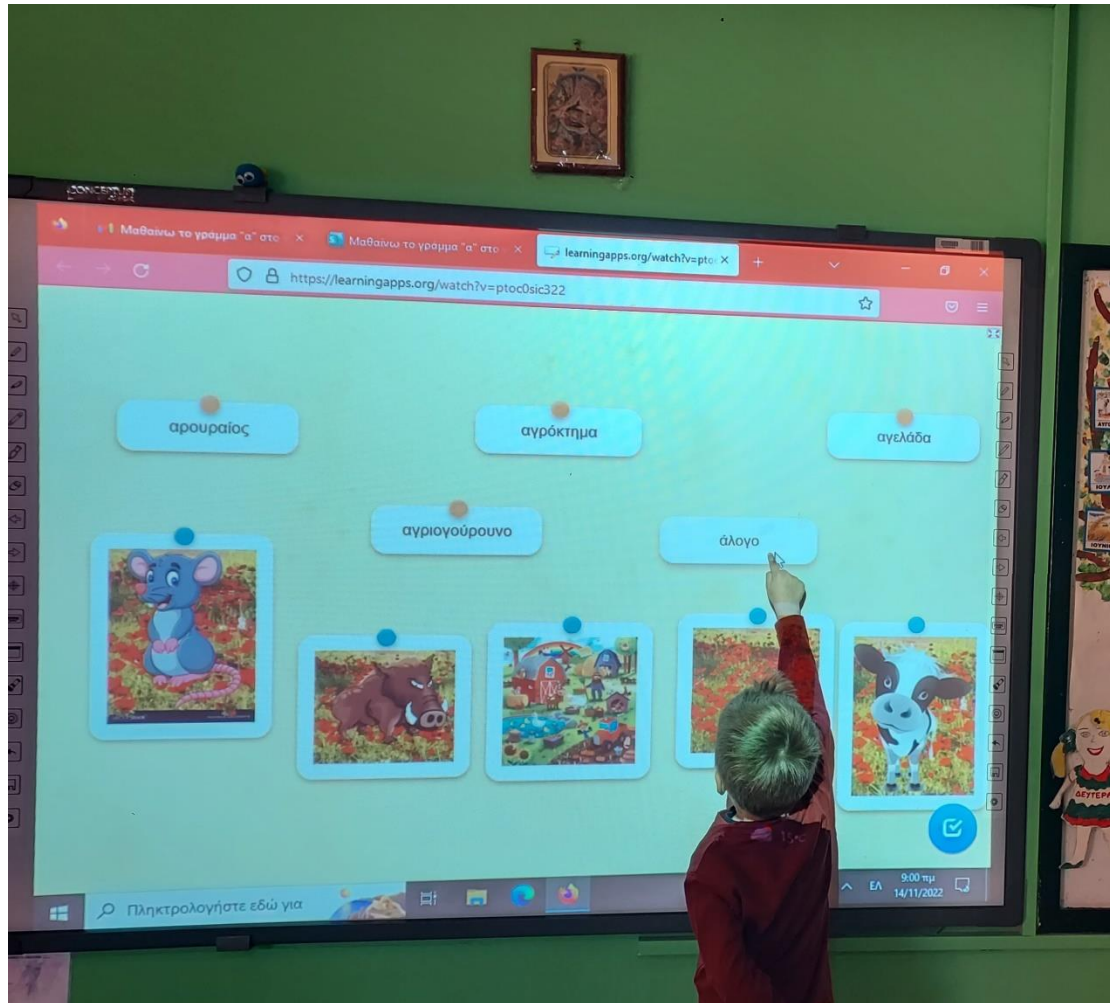
https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.behance.net%2Fgallery%2F105901421%2FJack-in-the-book-Animal-world-Childrens-book&psig=AOvVaw0r5WxBHSIxv-DwMT1qjxo9&ust=1665677340824000&source=images&cd=vfe&ved=0CAwQjRxqFwoTCNiegOij2_oCFQAAAAAdAAAAABAm

αγρόκτημα

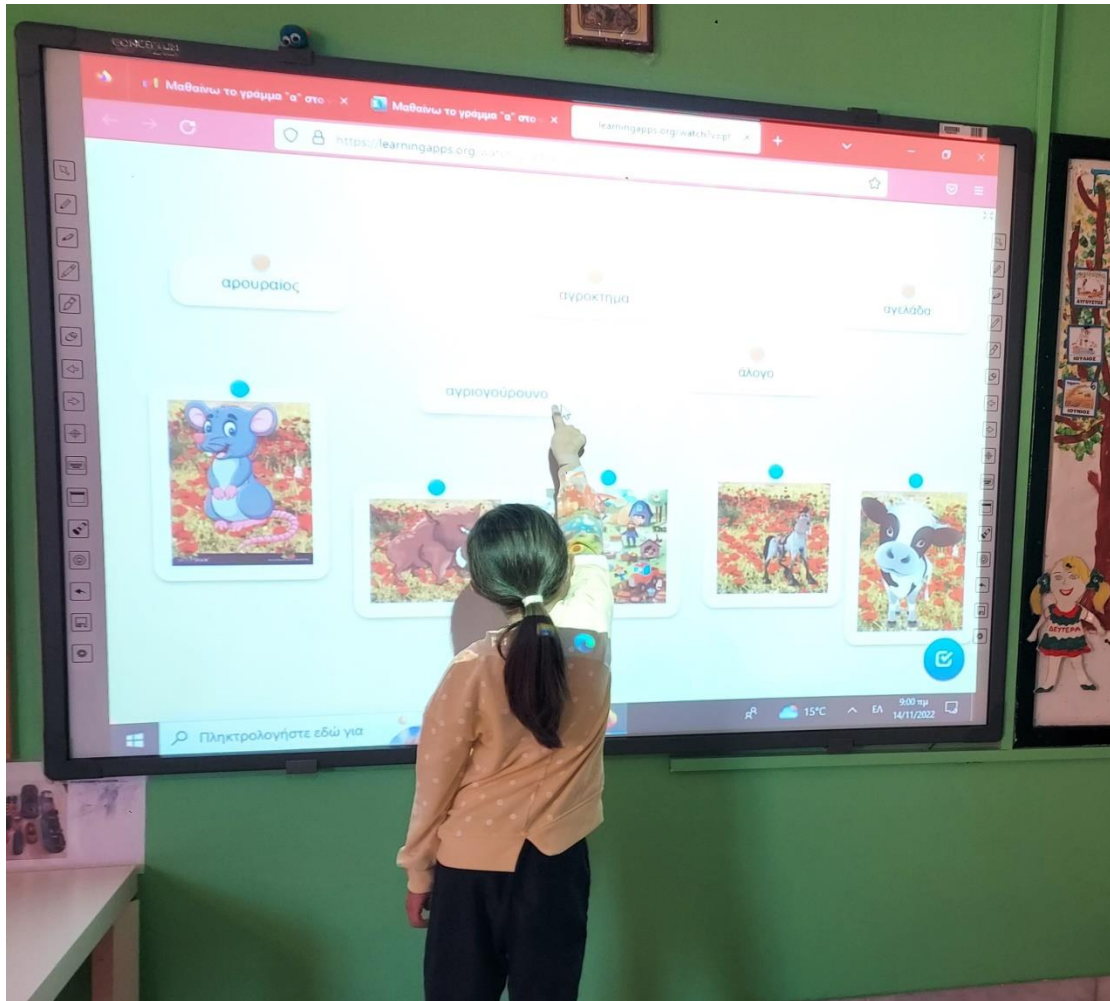
Παράρτημα III

Φωτογραφικό υλικό από την υλοποίηση των δραστηριοτήτων της έρευνας

Ενώνω τη λέξη με την εικόνα

Ενώνω τη λέξη με την εικόνα

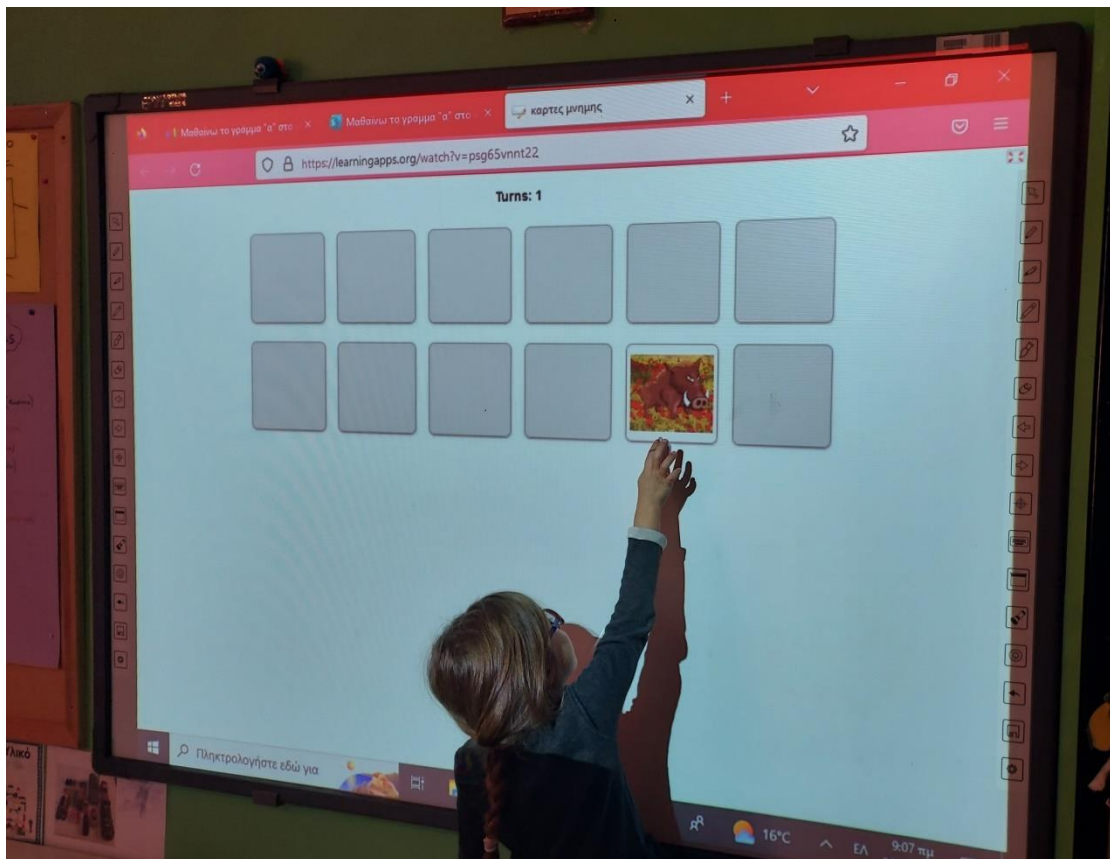

Ζωγραφίζω τα ζώα που εμφανίστηκαν στο παραμύθι

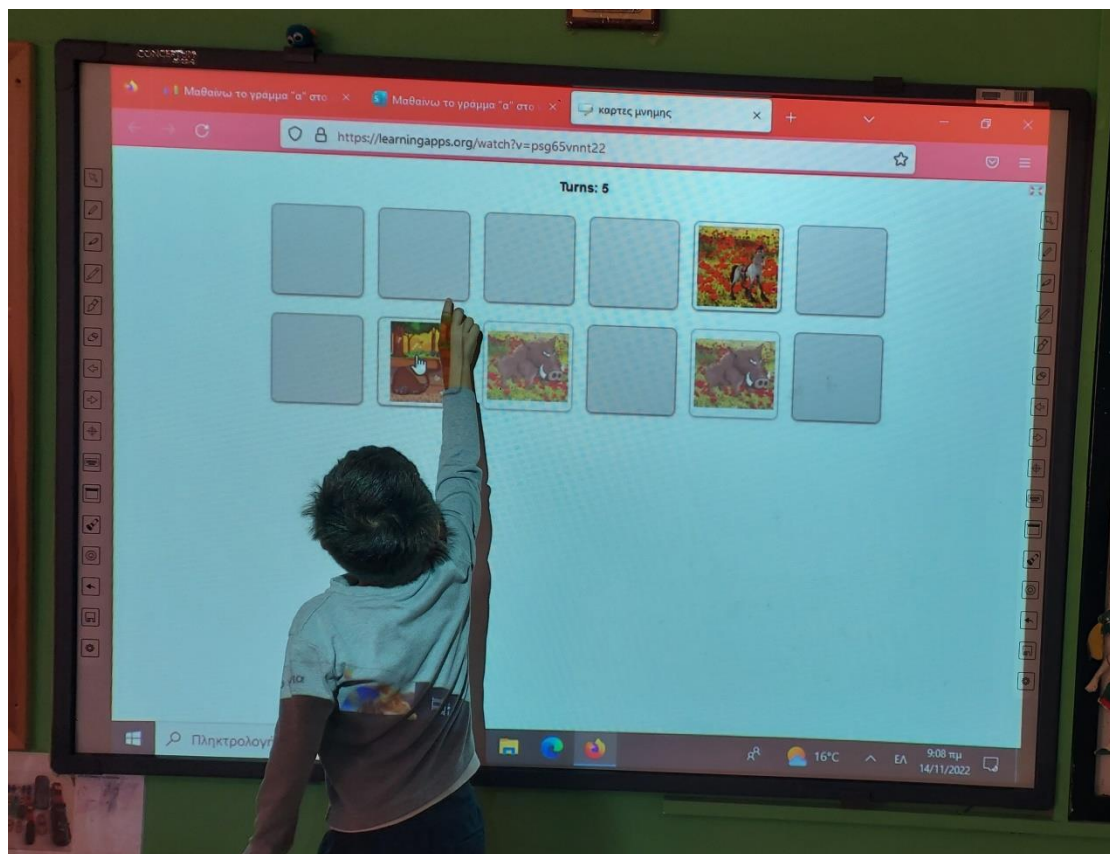

Βρίσκω της σωστές κάρτες (κάρτες μνήμης)

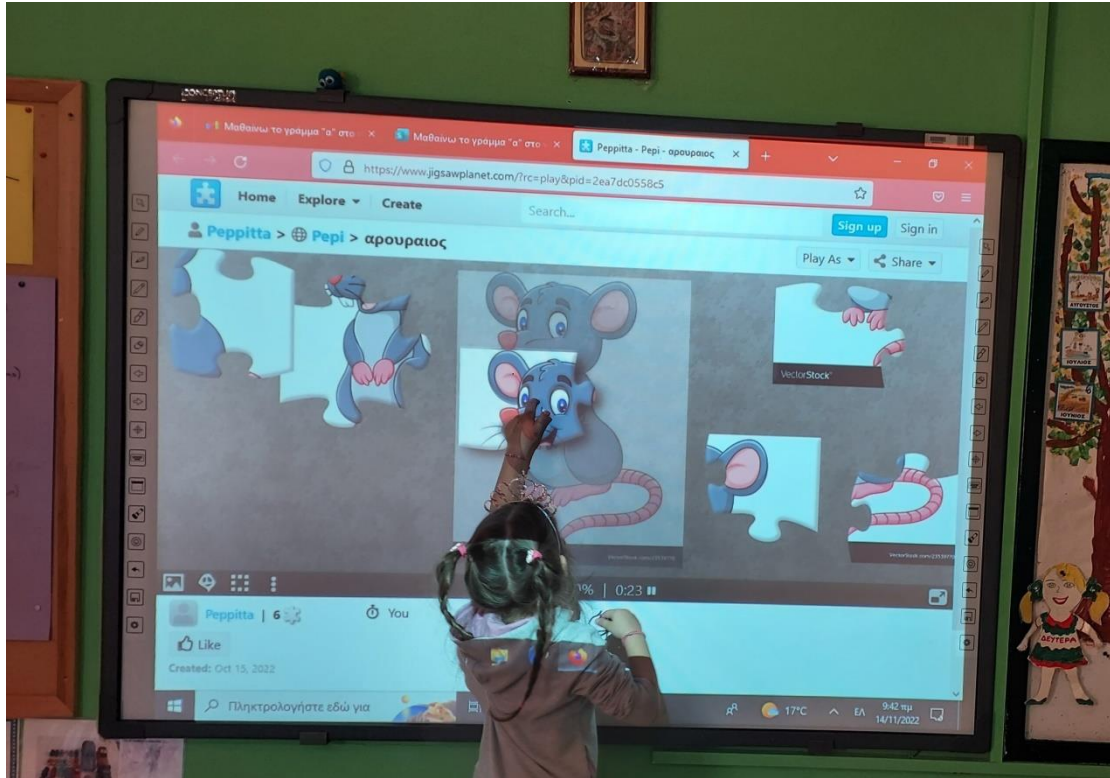
Βρίσκω της σωστές κάρτες (κάρτες μνήμης)

Φτιάχνω το παζλ

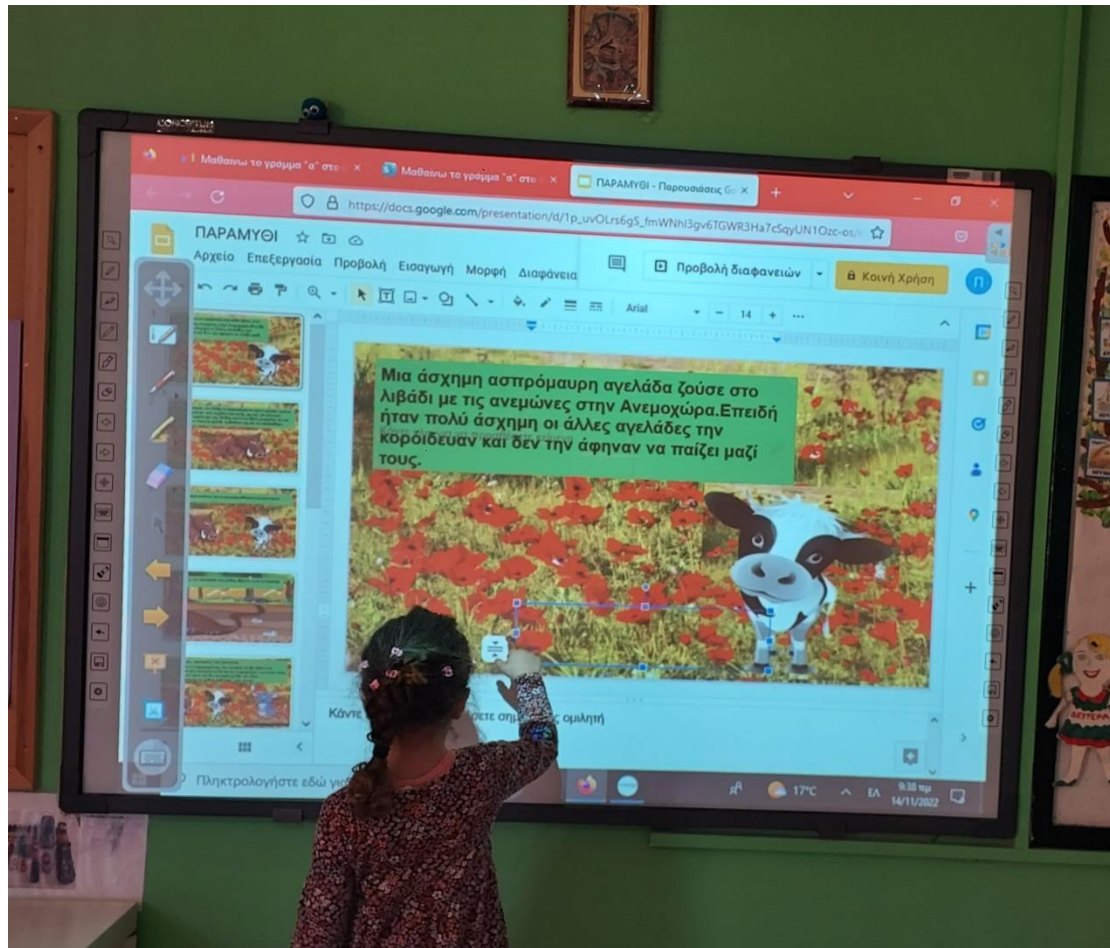
Φτιάχνω το παζλ

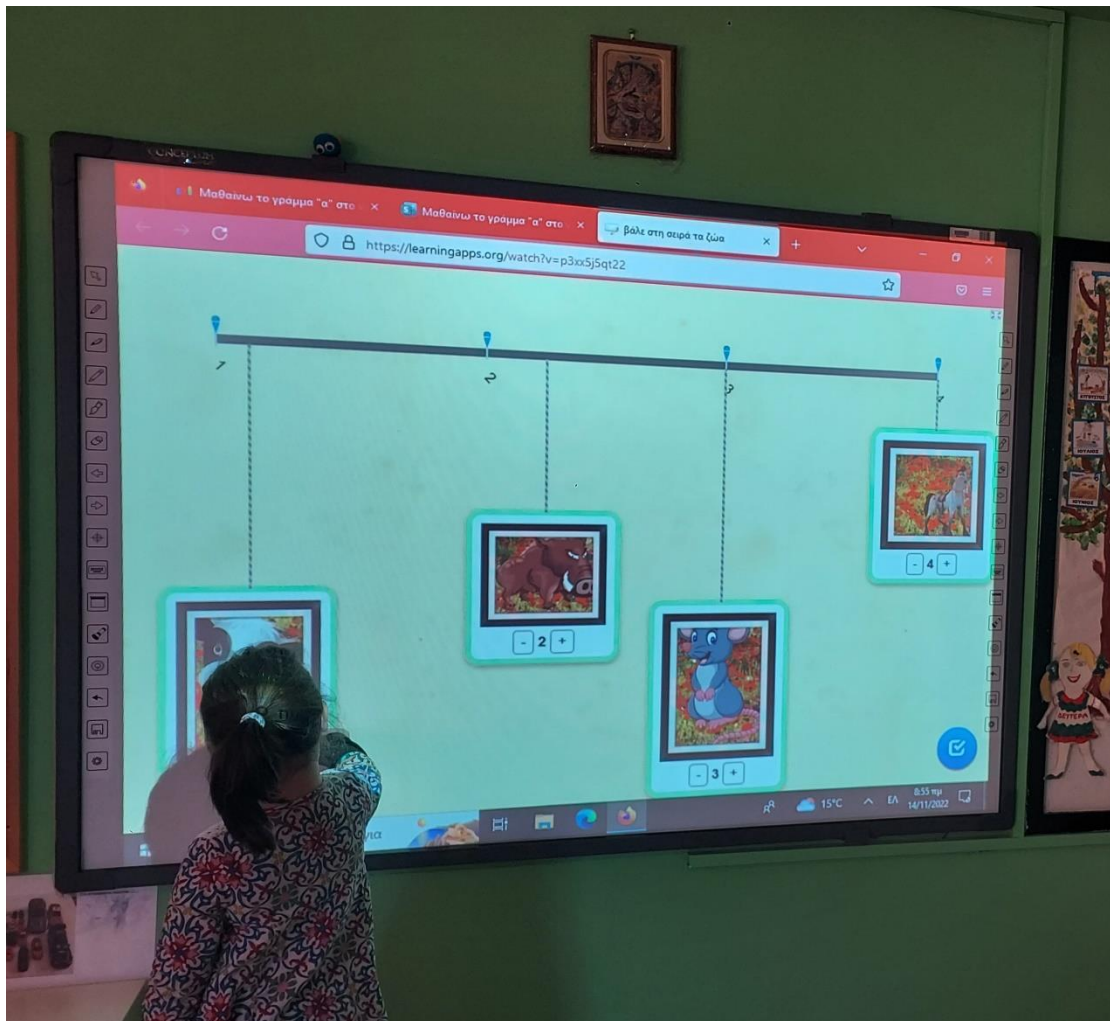
Φτιάχνω το παζλ

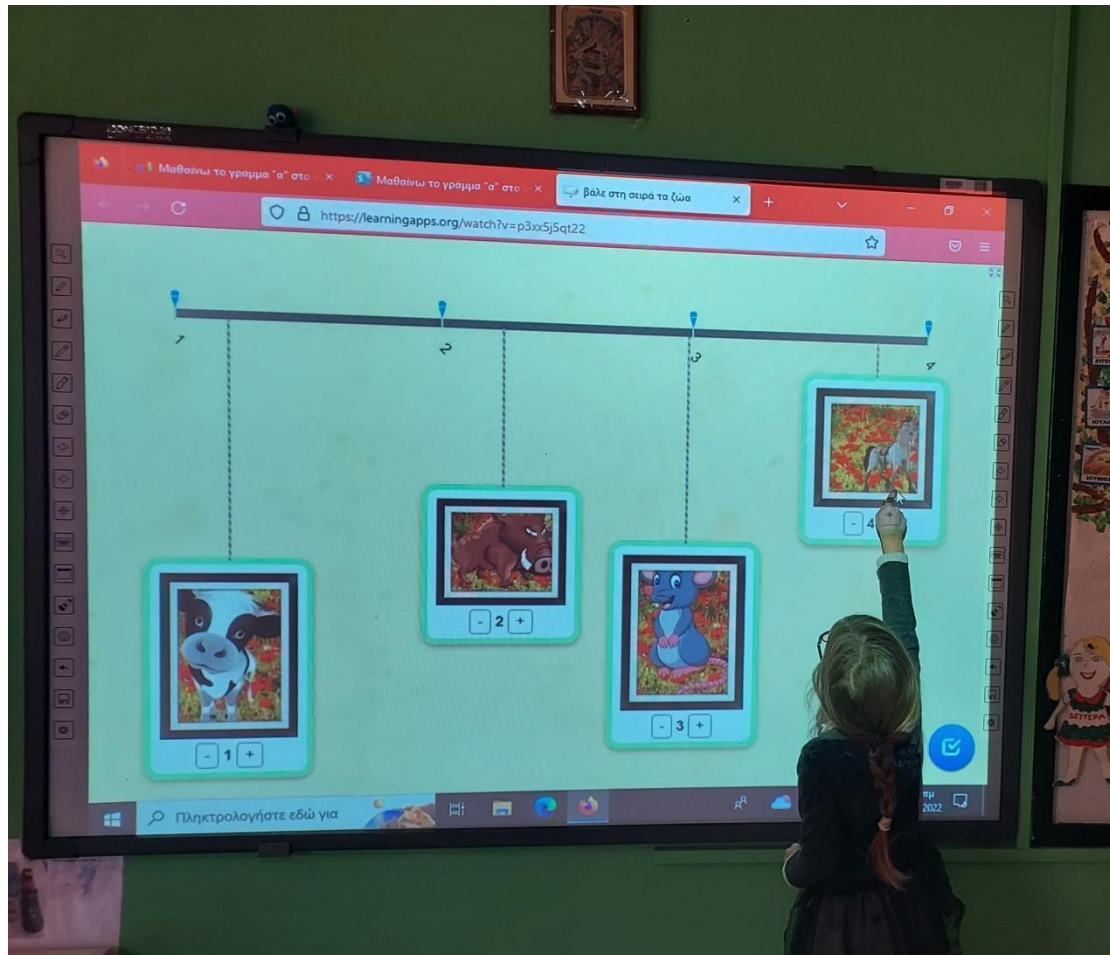
Διαβάζω το παραμύθι

Βάζω τα ζώα στην αριθμογραμμή με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι

Βάζω τα ζώα στην αριθμογραμμή με τη σειρά που εμφανίστηκαν στο παραμύθι

Λύνω το σταυρόλεξο

